

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
voor Vlees, Vleeswaren,
Gemaksvoeding en Pluimveevlees

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren,
Gemaksvoeding en Pluimveevlees
Postbus 4471, 6401 CZ HEERLEN
Telefoon: 088-1163072 / 73
www.vlep.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41150818.

Verslag over het boekjaar
1-1-2024 t/m 31-12-2024

Voorwoord

Geachte lezer,

Namens het bestuur van het pensioenfonds willen wij u graag informeren over de werkzaamheden, het beleid en de pensioenontwikkelingen van het fonds in het jaar 2024. Het bestuursverslag geeft u tevens inzicht in de financiële situatie van het fonds.

Belangrijke ontwikkelingen

De toestand in de wereld

De wereld waarin we leven is sterk in beweging. Op diverse fronten worden conflicten uitgevochten. Door sterke regulering in Europa zien we druk op de Europese economie en in de Verenigde Staten is Trump als president gekozen. Voor 2024 waren de financiële resultaten voor VLEP goed met een rendement van 10,3%. Echter, we zien dat de nabije toekomst meer onzekerheid met zich mee zal brengen.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

In 2024 werkten veel Sociale Partners en pensioenuitvoerders verder aan hun transitievoorbereiding. Ook VLEP en zijn Sociale Partners zijn hard aan de slag voor de nieuwe toekomst. Uiteindelijk gingen drie pensioenfonds per 1 januari 2025 over naar het nieuwe pensioenstelsel. Voor veel fondsen waren de hobbels op het gebied van IT en datakwaliteit, afstemming met Sociale Partners en DNB-toezicht nog te hoog. Verder ontstond politieke onzekerheid door de stellingname van coalitiepartners in de nieuwe regering over een inspraakreferendum. De afloop daarvan wordt voor de zomer van 2025 verwacht. In dit jaarverslag leest u hoe het fonds de transitie aanpakt en welke vorderingen inmiddels zijn gemaakt.

Toeslag per 1 januari 2025 ¹⁾

Het bestuur heeft in december 2024 besloten om de pensioenen van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden per 1 januari 2025 met 0,6% te verhogen. Dit is de derde verhoging op rij, na de verhoging van 3,5% in 2023 en die van 3% in 2022.

De toeslag kon worden verleend omdat de financiële positie in 2024 verder is verbeterd.

Voorts is de pensioenopbouw voor alle betrokken sectoren van het fonds verhoogd naar 1,70% bij gelijkblijvende premie.

Financiële positie

In alle dynamiek mag het fonds trots zijn op degelijke resultaten: we behaalden een jaarrendement van 10,3% en het vermogen steeg naar bijna 4 miljard euro.

Eind 2023 bedroeg de actuele dekkingsgraad van het fonds 110,9%. Per einde 2024 is de financiële positie verbeterd tot een actuele dekkingsgraad van 114,7%. Daarmee lag de actuele dekkingsgraad ruim boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,5%, maar wel onder de vereiste dekkingsgraad (VEV) van 118,2%, zodat het fonds in maart 2025 een herstelplan heeft ingediend bij DNB. VLEP voert een robuust beleid en heeft op dit moment een dekkingsgraad die een stuk beter is dan de laatste jaren.

¹⁾ De toeslag per 1 januari 2025 is reeds verwerkt in de technische voorzieningen per 31 december 2024.

Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag is de financiële positie van het pensioenfonds verder verbeterd. De actuele dekkingsgraad per eind mei 2025 bedraagt 119,4%. Door de-escalatie van de handelsoorlog vonden de aandelenkoersen weer de weg omhoog en ook de rente is gestegen. De kans op korting is weliswaar nu niet groot, echter het bestuur volgt nauwgezet de ontwikkelingen om een gezonde uitgangspositie te borgen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Wij vertrouwen erop dat de informatie in het verslag u een goed beeld geeft van het fonds. Mocht u desondanks nog vragen hebben, dan kunt u deze richten aan het bestuur per adres Pompmolenlaan 10c, 3447 GK te Woerden.

Tot slot bedanken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het fonds.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

I.M. van Eekelen
Werknemersvoorzitter

Woerden, 26 juni 2025

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	3
Meerjarenoverzicht	7
1 Bestuursverslag - Het fonds	
Leeswijzer	9
1.1. Inleiding	9
1.2. Over het fonds	9
1.3. Het bestuur	12
1.4. Sleutelfuncties	16
1.5. Het intern toezicht	16
1.6. Uitbesteding	18
2 Bestuursverslag - Ontwikkelingen	
2.1. Ontwikkelingen financiële positie	19
2.2. Wtp-transitie	22
2.3. Goed pensioenfondsbestuur	24
2.4. Communicatie	28
2.5. Toezichthouder AFM, AP en DNB	31
3 Bestuursverslag - Financieel beleid	
3.1. Inleiding	33
3.2. Financieel toetsingskader	33
3.3. Premie	35
3.4. Toeslag	37
3.5. Totale kosten uitvoering pensioen- en vermogensbeheer	38
3.6. Kosten uitvoering pensioenbeheer	39
3.7. Actuariële paragraaf	42
3.8. Beleggingen	47
3.9. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)	51
3.10. Kosten vermogensbeheer	57
3.11. Risicoparagraaf	60
3.12. Toekomstparagraaf	74
4 Bestuursverslag - Uitvoering van de pensioenregeling	
4.1. Inleiding	
4.2. De pensioenregeling	77
4.3. Wijzigingen statuten en reglementen	78

5 Verslag van de raad van toezicht

5.1. Inleiding	81
5.2. Wet toekomst pensioenen (Wtp)	81
5.3. Strategie van het fonds	81
5.4. Governance	81
5.5. Financiële opzet	82
5.6. Beleggingsbeleid	82
5.7. Risicobeheersing, integriteit en compliance	82
5.8. Uitbestedingen	82
5.9. Communicatiebeleid	82
5.10. Naleving en toepassing Code Pensioenfondsen	82
5.11. Functioneren van de RvT in 2024	83
5.12. De samenstelling van de RvT is in 2024 niet gewijzigd.	83
5.13. Vooruitblik intern toezicht 2025	83
5.14. Conclusie	83
5.15. Reactie bestuur op verslag RvT	83

6 Verslag van het verantwoordingsorgaan

6.1. Het verantwoordingsorgaan	85
6.2. Terugblik op 2024	86
6.3. Oordeel en aanbevelingen	88
6.4. Reactie bestuur op verslag VO	89

7 Jaarrekening

7.1. Balans per 31 december	92
7.2. Staat van baten en lasten	94
7.3. Kasstroomoverzicht	96
7.4. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	97
7.5. Toelichting op de balans per 31 december	105
7.6. Gebeurtenissen na balansdatum	112
7.7. Toelichting op de staat van baten en lasten	113
7.8. Risicoparaagraaf	118

8 Overige gegevens

8.1. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	127
8.2. Actuariële verklaring	128
8.3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	130

Bijlagen

Verzekerdenbestand	141
Checklist Code Pensioenfondsen Bpf VLEP	142
Begrippenlijst	152
Annex 8	154

Meerjarenoverzicht

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen					
Actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten)	28.397	27.802	27.670	26.845	27.571
Gewezen deelnemers	91.990	84.061	80.437	75.849	80.165
Pensioengerechtigden	16.969	16.343	15.756	15.109	14.351
Totaal	137.356	128.206	123.863	117.803	122.087
Totaal aangesloten ondernemingen	1.287	1.309	1.321	1.342	1.315
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Toeslagen					
Indexatie	0,60%	3,50%	3,00%	0,00%	0,00%
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen ¹⁾	3.965.526	3.474.285	3.052.888	3.884.496	3.715.319
Beleggingsopbrengsten	371.737	319.992	-923.726	109.727	325.531
Beleggingsrendement	10,30%	10,10%	-23,72%	2,83%	9,93%
Benchmarkrendement	9,90%	10,90%	-23,30%	2,30%	9,81%
Z-score	0,34	-0,67	-0,31	0,48	0,15
Reserves					
Kapitaal en beleidsreserve	512.789	346.614	291.711	-1.482	-411.942
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	3.499.956 ²⁾	3.177.833 ³⁾	2.810.769 ⁴⁾	3.929.430	4.165.474

1) Inclusief vorderingen en schulden uit hoofde van beleggingen en saldi bij depotbanken.

2) De toeslagverlening per 1 januari 2025 is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2024.

3) De toeslagverlening per 1 januari 2024 is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2023.

4) De toeslagverlening per 1 januari 2023 is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2022.

	2024	2023	2022	2021	2020
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers					
Feitelijke premies	185.881	174.305	159.032	155.433	113.889
Feitelijke premies Gemaksvoeding	26,00%	24,99%	23,99%	22,99%	22,99%
Feitelijke premies Versvlees	26,00%	27,08%	27,08%	27,08%	27,08%
Feitelijke premies Pluimvee	26,00%	26,30%	25,30%	24,30%	24,30%
Feitelijke premies Vleeswaren	26,00%	26,00%	25,45%	24,45%	24,45%
Kostendeekkende premie	201.370	156.037	198.844	212.869	188.687
Gedempte premie	168.478	172.268	148.765	147.680	104.336
Pensioenuitkeringen	62.319	56.404	52.061	48.823	46.266
Dekkingsgraad					
Beleidsdekkingsgraad	115,1%	116,1%	106,7%	96,2%	85,1%
Dekkingsgraad	114,7%	110,9%	110,4%	100,0%	90,1%
Reële dekkingsgraad	84,7%	84,4%	79,9%	77,3%	69,2%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,5%	104,5%	104,4%	104,3%	104,4%
Vereiste dekkingsgraad	118,2%	118,4%	120,2%	116,6%	116,3%
Gemiddelde rekenrente	2,08%	2,27%	2,47%	0,60%	0,27%
Kostenratio's					
Totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten	8.351	6.323	5.580	5.665	6.099
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro)	184	143	128	135	145
Kosten vermogensbeheer	7.678	8.214	10.549	10.556	9.876
Transactiekosten	1.272	1.974	3.833	2.922	2.209
Totale kosten vermogensbeheer	8.950	10.188	14.382	13.478	12.085
Kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,26%	0,30%	0,28%	0,28%
Transactiekosten in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,06%	0,11%	0,08%	0,06%
Totale kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,24%	0,32%	0,41%	0,36%	0,34%

1 Bestuursverslag - Het fonds

Leeswijzer

Dit jaarverslag is als volgt opgebouwd. Na het voorwoord is het meerjarenoverzicht opgenomen met de financiële gegevens. Vervolgens wordt in hoofdstuk 1 stilgestaan bij het fonds, het bestuur, het intern toezicht, de geschillencommissie en de uitbesteding door het fonds.

In hoofdstuk 2 wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen op het gebied van de financiële positie, het herstelplan, wet- en regelgeving, goed pensioenfondsbestuur, communicatie en extern toezicht. Het financiële beleid van het fonds komt in hoofdstuk 3 uitgebreid aan bod. Hoofdstuk 4 bevat een omschrijving van de uitvoering van de pensioenregeling, waaronder ook een toelichting op de wijzigingen die hebben plaatsgevonden in 2024.

Het voorwoord, meerjarenoverzicht en de hoofdstukken 1 tot en met 4 vormen samen het bestuursverslag. Na het bestuursverslag doet de raad van toezicht in hoofdstuk 5 verslag over het boekjaar 2024. In hoofdstuk 6 is het woord aan het verantwoordingsorgaan van het fonds.

De jaarrekening is opgenomen in hoofdstuk 7. Hoofdstuk 8 bevat de overige gegevens waaronder de verklaring van de certificerend actuaire en de controleverklaring van de accountant.

In de bijlagen zijn het verzekerdenbestand, de begrippenlijst, de checklist Code Pensioenfonds en de periodieke duurzaamheidsrapportage over de ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling opgenomen.

1.1. Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvlees en Pluimveevlees (pensioenfonds VLEP) heeft verschillende organen, zoals het bestuur, diverse commissies, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij het fonds betrokken. In dit hoofdstuk stelt het fonds de bestuursorganen en externe partijen voor. Allereerst volgen de doelstelling en een aantal algemene gegevens van het fonds.

1.2. Over het fonds

1.2.1. Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Vleeswarenindustrie werd in 1956 opgericht op initiatief van een vertegenwoordiging uit de bedrijfstak en is statutair gevestigd te 's-Gravenhage. De Gemaksvleesindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende Industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie hebben zich respectievelijk op 1 januari 1982, 1 januari 1999 en 1 januari 2002 bij het fonds aangesloten.

Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 41150818. De laatste statutenwijziging vond plaats op 30 april 2024. Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de belangenorganisatie voor pensioenfonds.

1.2.2. Missie, visie en strategie

De missie en visie van het fonds zijn voor het laatst in 2023 gewijzigd. Hoewel de reden van bestaan van Pensioenfonds VLEP niet was veranderd, heeft het fonds gezien alle ontwikkelingen, zoals de Wet toekomst pensioenen en de aanscherping door de wetgever van de zorgplicht van het fonds, zijn missie, visie en strategie opnieuw willen beoordelen.

Missie

Samen zorgen voor pensioen voor nu of later voor onze deelnemers in de sector.

Visie

- ◆ VLEP heeft de overtuiging dat ons pensioenfonds gestoeld op solidariteit en collectiviteit de beste manier is om voor haar deelnemers pensioen op te bouwen. We delen risico's die een individu niet wil en kan dragen. Beleggen doen we samen, omdat dat een beter rendement oplevert en de kosten lager zijn.
- ◆ VLEP anticipeert adequaat op lange termijn ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het fonds en de deelnemers.
- ◆ VLEP ziet meerwaarde in het behalen van rendementen die maatschappelijk verantwoord zijn. Wij beleggen op een maatschappelijk verantwoorde en zorgvuldige wijze tegen zo laag mogelijke kosten en aanvaardbare risico's. Dit sluit aan bij de keuzes die werkgevers in de sector maken en het beleid dat zij zelf op dit terrein voeren, als producenten van waardevolle voedingsmiddelen.
- ◆ VLEP wil werkgevers en deelnemers zoveel mogelijk ontzorgen door in te spelen op hun behoeften en de uitvoering zo soepel mogelijk te laten verlopen. Daarbij streven wij naar duidelijke en begrijpelijke communicatie en bewustwording. Deze houding past bij de branche en de mensen die in de sector werken.

Strategie

Om deze missie te bereiken is de strategie van VLEP:

- ◆ de risico's die in de regeling aanwezig zijn, op een evenwichtige wijze afwegen over alle belanghebbenden;
- ◆ het betaalbaar houden van de pensioenregeling;
- ◆ het behalen van een passend rendement om in eerste instantie de nominale verplichtingen te kunnen nakomen en in tweede instantie om een toeslag te kunnen verlenen;
- ◆ het optimaliseren van de dienstverlening aan werkgevers en deelnemers in de bedrijfstakken;
- ◆ een heldere communicatie over de pensioenregeling, op een transparante, persoonlijke en herkenbare wijze.

In dit bestuursverslag leest u wat het fonds in 2024 heeft gedaan om zijn missie te vervullen.

1.2.3. Samenwerkende organisaties

Het bestuur benoemt op voordracht van de hieronder genoemde organisaties een lid van het bestuur en/ of het verantwoordingsorgaan.

De werkgeversverenigingen die partij zijn bij de cao's van respectievelijk de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende industrie zijn:

1. De Vereniging voor de Nederlandse Vleeswarenindustrie, te Zoetermeer (VNV);
Louis Braillelaan 80
2719 EK Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 20
website: www.vleeswarenindustrie.nl

2. De Algemene Kokswaren- en Snackproducenten Vereniging, te Zoetermeer (AKSV);
Louis Braillelaan 80
2719 EK Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 19
website: www.aksv.nl
3. De Centrale Organisatie voor de Vleessector, te Zoetermeer (COV);
Postbus 61
2700 AB Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 00
website: www.cov.nl
4. Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie, te Veenendaal (Nepluvi);
Vendelier 57D
3905 PC Veenendaal
telefoonnummer: (030) 635 52 52
website: www.nepluvi.nl

De werknemersverenigingen die partij zijn bij de cao's van de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

1. FNV, te Utrecht;
Postbus 9208
3506 GE Utrecht
telefoonnummer: (088) 368 03 68
website: www.fnv.nl
2. CNV Vakmensen, te Utrecht;
Postbus 2525
3500 GM Utrecht
telefoonnummer: (030) 751 10 07
website: www.cnvvakmensen.nl

1.2.4. Externe partijen

Het fonds werkt samen met de volgende externe partijen:

Bestuursondersteuning

Actor Partner in besturen

Uitvoeringsorganisatie Pensioenbeheer

AZL N.V.

Vermogensbeheer

Columbia Threadneedle Netherlands B.V., hierna CTI (Fiduciair beheerder)

Northern Trust, hierna NT (Custodian)

Adviserend actuaris

AZL N.V., mevrouw I.A.J. Smeets AAG

Externe adviseur (actuarieel/Wtp)

Sprenkels, mevrouw L. Thissen AAG RBA RMFI tot 1 oktober 2024; de heer R. den Hertog vanaf 1 oktober 2024

Adviseur vermogensbeheer

Sprenkels, de heer M. Euverman AAG CFA

Adviseur risicomanagement

Mevrouw R. Kuik

Adviseur internal audit

De heer E. Mulders, Forvis Mazars

Certificerend actuaris

Aon, de heer Ir. P.M. Wouda AAG

Externe accountant

KPMG Accountants N.V., de heer A.R.B. de Bruin RA

Compliance officer, tevens privacy officer

Actor Partner in besturen, mevrouw K.M. Westerhoff

Naast voornoemde genoemde partijen maakt het fonds op opdrachtbasis gebruik van diensten en producten van derde partijen indien daar aanleiding toe is.

1.3. Het bestuur

1.3.1. Samenstelling

Het bestuur van VLEP is paritair samengesteld conform de mogelijkheden van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Tijdens een evaluatie van het bestuursmodel in 2021 heeft het bestuur besloten het model in ieder geval tot de Wtp-transitie niet te wijzigen; daarna volgt een nieuwe evaluatie.

Het bestuur bestaat uit tien bestuursleden van wie vijf van werkgeverszijde, drie van werknemerszijde en twee namens pensioengerechtigden.

De bestuurssamenstelling is in 2024 gewijzigd.

Per 1 januari 2024 is de heer Dobbelaar afgetreden en de heer Van Dijk toegetreden.

In 2023 was de heer Van Dijk aspirant-bestuurslid. Het bestuur heeft tot zijn voorgenomen benoeming tot bestuurslid namens de werkgevers besloten voor een termijn van zes jaar met ingang van 1 januari 2024; DNB heeft op 21 mei 2024 de benoeming goedgekeurd.

Op 6 januari 2025 zijn door DNB de herbenoemingen van mevrouw Van Eekelen en de heer Wichems goedgekeurd.

Het paritaire bestuur is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Geboortejaar	Benoemd tot	Organisatie
De heer M. van Dijk	1972	1 januari 2030	COV
De heer R.P. van der Kruijk	1966	1 januari 2028	VNV
De heer J.R. Schepen	1964	1 januari 2026	VNV
De heer J.G. Sieraad	1960	1 januari 2029	Nepluvi
De heer G.J. Wichems	1951	1 januari 2026	COV

Leden werknemers	Geboortejaar	Benoemd tot	Organisatie
Mevrouw I.M. van Eekelen	1975	1 januari 2029	FNV
Mevrouw S.A. Mariano	1991	1 januari 2029	FNV
De heer M. Pet	1982	1 januari 2030	CNV Vakmensen

Leden pensioengerechtigden	Geboortejaar	Benoemd tot	Organisatie
De heer D.H.M. Muusers	1957	1 januari 2029	FNV
De heer R.K. van der Ploeg	1967	1 januari 2029	FNV

1.3.2. Vergaderdata, studiedagen en overige bijeenkomsten

Het bestuur heeft in 2024 zeven keer vergaderd met een reguliere agenda. De vergaderingen vonden plaats op 21 maart, 13 juni, 25 juni, 26 september, 24 oktober, 21 november en 19 december. Voorts heeft het bestuur specifiek op de Wtp-transitie gerichte vergaderingen gehad op 25 januari, 13 mei en 3 december. Het bestuur heeft studiedagen belegd op 18 april en 17 en 18 oktober, waarbij onder meer aan de orde kwam:

- ◆ De Wtp-transitie;
- ◆ de jaarlijkse bestuurlijke zelfevaluatie;
- ◆ een oefencase waarbij het bestuur onder begeleiding van externe IT-dienstverlener Kouters Van der Meer een gesimuleerde cyberaanval aanpakte;
- ◆ een sessie over duurzaam beleggen met VBDO;
- ◆ een sessie over AI-toepassingen in de pensioensector.

Het bestuur vergaderde vier keer met het verantwoordingsorgaan en twee keer met de raad van toezicht.

1.3.3. Voorzittersoverleg

Het voorzittersoverleg van het fonds bestaat uit de werkgeversvoorzitter van het bestuur, de heer Schepen en de werknemersvoorzitter, mevrouw Van Eekelen. Het voorzittersoverleg heeft in 2024 negen keer plaatsgevonden. De voorzitters vergaderden vier keer met de raad van toezicht en één keer met verantwoordingsorgaan en raad van toezicht gezamenlijk, over de Wtp-transitie. Twee keer voerden de voorzitters een evaluatie- en voortgangsoverleg met de directie van pensioenuitvoerder AZL; één keer met de DNB-toezichthouders.

Het voorzittersoverleg is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden
Mevrouw I.M. van Eekelen
De heer J.R. Schepen

1.3.4. Bestuurlijke commissies

Om een beheerste, integere bedrijfsvoering en robuuste governance te borgen, heeft het fonds een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Zij kunnen in de voorbereidingsfase dieper ingaan op de achtergronden en consequenties van te nemen beleidsbeslissingen. Tevens kan voor verdere uitvoering van besluiten een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke commissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen.

De commissies bestaan uit minimaal drie bestuursleden. De commissies zijn samengesteld op basis van de kennis en ervaring van de betreffende bestuursleden. Een paritaire invulling van de commissie wordt nagestreefd, maar is geen voorwaarde.

In 2024 waren de volgende bestuurlijke commissies werkzaam:

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie ziet toe op en adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid en de uitbesteding daarvan.

De beleggingscommissie bestaat uit drie leden van het bestuur.

De heer Muusers was gedurende het boekjaar de voorzitter van de beleggingscommissie.

In 2024 is de beleggingscommissie negen maal bijeengekomen voor reguliere vergaderingen, te weten op 18 januari, 5 maart, 25 april, 21 mei, 27 juni, 6 september, 1 oktober en 7 november en 10 december. Op 21 november heeft de beleggingscommissie het concept beleggingsplan 2025 aan het bestuur gepresenteerd in de bestuursvergadering. De commissie kwam ook vier keer bijeen, onder meer voor overleg met uitbestedingspartners, in het kader van de voorbereiding van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Op 9 januari 2024 vond een sitevisit plaats bij CTI en NT in Londen.

De heer M. Euverman (Sprenkels) is aangesteld als onafhankelijk adviseur van de beleggingscommissie.

De beleggingscommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden

De heer D.H.M. Muusers (voorzitter)

De heer J.R. Schepen

Mevrouw S.A. Mariano

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie vervult de tweedelijns rol in het integrale risicomanagement van het fonds. De voorzitter van de commissie is ook de sleutelfunctiehouder van de risicomanagementfunctie. Tevens adviseert de commissie het bestuur inzake (de kaders rondom) integraal risicomanagement. Verder behoren tot de taak van de commissie alle andere adviserende taken die haar door het bestuur worden opgedragen.

In 2024 is de risicomanagementcommissie bijeengekomen op 14 maart, 21 mei, 18 september, 15 oktober, 14 november en 9 december. De heer Sieraad fungeerde in het jaar 2024 als voorzitter van de risicomanagementcommissie. Met ingang van 1 november 2023 is mevrouw R. Kuik onafhankelijk adviseur van de commissie.

De risicomanagementcommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden

De heer M. Pet
De heer J.G. Sieraad (voorzitter)
De heer G.J. Wichems

Financiële commissie

De financiële commissie adviseert het bestuur inzake het opstellen van de begroting en monitoring van de kosten en de incassowerkzaamheden. Tevens is de financiële commissie betrokken bij het jaarwerkproces.

In 2024 had de financiële commissie reguliere vergaderingen op 12 maart, 14 mei, 4 juni, 10 september en 7 november. Op 23 mei en 7 november vergaderde de commissie met AZL, de actuaris en de accountant over het jaarverslag.

De heer Sieraad was in 2024 tot september voorzitter van de financiële commissie. Vanaf 1 september is die rol vervuld door de heer Pet.

De financiële commissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden

De heer M. Pet (voorzitter vanaf 1 september)
De heer J.G. Sieraad (voorzitter tot 1 september)
De heer M. van Dijk

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie houdt zich bezig met de voorbereiding van de besluitvorming van het bestuur over het communicatiebeleid en de inzet van communicatiemiddelen. De communicatiecommissie bestaat uit drie leden van het bestuur. De communicatiecommissie vergadert op de momenten dat dit nodig wordt geacht, maar ten minste vier keer per jaar.

In 2024 is de communicatiecommissie bijeengekomen op 13 februari, 9 april, 1 mei, 30 mei, 11 juni, 3 september en 11 november.

In 2024 was mevrouw Van Eekelen de voorzitter van de communicatiecommissie. De communicatiecommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw I.M. van Eekelen (voorzitter)
De heer R.P. van der Kruijk
De heer R.K. van der Ploeg

Handhavingscommissie

De handhavingscommissie houdt zich bezig met de handhavingsactiviteiten die de verplichtstelling van het fonds met zich meebrengt. Het gaat daarbij onder andere om beoordeling van dossiers (zoals werkingssfeerzaken en vrijstellingen) en rapportages van de pensioenadministrateur. De handhavingscommissie bestaat uit 4 leden van het bestuur. De handhavingscommissie vergadert ten minste vier keer per jaar.

In 2024 heeft de handhavingscommissie vergaderd op 29 februari, 16 mei, 5 september en 14 november.

In 2024 was mevrouw Van Eekelen de voorzitter van de handhavingscommissie.

De handhavingscommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw I.M. van Eekelen (voorzitter)
De heer R.P. van der Kruijk
De heer J.R. Schepen
De heer G.J. Wichems (toehoorder)

1.4. Sleutelfuncties

1.4.1. Actuariële-, risicobeheer- en interne audit-sleutelfunctie

De IORP II richtlijn schrijft onder andere voor dat pensioenfondsen moeten beschikken over 3 sleutelfuncties, te weten de actuariële functie, de risicobeheerfunctie en de interne auditfunctie. Het bestuur heeft de certificerend actuaris, de heer ir. P.M. Wouda AAG (Aon), benoemd tot houder van de actuariële sleutelfunctie. Het bestuur heeft de overige sleutelfuncties belegd binnen het bestuur. De heer J.G. Sieraad is houder van de sleutelfunctie risicobeheer. De heer M. van Dijk is vanaf zijn benoeming in 2024 sleutelfunctiehouder interne audit. De sleutelfunctiehouders hebben minimaal twee maal per jaar gezamenlijk overleg. De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek over hun werkzaamheden en bevindingen.

1.5. Het intern toezicht

1.5.1. Raad van Toezicht (RvT)

De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. Het interne toezicht betreft de naleving door het fonds van normen in de Code Pensioenfondsen in zijn toezicht. De RvT doet in hoofdstuk 5 verslag van zijn bevindingen. De raad van toezicht is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden	In functie sinds
De heer M.P. Vijver (voorzitter)	01-01-2022
Mevrouw A.E. Eikenboom	01-01-2024
De heer H.P. Zevenhuizen	01-01-2020

1.5.2. Verantwoordingsorgaan (VO)

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Ook de RvT legt verantwoording af aan het VO. Daarnaast heeft het VO de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO baseert zijn oordeel op het bestuursverslag van het fonds, de jaarrekening, de bevindingen van de RvT en overige informatie.

Leden van het VO worden benoemd door FNV, CNV Vakmensen en de werkgeversverenigingen. Binnen deze organisaties worden verkiezingen gehouden indien er meerdere geschikte kandidaten zijn.

Adviesrecht

Het bestuur stelt het VO in de gelegenheid advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit over:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het wijzigen van het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid, dan wel het verlenen van toeslagen;
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten; en
- het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden	Namens	Benoemd tot	Organisatie
De heer G.W.P. Biemans	werkgevers	1 juli 2026	COV
De heer G.F.M. Grosfeld	werknemers	1 juli 2028	FNV
De heer H.S.M.S. Heugen	werknemers	1 juli 2026	FNV
De heer J.A. van Heugten	pensioengerechtigden	1 juli 2026	FNV
De heer M. van den Nieuwenhuijsen	werknemers	1 juli 2028	FNV
De heer G.J. ter Schuur	werknemers	1 juli 2026	CNV Vakmensen
De heer S. Simion	werknemers	1 juli 2026	FNV
De heer P. van den Tillaart	pensioengerechtigden	1 juli 2028	CNV Vakmensen
De heer J.H.W. Wolters	werknemers	1 juli 2028	FNV

Per eind juni 2024 is de heer Mars teruggetreden uit het VO. In zijn plaats heeft FNV de heer G.F.M. Grosfeld benoemd met ingang van 1 juli 2024. De heer Ter Schuur was in 2024 voorzitter van het verantwoordingsorgaan. De heer Biemans fungeerde in 2024 als plaatsvervangend voorzitter.

Voor het verslag van het VO verwijzen wij u naar hoofdstuk 6 van dit bestuursverslag.

1.6. Uitbesteding

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer in 2024 uitbesteed aan AZL N.V. (hierna: AZL). Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in een servicelevel agreement (SLA).

De bestuursondersteuning, inclusief communicatieadvies en de compliance officer, van het fonds is uitbesteed aan Actor Partner in besturen (hierna: Actor).

Het fonds heeft CTI aangesteld als integraal vermogensbeheerder en NT als custodian en tevens beleggingsadministrateur van het fonds. Het fonds heeft deze bedrijven gemandateerd voor de hieraan verbonden werkzaamheden. CTI verzorgt het integraal beheer van de beleggingen en de afstemming daarvan ten opzichte van de verplichtingen, binnen de door het fonds vastgestelde kaders. Daarbij maakt CTI voor specifieke portefeuilleonderdelen gebruik van externe vermogensbeheerders. CTI draagt zorg voor integraal inzicht in (beleggings)risico's, de voorbereiding van de managerselectie en monitoring van de door het fonds aangestelde managers.

NT draagt onder meer zorg voor de beleggingsadministratie, bewaring en de consolidatie van alle portefeuilleonderdelen ten behoeve van de door de toezichthouder gewenste rapportages.

Het fonds vergewist zich van de beheersing van operationele processen bij uitbestedingspartners, onder andere door middel van ISAE3000/ISAE3402 statements of vergelijkbare documenten. Het dagelijks bestuur ziet toe op de uitbesteding van de uitvoering van het pensioenbeheer aan AZL en de bestuursondersteuning aan Actor. De beleggingscommissie ziet toe op de uitbesteding aan CTI en NT.

2 Bestuursverslag - Ontwikkelingen

Naast de reguliere beleidscyclus stonden voor het bestuur in 2024 onder meer de volgende belangrijke onderwerpen op de agenda:

- ◆ Ontwikkelingen rond de financiële positie van het fonds (w.o. toeslagverlening);
- ◆ De Wtp-transitie in al haar facetten;
- ◆ Goed pensioenfondsbestuur;
- ◆ DORA.

In de volgende paragrafen en hoofdstukken volgt hierop een toelichting.

2.1. Ontwikkelingen financiële positie

De dekkingsgraad is de maat van de verhouding tussen de bezittingen en de verplichtingen van het pensioenfonds. Sinds 2015 bevond de dekkingsgraad zich lange tijd onder het minimaal vereiste niveau. Per eind 2022 voldeed het fonds met een beleidsdekkingsgraad van 106,7% weer aan het minimaal vereiste niveau van 104,4%. Die positieve ontwikkeling is in 2024 doorgezet: de beleidsdekkingsgraad eind 2024 bedroeg 115,1%. Het fonds voldoet per eind 2024 aan het minimaal vereiste niveau van 104,5%. De dekkingsgraad voldoet per eind 2024 nog niet aan het vereiste niveau van 118,6% (feitelijk) respectievelijk 118,2% (strategisch).

Ontwikkeling dekkingsgraad in 2024

Situatie per 31 december 2024: (tussen haakjes: de stand per 31 december 2023)

Actuele dekkingsgraad: 114,7% (110,9%)

Beleidsdekkingsgraad: 115,1% (116,1%)

Actuele dekkingsgraad

De (per saldo) daling van de rente had een negatief effect op de dekkingsgraad, maar het positieve rendement op de returnportefeuille deed de dekkingsgraad (licht) stijgen. Het beleggingsrendement in 2024 bedroeg 10,3%.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de stand van de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden. Door deze middeling zal de beleidsdekkingsgraad met (enige) vertraging reageren op veranderde (markt-)omstandigheden.

Deze beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- ◆ het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt dan wel uit een tekortsituatie komt;
- ◆ de evaluatie van het herstelplan;
- ◆ het doorvoeren van eventuele kortingen;
- ◆ het indexatiebeleid;
- ◆ het uitvoeren van waardeoverdrachten.

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Aanwezige dekkings- graad 2024	Aanwezige dekkings- graad 2023
Primo	3.524.447	3.177.833	110,9%	110,4%
Beleggingsopbrengsten	371.737	112.491	7,5%	7,4%
Wijziging RTS	0	86.271	-2,9%	-3,4%
Premie	176.646	161.696	-0,1%	1,0%
Waardeoverdrachten	-1.006	-572	0,0%	-0,2%
Kosten	884	2.138	0,0%	0,0%
Uitkeringen	-62.319	-62.185	0,2%	0,2%
Kanssystemen	0	770	0,0%	-0,4%
Toeslagverlening	0	19.805	-0,7%	-3,9%
Overige mutaties TV	0	1.709	-0,1%	-0,3%
Andere oorzaken	2.356	0	0,1%	-0,2%
Kruiseffecten	0	0	-0,2%	0,3%
Ultimo	4.012.745	3.499.956	114,7%	110,9%

Herstelplan

Dekkingsgraad nog steeds te laag

De dekkingsgraad van het fonds is hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, maar lager dan het vereiste niveau. Het fonds heeft dan te weinig reserves in kas en moet met de herstelplanberekening aangeven hoe het pensioenfonds binnen tien jaar herstelt naar de vereiste dekkingsgraad. Het fonds heeft in 2024 een herstelplan ingediend bij de toezichthouder vanwege de te lage dekkingsgraad per eind 2023. DNB heeft het herstelplan van VLEP op 21 mei 2024 goedgekeurd.

Het fonds heeft op basis van de financiële positie per eind 2024 een nieuw herstelplan opgesteld. Hieruit blijkt dat de financiële positie zich binnen de wettelijke termijn herstelt tot het vereiste niveau zonder een verlaging van de pensioenen door te voeren. DNB heeft het herstelplan op 14 mei 2025 goedgekeurd.

Herstelplan of transitie-FTK

In 2023 heeft het bestuur besloten geen gebruik te maken van het transitie-FTK.

De belangrijkste overweging om gebruik te maken van het transitie-FTK zou de beleidsruimte zijn die het transitie-FTK biedt om gebruik te maken van indexatiemogelijkheden die onder het huidige FTK niet mogelijk zijn. In het transitie-FTK mag vanaf een dekkingsgraad van 105% een toeslag worden verleend, maximaal gelijk aan de prijsinflatie. In het huidige FTK is toeslagverlening pas mogelijk vanaf een dekkingsgraad van 110%. Dit is bovendien een gedeeltelijke toeslag. In het transitie-FTK gelden ook soepelere regels voor het verlagen van pensioenen. Omdat de financiële positie van pensioenfonds VLEP in 2023 sterk verbeterd was, is de kans op verlaging van de pensioenen in het huidige FTK als zeer laag beoordeeld. In het transitie-FTK zou deze kans juist hoger zijn.

De conclusie is geweest geen gebruik te maken van het transitie-FTK (en dus 'gewoon' een herstelplan in te dienen) om de volgende redenen:

- ◆ Het is niet vanzelfsprekend dat er in het transitie-FTK toeslagen kunnen worden verleend. Dat blijft afhankelijk van de financiële positie van het fonds, de inflatie-ontwikkeling (CPI) en de bijbehorende evenwichtigheidsbeoordeling;
- ◆ Het bestuur heeft eventueel valse toeslagverwachtingen bij deelnemers en het reputatierisico van andere fondsen die wel hoge(re) toeslagen zouden kunnen verlenen in de afweging betrokken;
- ◆ Het verlenen van toeslagen verzwakt de financiële positie van het pensioenfonds. Met het oog op de aanstaande transitie dient het bestuur prudent en evenwichtig om te gaan met toeslagverlening om het invaren niet op het spel te zetten;
- ◆ Gebruik maken van het transitie-FTK brengt tevens kosten met zich mee (adviseurs en bestuurlijke aandacht).

Het bestuur heeft in 2024 geconstateerd dat bovenstaande afweging ongewijzigd van kracht is en heeft opnieuw niet gekozen voor het transitie-FTK.

Waardeoverdrachten

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds de betreffende waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. Dit laatste is in 2024 niet aan de orde geweest: de waardeoverdrachten zijn in 2024 regulier uitgevoerd.

Waardeoverdrachten uit hoofde van de per 1 januari 2019 ingegane Wet waardeoverdracht klein pensioen zijn uitgezonderd van de hiervoor genoemde voorwaarde. Deze waardeoverdrachten vinden ook plaats indien de dekkingsgraad onder de 100% ligt.

Toeslagverlening

In de jaren 2022 en 2023 was het onder voorwaarden toegestaan om een toeslag op de pensioenen te verlenen indien de beleidsdekkingsgraad tenminste 105% bedroeg. Deze versoepeling van de wettelijke regels voor toekomstbestendige toeslagverlening was ingevoerd met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel waarin de regels voor toeslagverlening veranderen. Het fonds heeft in de genoemde jaren gebruik gemaakt van de tijdelijke mogelijkheid tot het verlenen van een toeslag door de pensioenen per 1 januari 2023 en 2024 te verhogen met respectievelijk 3% en 3,5%. De versoepeling van de regelgeving is in 2024 niet voortgezet. Toch kon het fonds een toeslag verlenen van 0,6%. In hoofdstuk 3.4 vindt u meer informatie over de toeslagverlening.

Z-score

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het behaalde rendement van het pensioenfonds en het rendement van de benchmark. De z-score 2024 bedraagt 0,34. De performancetoets is een berekening van de z-score over 5 jaar. De performancetoets tot en met 2024 is 0,00. Het fonds voldoet met deze score aan de gestelde normen. Voor meer informatie over de z-score verwijzen wij u naar hoofdstuk 3.8.5 van dit bestuursverslag.

Haalbaarheidstoets

Op grond van artikel 143 van de Pensioenwet voert een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Meer informatie over de haalbaarheidstoets is opgenomen in hoofdstuk 3.2.

Premiedekkingsgraad

Het fonds maakt gebruik van premiedemping op basis van de methodiek van verwacht rendement. De hoogte van dit verwacht rendement staat vast voor een periode van vijf jaar. Inherent aan deze systematiek is dat de premiedekkingsgraad fluctueert naarmate de actuele rentestanden fluctueren. Het verwacht rendement beweegt immers niet mee gedurende de periode van vijf jaar. Hoe lager de rente, hoe lager de premiedekkingsgraad en vice versa. Als de premiedekkingsgraad lager is dan de actuele dekkingsgraad is er sprake van een negatief effect van de premie op de dekkingsgraad van het fonds. Als de premiedekkingsgraad hoger is dan de actuele dekkingsgraad is het effect van de premie op de dekkingsgraad positief. De rente is in 2024 gedurende de eerste drie kwartalen fors gestegen maar in het vierde kwartaal weer gedaald. De premiedekkingsgraad was op 31 december 2024 101,6%. In hoofdstuk 3.3 wordt nader ingegaan op de premiedekkingsgraad en de overwegingen van het bestuur in het kader van evenwichtige belangenafweging.

2.2. Wtp-transitie

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is ingegaan op 1 juli 2023. De pensioenuitvoerders hebben tot 1 januari 2028 om de nieuwe regeling in te voeren. De laatste stand van zaken is dat pensioenfonds VLEP op 1 januari 2027 wil overstappen naar de nieuwe solidaire premieregeling.

Werkgroep met sociale partners, gemandateerd overleg, projectgroep

Het fonds heeft een werkgroep ingericht waarin de sociale partners van de vier sectoren en het fondsbestuur vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep komt regelmatig bijeen en richt zich met name op voorbereiding ten aanzien van de onderdelen van het project Wtp waarvoor de sociale partners de eindverantwoordelijkheid dragen.

Voorts is er het gemandateerd overleg waarin gedelegeerden van de vier aangesloten sectoren besluiten nemen in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Tevens is er een projectgroep, bestaande uit bestuursleden, het bestuursbureau en externe adviseurs, die projectmatig toewerkt naar het transitiemoment. Onderdeel hiervan zijn werkgroepen voor specifieke onderwerpen, zoals de afstemming met de pensioenuitvoerder over het inpassen van de nieuwe pensioenregeling in de administratie, de afstemming tussen pensioenuitvoerder, fiduciair en custodian en het onderzoek naar en de assurance op de datakwaliteit.

Het fonds heeft in 2024 veel werk verzet ter voorbereiding van de transitie.

Besluiten gemandateerd overleg

Op 29 januari 2024 heeft het gemandateerd overleg het Transitieplan vastgesteld met daarin de transitiedoelstellingen, de voorrangsregels en de compensatie voor de af te schaffen doorsneepremie.

Invulling nieuwe pensioenregeling

Het fonds heeft in 2022, 2023 en begin 2024 de verdiepingsfase van het project doorlopen. Het volgende is gerealiseerd:

- ◆ Op basis van het eind 2023 gehouden risicopreferentie-onderzoek is de risicohouding bepaald;
- ◆ Het beoogde beleid (uitkeringsbeleid, beleggingsbeleid, solidariteitsbeleid) in het nieuwe stelsel is door het bestuur vastgesteld;
- ◆ Er heeft onderzoek plaatsgevonden naar de effecten van het invaren van het opgebouwd pensioen in het nieuwe pensioenstelsel;
- ◆ De compensatieregeling voor het afschaffen van de doorsneesystematiek van premie en pensioenopbouw is vormgegeven.

De verdiepingsfase van het Wtp-project is daarmee afgerond. Begin 2024 is de besluitvormingsfase opgestart. De verdere planning is de vereiste stukken medio 2025 aan te leveren aan DNB; de beoogde overgangsdatum naar de nieuwe regeling van het pensioenfonds is 1 januari 2027.

Hieronder worden enkele belangrijke transitie-onderdelen toegelicht.

Risicopreferentieonderzoek (RPO) en Risicohouding

Begin 2023 publiceerde de AFM de leidraad ten aanzien van het risicopreferentieonderzoek. Het bestuur beoordeelde dat het reeds in 2022 uitgevoerde risicopreferentie onderzoek niet volledig voldeed aan de nieuwste vereisten en wenste daarnaast ook meer zicht te krijgen op de door de deelnemers geaccepteerde volatiliteit van het pensioen in de opbouw- en uitkeringsfase. Daarom heeft het bestuur besloten om een nieuw risicopreferentie onderzoek uit te voeren. Dit risicopreferentie onderzoek, uitgevoerd door Motivaction, is in Q4 2023 afgerond en vormt de basis voor de risicohouding van het fonds. In januari 2024 kon VLEP de resultaten van het nieuwe RPO vertalen naar de risicohouding. Het grootste verschil in de uitkomsten van de RPO's is dat de risicotolerantie van 30- tot 60-jarigen in de tweede uitvraag hoger was dan uit het eerste RPO volgde. Daarnaast heeft VLEP nieuwe inzichten verkregen ten aanzien van de maximale volatiliteit die deelnemers acceptabel vinden. Deze informatie bevestigde het beeld van het bestuur dat de deelnemers van het fonds een lage risicodraagkracht hebben.

Uit het risicopreferentie onderzoek 2023 volgt dat het risicodraagvlak (welk risico kun je dragen) van deelnemers van VLEP laag is. Dit geldt voor alle leeftijdscohorten en alle doelgroepen.

Het bestuur concludeert op basis van de uitkomsten van zowel het risicopreferentie onderzoek 2022 als het risicopreferentie onderzoek 2023 dat de risicotolerantie (welk risico wil je dragen) van VLEP deelnemers gemiddeld tot hoog is bij jonge deelnemers en dat de risicotolerantie afneemt voor oudere deelnemers.

Nadat het nieuwe RPO in risicogrenzen is vertaald, heeft VLEP de vertaling naar het beleggingsbeleid gemaakt. De risicohouding is, naast de in 2022 en 2023 uitgevoerde RPO onder de deelnemers, gebaseerd op wet- en regelgeving, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. Voor alle details over dit onderwerp verwijzen wij naar het transitieplan van VLEP, gepubliceerd op de website van het fonds.

Het fonds heeft op 1 juli een aanvraag voor partiële beoordeling van de risicohouding naar DNB verstuurd. Hierover heeft in de tussentijd overleg plaatsgevonden tussen DNB en het fonds. DNB heeft de beoordeling nog onderhanden.

Voor de voorbereidingen, die voor de beleggingsportefeuille zijn gedaan in 2024 in aanloop naar de Wtp-transitie, verwijzen wij naar hoofdstuk 3.8.

Voorbereidingen met en door uitbestedingspartijen: IT-gereedheid

In 2024 is veel aandacht besteed aan de uitbestedingspartijen voor pensioen- en vermogensbeheer, die in het nieuwe stelsel in verband met de nieuwe premieregeling van het fonds op intensievere wijze zullen moeten samenwerken. Hierbij gaat gebruik worden gemaakt van een nieuw IT-systeem bij de pensioenuitvoerder en andere applicaties bij bijvoorbeeld de custodian. Het fonds dient zich ervan te vergewissen dat deze systemen robuust werken.

Nieuw administratiesysteem AZL: stand van zaken

Het nieuwe pensioenstelsel met de nieuwe pensioenregeling vergt een geheel nieuw administratiesysteem bij onze uitvoerder AZL. Dit betekent dat wordt gemigreerd naar Festina Finance.

In de nieuwe architectuur gaat zoveel mogelijk via Straight Through Processing (STP).

In het vierde kwartaal van 2024 stonden de afronding van het functionele Wtp-landschap en proefmigraties centraal. Het Wtp-landschap is gereed: alle componenten zijn geïnstalleerd, werken en communiceren met elkaar. Vereiste functionaliteit is door gebruikers getest en op een haar na gereed. Daarnaast is ruim 90% van koploperfondsdata (een koploper is in dit verband een fonds dat bij AZL als eerste de migratie naar het nieuwe systeem maakt) ingeladen in het Wtp-landschap. VLEP volgt de voortgang bij AZL nauwgezet.

Datakwaliteit

Het fonds heeft gebruik gemaakt van het Kader datakwaliteit dat op 11 oktober 2022 is gepubliceerd door de Pensioenfederatie.

Dit kader bestaat uit zes stappen. Per stap is beschreven welke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Het fonds heeft samen met AZL dit kader gevolgd en uitgevoerd. In schema:

Fase 1	Opzet datakwaliteit ◆ Datakwaliteitsbeleid ◆ Kritische data-elementen
Fase 2	Risico-inventarisatie en beoordeling ◆ Risico-inventarisatie ◆ Risicobeoordeling ◆ Vaststellen aanvullende activiteiten

Fase 3	Data-analyses en deelwaarnemingen ◆ Dataprofilering ◆ Uitvoering data-analyses ◆ Deelwaarnemingen
Fase 4	Rapportage en beoordeling ◆ Rapportage en beoordeling ◆ Besluitvorming ◆ Correcties uitvoeren ◆ Voorlopig oordeel bestuur over datakwaliteit
Fase 5	Verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant
Fase 6	Besluit over datakwaliteit voor invaren door bestuur

Per 31 december 2024 is de stand van zaken dat het bestuur als voorlopig oordeel heeft gegeven dat de datakwaliteit na afronding van fase 5 voldoende is om in te varen. Met AZL is de zogenaamde Stay-Clean-fase ingegaan.

Target Operating Model (TOM)

VLEP heeft zijn uitvoering uitbesteed aan AZL (pensioenuitvoering), CTI als fiduciair manager en NT als custodian en beleggingsadministrateur. De voorgenomen invoering van Wtp raakt dit gehele uitbestedingsveld. Voor het bestuur is het van belang dat de integere en beheerste bedrijfsvoering door deze gehele uitbestedingsketen wordt gewaarborgd. Daarom is dit uitbestedingsveld in de vorm van een Target Operating Model in kaart gebracht en zijn de belangrijkste samenwerkingsrelaties en -afspraken opgenomen. Hierin is beschreven al hetgeen noodzakelijk is om de beleggingsportefeuille volgens de door VLEP vastgestelde lifecycle te kunnen beheren en maandelijks indirect (theoretisch) rendement en overrendement toe te bedelen aan deelnemers en reserves.

2.3. Goed pensioenfondsbestuur

Pensioenfondsen zijn financiële instellingen met een sociaal doel, namelijk de arbeidsvoorwaarde pensioen. Zowel het financiële karakter als het sociale doel komen tot uitdrukking in 'goed pensioenfondsbestuur'. Bpf VLEP heeft een maatschappelijke functie, namelijk het zonder winstoogmerk uitvoeren van de aanvullende pensioenregeling van mensen die in de bedrijfstak werken of hebben gewerkt. Daarom staat voor VLEP het belang van deze mensen en de betrokken werkgevers steeds voorop. Het bestuur wil transparant laten zien hoe het bij zijn besluiten recht doet aan de belangen van deze belanghebbenden, mede door de regelgeving op dit vlak na te leven.

In de Pensioenwet is bepaald dat een pensioenfonds zijn organisatie zo moet inrichten dat goed bestuur is gewaarborgd. Wat goed bestuur is, regelt de wet niet. De wetgever laat hier de ruimte aan de pensioensector om dit via de Code Pensioenfondsen in te vullen.

Code Pensioenfondsen

De Code is per 1 januari 2024 herzien. Deze herziening vond plaats in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Enkele belangrijke principes uit de Wet toekomst pensioenen (Wtp), zoals de nadruk op de deelnemer, zijn opgenomen in deze code. De reikwijdte van de herziening gaat echter verder dan alleen de invoering van de Wtp. Het doel is om ook recente maatschappelijke ontwikkelingen, zoals duurzaamheid en diversiteit & inclusie, die sinds de vorige versie relevant(er) zijn geworden, in de code te integreren.

Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het 'pas-toe of leg uit-beginsel'. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het bestuursverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Als bijlage is een schema bijgevoegd waarin wordt gerapporteerd over de naleving door het fonds en een eventuele toelichting. Pensioenfondsen wordt gevraagd om verhalend te rapporteren over norm 1, 4 en 34-35. Dit betreft de missie/visie/strategie, het belang om de voorkeuren van belanghebbenden te kennen en het diversiteitsbeleid. Deze verhalende rapportage volgt hierna.

Norm 1 – Rekening houden met voorkeuren van belanghebbenden bij de missie, visie en strategie

Het fonds heeft de missie en visie in 2023 geactualiseerd. Daarbij is o.a. gebruik gemaakt van de input van het VO, RvT, een reputatie-onderzoek onder deelnemers en een eerder onderzoek naar voorkeuren van deelnemers inzake duurzaamheid. Tevens weten de bestuurders welke opvattingen leven in de achterliggende sectoren door hun frequente overleg met Sociale Partners. Zo is een gedragen pensioen-, beleggings- en communicatiebeleid tot stand gekomen. De weerslag daarvan is vastgelegd in de missie, visie en strategie. Het fonds onderschrijft het belang van deze norm en leeft deze ook na.

Norm 4 – Ken uw belanghebbenden

Het bestuur heeft frequent overleg met Sociale Partners en het Verantwoordingsorgaan. Verder wordt in hoofdstuk 2.7 van het bestuursverslag toegelicht hoe informatie wordt gegeven en opgehaald bij werkgevers en werknemers. Ook zijn enkele bestuursleden werkzaam binnen de branche. Dit is verder uitgewerkt in het communicatiebeleidsplan van het fonds. Het bestuur heeft oog voor deze norm en leeft deze na.

Norm 34 en 35 – (Leeftijds-)diversiteit en inclusie

Het fonds leeft deze normen grotendeels na. Op het gebied van diversiteit voldoet het fonds niet aan alle onderdelen. In het bestuur zit eind 2024 één lid van jonger dan 40 jaar. In het verantwoordingsorgaan zitten geen vrouwelijke leden en geen leden jonger dan 40 jaar. Wel wordt voor het VO gezocht naar een stagiair die jonger dan 40 is. In de raad van toezicht zit eind 2024 één vrouwelijk lid. In het bestuur zitten eind 2024 twee vrouwelijke leden. Het fonds heeft een beleid, gericht op diversiteit en inclusie, en houdt bij vacatures en herbenoemingen rekening met het vergroten daarvan. Voordragende en benoemende partijen worden nadrukkelijk gevraagd om kandidaten die de diversiteit vergroten.

Norm 59 – Zittingstermijnen bestuursleden

Het fonds voldoet niet helemaal aan Norm 59 met betrekking tot de zittingstermijn van bestuursleden.

Een lid van het bestuur van VLEP treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af volgens een door het bestuur op te maken rooster van aftreden. De afgetreden bestuurders zijn herbenoembaar. Het bestuur kan de afgetreden bestuursleden maximaal twee keer herbenoemen. Indien daar gegronde redenen voor zijn, zulks ter beoordeling door het bestuur, kan een bestuurslid meer dan twee keer worden herbenoemd. Het bestuur wenst zich ten behoeve van de borging van continuïteit en de geschiktheid, zeker richting de Wtp-transitie, grotere bewegingsvrijheid voor te behouden bij herbenoemingen dan de Code aangeeft. Van belang daarbij vindt het bestuur ook een ruime historische kennis van het fonds onder bestuursleden, alsmede kennis van de betrokken sectoren.

Klachten en geschillen

AZL registreert met ingang van 2023 de klachten conform de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten'.

De uitvoerder rapporteert per kwartaal over het aantal deelnemers- en werkgeversklachten (separaat), gerubriceerd volgens de gedragslijn. Voorts wordt gerapporteerd over in welk stadium de klacht is afgehandeld (direct of na het eerste contactmoment) en wordt de tevredenheid over de afhandeling vastgelegd. Tenslotte worden de klachten die niet direct konden worden opgelost individueel beschreven in de rapportage. Gedurende 2024 werden 83 (2023: 93) deelnemersklachten en 24 (2023: 27) werkgeversklachten ontvangen. Waar nodig ondersteunt het bestuursbureau AZL bij de afhandeling van de klacht. Indien klachten hiertoe aanleiding geven, worden verbeteringen gerealiseerd in de uitvoering van de pensioenregeling.

In 2024 was er sprake van twee geschillen met een deelnemer (één over de hoogte van de afkoopwaarde, de ander over terugvordering van teveel betaald pensioen) die aan de GIP/Ombudsman Pensioenen zijn voorgelegd. De door GIP gestelde vragen zijn door het bestuur beantwoord en de berekende afkoopwaarde is op basis van coulance verhoogd. Het tweede geschil is nog in behandeling.

Geschiktheid bestuurders

Het bestuur hecht er groot belang aan dat het pensioenfonds op deskundige wijze wordt bestuurd. Ook geeft het bestuur zich rekenschap van de eisen die de Pensioenwet en de DNB Beleidsregel geschiktheid 2012 (aangepast 2022) stellen aan de geschiktheid van de bestuurders. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een geschiktheidsbeleid waarin de kaders van het toetsen en bevorderen van de collectieve- en individuele geschiktheid van de bestuursleden zijn geschetst. Het bestuur gaat in het geschiktheidsbeleid uit van de DNB Guidance 'Normenkader beleggingskennis 2016' en het Servicedocument 'Besturen van een pensioenfonds' (2023) van de Pensioenfederatie.

In 2024 hebben individuele bestuursleden specifieke pensioenopleidingen gevolgd op basis van het opleidingsplan, bij Erasmus Universiteit respectievelijk SPO Nijenrode. Daarnaast heeft het bestuur meerdere opleidingsbijeenkomsten georganiseerd in het kader van onderwerpen als het nieuwe pensioenstelsel en cybersecurity, AI-toepassingen en ESG. In 2024 waren bestuursleden ook geregeld aanwezig bij themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie, DNB en andere partijen zoals AZL en CTI.

Het bestuur hanteert een algemeen functieprofiel waar toekomstige kandidaten voor het bestuur aan moeten voldoen. Wanneer er binnen het bestuur een vacature ontstaat, wordt het algemene functieprofiel aangepast aan de eisen die gesteld worden aan de specifieke functie die vacant is. Ook de voorkeur vanuit het oogpunt van diversiteit wordt hierin opgenomen. Dit functieprofiel wordt, na goedkeuring door de raad van toezicht, aan de voordragende organisatie verstuurd. Zo zorgt het bestuur ervoor dat een pensioenfondsbestuurder vanaf de eerste dag aan alle geschiktheidseisen voldoet.

Zelfevaluatie

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat daarbij om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur te bewaken en/of te verbeteren. De meest recente zelfevaluatie heeft plaatsgevonden in oktober 2024. Voorafgaand aan de collectieve zelfevaluatie zijn individuele functioneringsgesprekken gevoerd tussen bestuursleden en de voorzitters van het pensioenfonds.

Het bestuur is risicobewust

Pensioenfondsbesturen moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving en controle hebben over alle risico's die zich voordoen. De Pensioenwet verplicht het bestuur tot het treffen van maatregelen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Deze verplichting gaat verder dan de gedragscode die het bestuur heeft. Het gaat om een risicobeleid waarbij alle risico's integraal in kaart worden gebracht. Het bestuur heeft het beleid voor integraal risicomanagement vastgelegd in een beleidsplan. In de risicoparagraaf (hoofdstuk 3.11) is meer informatie over dit onderwerp opgenomen.

Integriteitsbeleid

De Pensioenwet verplicht het bestuur een integriteitsbeleid te voeren. Het gaat om een risicobeleid, waarbij integriteitsrisico's en ook andere risico's in kaart worden gebracht. Het pensioenfonds voert periodiek een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit.

Gedragscode

Het doel van de gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen voor bestuursleden. Deze regels moeten belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in privé voorkomen. Daarnaast regelen zij hoe bestuursleden moeten omgaan met vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elk bestuurslid verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

De compliance officer bewaakt de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen jaarlijks een vragenlijst te verstrekken en te rapporteren over de naleving.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Het fonds leeft de AVG na. In 2024 zijn er drie datalekken geregistreerd, die echter niet kwalificeerden voor melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De datalekken betroffen incorrecte adresseringen en een incorrecte aanmelding door een werkgever in het portaal waardoor niet-deelnemers niet voor hen bestemde startbrieven ontvingen. In 2024 waren er geen deelnemers die een beroep deden op hun rechten uit hoofde van de AVG, zoals recht van inzage, recht van rectificatie etc.

Klokkenluidersregeling

Het bestuur vindt het belangrijk dat degenen die financieel afhankelijk zijn van het fonds, zonder gevaar voor hun positie kunnen rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. Het bestuur heeft hiervoor een klokkenluidersregeling opgesteld. Bij de klokkenluidersregeling gaat het om het melden van onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard.

Er kan worden gerapporteerd door leden van het bestuur, van het verantwoordingsorgaan en van de raad van toezicht en door adviseurs van het fonds. De onregelmatigheid wordt gerapporteerd aan de voorzitter van het pensioenfonds.

Incidentenregeling

Het fonds heeft ook een incidentenregeling. In 2024 zijn er 14 generieke incidenten geïdentificeerd. Dit zijn incidenten bij de pensioenuitvoerder die ook andere fondsen die klant zijn treffen. Voorts waren er zes fondsspecifieke incidenten. De incidenten betreffen hoofdzakelijk de pensioenadministratie, bijvoorbeeld door kortstondige issues met softwaresystemen of overschrijding van gestelde termijnen.

Alle incidenten zijn opgelost en waar nodig zijn aanvullende maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

Beloningsbeleid

Het bestuur voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid, dat in overeenstemming is met de doelstellingen van het fonds. Het bestuur heeft daarbij de aanbevelingen in het voornoemde Servicedocument van de Pensioenfederatie als referentiekader gehanteerd. Tevens voldoet het fonds aan de desbetreffende Normen 39 tot en met 42 in de Code Pensioenfondsen. De beloningsstructuur staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag. De beloningen zijn in 2024 verhoogd met 2,6% (CPI-gerelateerd). De bedragen voor 2024 zijn opgenomen in hoofdstuk 3.6.

Het beloningsbeleid is op de website gepubliceerd.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het pensioenfonds geeft door middel van MVB blijk van zijn maatschappelijke betrokkenheid. Meer informatie over het beleid van het pensioenfonds op dit gebied kunt u lezen in hoofdstuk 3.9.

Transparantiedocument

Het bestuur heeft een transparantiedocument opgesteld waarin de gemaakte keuzes en het beleid voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd. Het transparantiedocument staat op de website van het pensioenfonds.

Wet- en regelgeving

Het bestuur ziet doorlopend toe op de naleving van wet- en regelgeving door het fonds. Er zijn in 2024 geen overtredingen van wet- en regelgeving geconstateerd (zie paragraaf 2.8, laatste alinea).

DORA

De Digital Operational Resilience Act (DORA) is een Europese verordening met als doel dat financiële organisaties IT-risico's beter beheersen en daarmee weerbaarder worden tegen cyberdreigingen. DORA stelt onder meer eisen ten aanzien van IT-risicomanagement, IT-incidenten, periodieke testen van digitale weerbaarheid en de beheersing van risico's bij kritieke uitbesteding aan derden. DORA is ingegaan in januari 2023 en ondernemingen hadden tot 17 januari 2025 de tijd om aan de regelgeving te voldoen. Het fonds heeft ter invulling van DORA onder begeleiding van specialist Kouters Van der Meer de vereisten met betrekking tot DORA in kaart gebracht en een werkprogramma opgezet met een drie-sporen-aanpak met gesignaleerde acties. Deze aanpak behelst:

- ◆ Aanpassingen aan of toevoegingen op het beleidskader: dit betekende verdere aanscherping van de incidentenregeling, het BCM-beleid, het IT-beleid, het IRM-beleid en het uitbestedingsbeleid;
- ◆ Gesprekken met uitbestedingspartijen en aanpassingen aan contracten en SLA's, zodat vastligt dat ook onze partners waar nodig voldoen aan DORA;
- ◆ Aanpassingen aan of toevoegingen op de IT-risicomanagementcyclus (zie hoofdstuk 3.11).

Dit alles is in 2024 voortvarend ingevuld. Resterende nog niet opgevolgde acties voor 17 januari 2025 zijn in een plan van aanpak opgenomen. Het bestuur monitort de tijdige oplevering van een adequaat plan van aanpak ter borging van tijdige opvolging. Ook toetst het bestuur vanaf 2025 dat daadwerkelijk aan de nieuwe beleidsdocumentatie invulling wordt gegeven.

2.4. Communicatie

2.4.1. Communicatiebeleid

Het thema 'Samen' is in 2024 de leidraad geweest voor onze communicatie met deelnemers en werkgevers. 'Samen' is afgeleid uit onze nieuwe missie: 'Samen zorgen we voor een pensioen voor nu of later, voor iedereen in onze sectoren'. Het betekent dat we een goede relatie met onze deelnemers en werkgevers (willen) hebben. Deze goede relatie is noodzakelijk om het vertrouwen in het pensioenfonds en de vernieuwde pensioenregeling (Wtp) te versterken. Zo krijgen we deelnemers en werkgevers betrokken bij pensioen.

Het fonds besteedt elk jaar veel aandacht aan goede en heldere communicatie over het beleid van het fonds, ontwikkelingen op pensioengebied en de gevolgen voor individuele deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Het communicatiebeleidsplan is daar leidend voor. Daarnaast werkt het fonds de jaarlijkse doelen uit in een communicatiejaarplan. Hierin staat welke specifieke communicatieactiviteiten voor de verschillende doelgroepen zijn gepland en op welke trends en ontwikkelingen het fonds dat jaar nader ingaat.

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is natuurlijk erg belangrijk geweest in 2024. Het fonds is vanaf 2020 samen met de sociale partners voortvarend aan de slag gegaan met invulling van de pensioenregeling, vormgeving van beleid en inrichting van de regeling bij de pensioenuitvoerder. Op 3 maart 2024 hebben sociale partners het Transitieplan geaccordeerd, waarmee zij het fonds de opdracht hebben gegeven om de pensioenregeling uit te voeren.

2.4.2. Communicatiebeleidsplan 2022 - 2024

In 2021 heeft de communicatiecommissie het beleidsplan voor 2022 - 2024 uitgewerkt. Het bestuur heeft het beleidsplan, met positief advies van het verantwoordingsorgaan, vastgesteld op 25 november 2021. Ook in het boekjaar 2024 was dit beleidsplan de leidraad voor de communicatie door het fonds. De communicatieambitie van het fonds is om kostenbewust, duidelijk en inhoudelijk juist te communiceren, waar mogelijk gesegmenteerd, waardoor laagdrempelig inzicht en handelingsperspectief wordt geboden. Het communicatiebeleid richt zich op twee thema's: proactief richting werkgevers en deelnemers met inzicht.

Proactief richting werkgevers

Doelstellingen bij dit thema zijn:

- ◆ Werkgevers weten welke gegevens op welk moment moeten worden aangeleverd bij VLEP en hoe. Ze begrijpen dat het tijdig en volledig aanleveren van gegevens belangrijk is;
- ◆ Het administratieve proces maken we zo makkelijk mogelijk via digitalisering;
- ◆ We kennen de informatiebehoefte van onze werkgevers;
- ◆ Onze communicatie sluit aan bij de informatiebehoefte van werkgevers. We bieden onze informatie gesegmenteerd aan, waar dat mogelijk is;
- ◆ Werkgevers weten dat onze pensioenconsulenten er zijn om vragen (van werknemers) over pensioen te beantwoorden. Dat onze consulenten presentaties kunnen geven of een inloopspreekuur kunnen houden.

Deelnemers met inzicht

Doelstellingen bij dit thema zijn:

- ◆ Deelnemers weten dat ze pensioen opbouwen bij het fonds;
- ◆ De deelnemers voelen zich 'echt geholpen' doordat de informatie duidelijk, begrijpelijk en relevant is;
- ◆ Het fonds onderzoekt welke informatie belangrijk is om in andere / meerdere talen aan te bieden;
- ◆ Het fonds doet regelmatig onderzoek naar de (informatie)behoeften van deelnemers én toetst via (online) panels of de uitingen duidelijk zijn en aansluiten bij deze behoeften;
- ◆ Het is voor deelnemers eenvoudig en laagdrempelig om zich (minimaal) één keer per jaar in hun pensioensituatie te verdiepen;
- ◆ Het fonds is eerlijk in haar communicatie en het menselijke gezicht achter het fonds is zichtbaar;
- ◆ Voor deelnemers is duidelijke informatie over hun pensioen beschikbaar, waardoor ze inzicht hebben in hun pensioensituatie en mogelijke pensioenkeuzes. Het fonds biedt de informatie gesegmenteerd aan waar dat mogelijk is.

2.4.3. Communicatie in 2024

De communicatie richtte zich in 2024 vooral op de thema's "Proactief richting werkgevers" en "Deelnemers met inzicht". Daarnaast hebben we onze zorgambitie bepaald: "proactief informeren"¹⁾.

Dit betekent dat VLEP:

- ◆ De deelnemer proactief informeert over het (opgebouwde) pensioen en pensioenregeling;
- ◆ De deelnemer begeleidt bij de keuzes die gemaakt kunnen worden binnen de pensioenregeling;
- ◆ De deelnemer geen financieel advies geeft zowel binnen als buiten de pensioenregeling. De deelnemer is verantwoordelijk voor keuzes die hij/zij/het maakt.

Aan de hand van strategische en tactische doelstellingen zijn er verschillende communicatie-activiteiten geweest in 2024.

Proactief richting werkgevers

Alle werkgevers zijn gedurende het jaar waar nodig geïnformeerd over de wijzigingen binnen de pensioenregeling. Daarnaast is het transitieplan uitgebreid aan bod gekomen in verschillende communicatiemiddelen.

Het fonds heeft in 2024 vier digitale nieuwsbrieven verstuurd naar werkgevers met diverse pensioentips en informatie over de klachtenregeling, het nieuwe pensioenstelsel en pensioenopbouw vanaf 18 jaar.

Gedurende het jaar is op de website onder meer aandacht geschonken aan zaken als het risicopreferentieonderzoek, financiële positie, het nieuwe pensioenstelsel.

Pensioenconsulenten houden daarnaast op verzoek van werkgevers ook presentaties op locatie. Zes werkgevers hebben hier gebruik van gemaakt.

¹⁾ Inmiddels is de zorgambitie verder doorontwikkeld binnen het bestuur en is deze ambitie gedetailleerder geformuleerd.

Deelnemers met inzicht

Alle deelnemers zijn gedurende het jaar waar nodig geïnformeerd over de wijzigingen binnen de pensioenregeling. Daarnaast is het transitieplan uitgebreid aan bod gekomen in verschillende communicatiemiddelen.

Er zijn 136 inloopspreekuren gehouden. De inloopspreekuren geven de deelnemers (vooral gericht op 60+) inzicht over de pensioenkeuzes die zij straks kunnen maken. Deze keuzes hebben financiële consequenties. Wij zorgen dat de deelnemers inzicht krijgen over zijn/ haar pensioenhoogte met daarbij de gevolgen.

Het bestuur heeft op 28 maart 2024 een webinar gehouden voor deelnemers waarin zij de nieuwe pensioenregeling hebben toegelicht. Hiervoor hadden 458 deelnemers zich aangemeld. Er waren 197 deelnemers die live aan het webinar hebben deelgenomen.

Begin januari 2024 is een nieuwsbrief verspreid met daarin alle informatie over de toeslagverlening per 1 januari 2024. Deze nieuwsbrief is naast het Nederlands ook in het Engels, Pools en Roemeens aangeboden. Daarnaast zijn er gedurende het jaar nog drie digitale nieuwsbrieven verstuurd naar deelnemers met diverse pensioentips, informatie over de keuzes die men heeft en het nieuwe pensioenstelsel.

Eind 2024 heeft VLEP een onderzoek gedaan om te vernemen hoe ver de kennis van deelnemers reikt over het nieuwe pensioenstelsel. Met dit onderzoek kan VLEP de communicatie aanscherpen, om deelnemers ook daadwerkelijk het inzicht te geven waar zij naar op zoek zijn. Dit is een belangrijke bron geweest voor het Wtp-communicatieplan die ook verder is opgezet in 2024 (de officiële 0-meting).

In 2024 heeft het fonds ook een onderzoek gedaan om te peilen hoe deelnemers denken over maatschappelijk verantwoord beleggen. Mede daardoor zijn de pagina's beleggen op de website over dit onderwerp geactualiseerd en uitgebreid. De resultaten van het onderzoek worden in 2025 bekend gemaakt en verwerkt in het MVB-beleid.

Vanaf 1 januari 2024 is de opbouw in de pensioenregeling vervroegd tot 18 jaar. Het aantal nieuwe deelnemers ten opzichte van de opbouw vanaf 20 jaar is beperkt. We hebben hierover gecommuniceerd naar zowel deelnemers als werkgevers.

Overige onderwerpen die de communicatiecommissie realiseerde

De communicatiecommissie heeft in 2024 tevens over de volgende zaken geadviseerd:

- ◆ Herziening van de missie en visie van het fonds;
- ◆ Keuzebegeleiding;
- ◆ De communicatie-aspecten van de klachtenregeling;
- ◆ Communicatie in (aanloop naar) het nieuwe pensioenstelsel.

Een nieuwe norm in de Pensioenwet is keuzebegeleiding. Sinds 1 juli 2023 mogen (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden rekenen op adequate keuzebegeleiding. Deze norm geldt voor alle keuzes binnen de pensioenregeling. Het fonds heeft de zorgambitie vastgesteld op 'proactief informeren' binnen de regeling. Het fonds heeft een inventarisatie gemaakt hoe de keuzebegeleiding is vormgegeven en daar waar nodig aanpassingen gedaan.

2.5. Toezichthouder AFM, AP en DNB

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Hieronder valt het bewaken van de informatie die pensioenfondsverspreiden ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid en het vaststellen van spelregels over de wijze waarop pensioencommunicatie dient plaats te vinden.

In 2024 heeft het fonds algemene aanbevelingen van AFM ontvangen met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- ◆ Datakwaliteit en de deelnemersbelangen hierbij;
- ◆ Klachtenafhandeling.

Het bestuur heeft geconstateerd dat dit niet tot verdere actie noopt.

Voorts ontving het fonds van de AFM fondsspecifieke toezichtbrieven over de volgende onderwerpen:

- ◆ Een incident uit 2023 bij de uitvoerder met betrekking tot het gebruik van scenariosets voor prognosebedragen op UPO's: de betreffende deelnemers hebben allen in 2023 een gecorrigeerde UPO ontvangen; de AFM geeft bij brief van 5 april 2024 aan dat aan VLEP geen formele maatregel is opgelegd;
- ◆ Een incident uit eerdere jaren waarin de uitvoerder niet tijdig UPO's aan VLEP-deelnemers heeft verstrekt. Bij brief van 23 mei 2024 geeft de AFM aan dat zij er van uitgaat dat de betreffende deelnemers correct in de administratie staan en voortaan tijdig hun UPO ontvangen; aan VLEP is geen formele maatregel opgelegd;
- ◆ Een AFM-onderzoek bij onder anderen VLEP naar toeslagcommunicatie over de jaren 2022 en 2023. De AFM constateert daarin dat VLEP aan de wet voldoet en de AFM doet op enige technische onderwerpen suggesties voor optimalisering. Het bestuur heeft de suggesties voor de toekomst ter harte genomen;
- ◆ De AFM heeft in mei 2024 het rapport SFDR: 'duidelijke templates nodig voor duurzaam beleggen' gepubliceerd met handvatten om de SFDR-rapportage te verbeteren. VLEP voldoet grotendeels aan de aandachtspunten van AFM met betrekking tot de invulling van de SFDR. Het fonds publiceert de vereiste informatie correct, begrijpelijk en op de website. Het fonds zou zijn naleving van de SFDR verder kunnen verbeteren door geen streefgetallen op te nemen in de precontractuele informatie. Daarnaast zou VLEP concreter kunnen formuleren hoe het precies bedrijven uitsluit die uitzonderlijk slecht scoren op enig MVB-gebied en op basis van welke internationale standaarden het bedrijven uitsluit. Als laatste kan VLEP kijken naar manieren om de data te verzamelen die nodig is om duurzame beleggingen of beleggingen in lijn met de EU-Taxonomie te kunnen vaststellen.

Naar aanleiding hiervan is de informatie op de website verder verbeterd en zijn de meer complexere zaken zoals onderbouwing van het Uitsluitingenbeleid en ook de wijze waarop data verzameld kan worden in lijn met de EU Taxonomie meegenomen naar de volgende herijking van het MVB-beleid van het fonds begin 2025.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

De AP houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving. Pensioenfondsverspreiden vertrouwelijke persoonsgegevens en dienen hier conform de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op verantwoorde wijze mee om te gaan. Pensioenfondsverspreiden datalekken te melden aan de AP, indien deze zich onverhoopt voordoen.

Het fonds heeft in 2024 geen meldingen gedaan aan de AP.

De Nederlandsche Bank (DNB)

DNB is als toezichthouder belast met het prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële soliditeit van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het fonds legt structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en de jaarstukken aan DNB voor. Tevens legt het pensioenfonds jaarlijks uiterlijk 30 juni het bestuursverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor. Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds aan DNB over zijn financiële positie inclusief de dekkingsgraad. Tevens rapporteert het pensioenfonds

DNB in maart over de uitkomsten van de evaluatie van het herstelplan over voorgaand boekjaar en in juni de resultaten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets. Indien er sprake is van nieuwe uitbestedingen of gebruik van Cloudtoepassingen meldt het pensioenfonds deze aan DNB. Tot slot worden benoemingen van bestuursleden en de raad van toezicht vooraf ter toetsing aan DNB voorgelegd.

Van DNB heeft het fonds in 2024 algemene berichtgeving ontvangen inzake op dat moment actuele thema's voor pensioenfondsen. Deze betroffen:

- ◆ Een benchmarkbrief inzake informatiebeveiliging;
- ◆ Impact AI op de financiële sector en het toezicht;
- ◆ De jaarlijkse toezichtkalender met aankondiging van de thema's Wtp, duurzaamheid en integriteit.

Aan fondsspecifieke berichtgeving ontving het fonds van DNB in 2024 het volgende:

- ◆ Een afrondende brief met betrekking tot het incident inzake Sanctiewetgeving bij AZL in 2023;
- ◆ Een goedkeurende brief over SFH IA de heer M. van Dijk (bestuurslid);
- ◆ De jaarlijkse vragenlijsten inzake uitbesteding, governance, risicobeheer en integriteit; deze zijn tijdig en volledig aan DNB opgeleverd;
- ◆ Inzake de Wtp-transitie: uitvraag mijlpalen, mailwisseling inzake de partiële beoordeling van de risicohouding en het beleid, vragen aan het bestuur inzake 'risicobeelden Wtp'; hierop heeft het fonds adequaat gereageerd;
- ◆ ESG-risico-inventarisatie: In 2022 heeft DNB good practices gepubliceerd voor het ESG-risicobeheer in de Gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's, waarbij ESG-risico's integraal onderdeel uitmaken van de risicobeheercyclus. Pensioenfondsen dienen deze good practices nader uit te werken in de bedrijfsvoering, strategie en risicobeheercyclus. VLEP heeft van DNB een aanwijzing ontvangen om de risicoanalyse (materialiteitsanalyse) voor 1 september 2025 uitgewerkt en ingediend te hebben. Dit is onderhanden bij de beleggingscommissie;
- ◆ Goedkeuring van het herstelplan.

Aan DNB werd aangeboden de assurancerapportage inzake de DNB-controls op informatiebeveiliging van Actor. Hierop werd nog geen reactie ontvangen.

Er zijn geen dwangsommen of boetes opgelegd door DNB aan het pensioenfonds. Ook heeft DNB geen aanwijzingen gegeven, geen bewindvoerder aangesteld of bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming.

3 Bestuursverslag - Financieel beleid

3.1. Inleiding

Het fonds wil aan zijn in paragraaf 1.2.2 omschreven missie, visie en strategie voldoen. Het is belangrijk dat het voldoende geld heeft en ontvangt, zodat er genoeg middelen zijn om (toekomstige) uitkeringen te kunnen betalen. Het bestuur opereert hiervoor, al dan niet in overleg met de stakeholders, op de volgende beleidsterreinen: premiebeleid, toeslagenbeleid, beleggingsbeleid en pensioenbeleid.

In dit hoofdstuk komen de eerste drie instrumenten aan de orde. Na het premie- en toeslagenbeleid geeft het bestuur inzicht in de voorzieningen en reserves. Na de actuariële analyse volgt een uitleg over het beleggingsbeleid en vervolgens de risicoparagraaf. De pensioenregeling komt aan bod in hoofdstuk 4.

3.2. Financieel toetsingskader

De bedoeling van het financieel toetsingskader (FTK), dat in 2015 is ingevoerd, is dat het beleid van pensioenfondsen stabiel wordt, dat grotere schokken kunnen worden opgevangen en dat vooraf duidelijk is welk beleid er precies gevoerd wordt, juist in crisissituaties. Een stabiel beleid wordt bereikt door de volgende regels:

- ◆ Besluiten worden gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden;
- ◆ Als er moet worden gekort, mag de korting over een aantal jaren (maximaal tien) worden gespreid;
- ◆ Als er kan worden geïndexeerd, wordt zoveel toeslag toegekend, dat de jaren erna naar verwachting ook (gedeeltelijk) kan worden geïndexeerd;
- ◆ De rekenrente (UFR) voor het langlopende deel van de verplichtingen is gestabiliseerd.

Risicohouding

De risicohouding is:

- ◆ De mate waarin een fonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het fonds, bereid is risico's te lopen en;
- ◆ De mate waarin het fonds risico's loopt, gegeven de kenmerken van het fonds.

De risicohouding van het fonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Risicohouding korte termijn

Bij de uitvoering van het feitelijke beleggingsbeleid worden bandbreedtes gehanteerd rondom het strategisch beleid. Deze bandbreedtes zijn vertaald naar een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen. In 2022 is het vereist eigen vermogen gestegen tot de bovenkant van de bandbreedte. De oorzaak hiervan was gelegen in de stijging van de rente in 2022. Daarop heeft in 2023 een herijking plaatsgevonden: de bandbreedte was eind 2023 16-22% en is ook eind 2024 op dat niveau.

Risicohouding lange termijn

Voor de risicohouding op lange termijn heeft het bestuur ondergrenzen vastgesteld. Ondergrenzen zijn vastgesteld ten aanzien van:

- ◆ Het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen → ondergrens van 90%;
- ◆ Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds → ondergrens van 85%;
- ◆ Het pensioenresultaat dat kan worden bereikt vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds in een slechtweerscenario → maximaal toegestane afwijking ten aanzien van de gekozen ondergrens 40%.

De ondergrenzen voor het pensioenresultaat zijn vastgesteld in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan.

De raad van toezicht is geïnformeerd over het proces en heeft hierbij zijn oordeel gegeven.

Haalbaarheidstoets

Bij het FTK hoort ook een haalbaarheidstoets. Deze toets meet in hoeverre het pensioenfonds in staat is om op lange termijn waardevaste pensioenen uit te keren, uitgaande van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid. Dit is het pensioenresultaat.

Het pensioenfonds heeft in overleg met de sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan bepaald wat de ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets zijn. Deze normen passen bij de wensen van de achterban.

Aanvangshaalbaarheidstoets

Met de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 zijn de pensioenresultaten op het aanvangsmoment bepaald:

- ◆ De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit een dekkingsgraad die gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad bedraagt 97%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%;
- ◆ Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt 89%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 85%;
- ◆ Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt in slecht weer (5% percentiel) 58%. De afwijking van de ondergrens (89%) bedraagt daarmee 35% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%.

Bij eventueel toekomstig uit te voeren aanvangshaalbaarheidstoetsen zullen deze ondergrenzen opnieuw worden vastgesteld in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan. Indien uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat de ondergrenzen worden overschreden informeert het bestuur de sociale partners en het verantwoordingsorgaan en treedt met hen in overleg om tot passende maatregelen te komen.

Haalbaarheidstoets 2024

In 2024 heeft het fonds de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Met deze jaarlijkse haalbaarheidstoets is getoetst of de uitkomsten in 2024 nog binnen de gestelde grenzen vallen:

1. Het pensioenresultaat voor het mediaan scenario is gelijk aan 77,0% (2023: 84,2%);
2. Het pensioenresultaat in slecht weer is gelijk aan 50,4% (2023: 55,3%);
3. De afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario is gelijk aan 34,5% (2023: 34,4%).

In de mediaan ofwel het verwachte scenario zijn de pensioenresultaten volgens de haalbaarheidstoets van 2024 verslechterd ten opzichte van 2023. Het mediane pensioenresultaat is lager dan de vastgestelde ondergrens. In slecht weer is het pensioenresultaat gedaald ten opzichte van 2023 en daarmee is de afwijking in slecht weer ten opzichte van de mediaan gestegen ten opzichte van vorig boekjaar. De afwijking in slecht weer is lager dan de maximaal toegestane afwijking. De tegengestelde beweging van het mediane pensioenresultaat en het pensioenresultaat in slecht weer wordt veroorzaakt door de meer defensieve beleggingsmix. In de mediaan zorgt die voor betere pensioenresultaten, maar in slecht weer worden de pensioenresultaten lager.

Sociale partners zijn geïnformeerd over de resultaten. Er zijn naar aanleiding van de resultaten van de haalbaarheidstoets geen wijzigingen in het beleid doorgevoerd.

Met het oog op de Wtp-transitie staat DNB fondsen toe geen haalbaarheidstoets in te dienen. Daarvan heeft VLEP gebruik gemaakt in 2024.

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid. Een toekomstbestendig indexatiebeleid houdt in:

1. Er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De reële dekkingsgraad ultimo 2024 bedraagt 84,7% (ultimo 2023: 84,4%).

3.3. Premie

Het pensioenfonds financiert de pensioenregeling (ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen) met een doorsneepremie. Als pensioengrondslag gold in 2024 het pensioengevend loon met een maximum van EUR 79.252,- verminderd met een franchise (in 2024 een bedrag van EUR 14.955,-). Daarmee was de maximumgrondslag voor de basisregeling EUR 64.297,- (2023: EUR 59.816,-).

De premie voor de basisregeling is in 2024 vastgesteld op 26% bij een opbouwpercentage van 1,7%. Alle sectoren hadden in 2024, in afwijking van de jaren hiervoor, dezelfde premie en pensioenopbouw.

De feitelijke (doorsnee) premie is bepaald als de voor inkoop van nieuwe aanspraken benodigde actuariële koopsom op fondsgrondslagen en het op basis van het gehanteerde beleggingsbeleid verwachte rendement en een opslag voor uitvoeringskosten.

Onderstaand de premie- en opbouwpercentages per sector:

Sector	Premie totaal 2024	Opbouw- percentage 2024
Vleeswaren	26,00%	1,70%
Gemaksvoeding	26,00%	1,70%
Versvlees	26,00%	1,70%
Pluimveevlees	26,00%	1,70%

Sector	Premie totaal 2023	Opbouw- percentage 2023
Vleeswaren	26,00%	1,39%
Gemaksvoeding	24,99%	1,33%
Versvlees	27,08%	1,45%
Pluimveevlees	26,30%	1,41%

Door een wijziging van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen was het, gerekend vanaf peildatum 30 september 2023, eenmalig toegestaan om het verwacht rendement dat wordt gebruikt voor de premiedemping tussentijds opnieuw vast te leggen voor een periode van 5 jaar. Dit bood mogelijkheden voor de vaststelling van de premie voor 2024. De “kostprijs van pensioen” daalde sterk door de herijking van het verwacht rendement. Dit leidde ertoe dat de opbouwpercentages in alle sectoren konden worden verhoogd tot het ambitieniveau van 1,7%. Omdat het opbouwpercentage voor alle sectoren dan gelijk werd, diende ook de premie voor alle sectoren gelijk te zijn. Dit zou voor twee sectoren een verlaging van de premie hebben betekend, hetgeen strikt genomen op gespannen voet zou staan met het overgangsrecht. Dit is opgelost door na overleg met de Sociale Partners de 1% herstell premie te laten vervallen. De (gemiddelde) premie in 2023, zonder herstelopslag, was zo lager dan de voor 2024 vastgestelde premie van 26%. De pensioenopbouw was in 2024 voor alle sectoren hoger dan in 2023.

Het bestuur is van mening dat er met een premie van 26% en een opbouwpercentage van 1,7% sprake is van een evenwichtige financiële opzet, die naar verwachting ook stabiliteit met zich meebrengt voor de periode tot de transitie naar de solidaire premieregeling. Het bestuur kijkt ook in bredere zin naar de evenwichtigheid van het premiebesluit. Het gebruik maken van het overgangsrecht in verband met wijziging van parameters is ook beschouwd in samenhang met de versoepelde regels voor toeslagverlening in aanloop naar de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De in 2023 en 2024 verleende toeslagen op basis van deze versoepelingen zijn vooral in het voordeel van oudere en pensioengerechtigde deelnemers. Het gebruikmaken van het overgangsrecht voor wijziging parameters leidt daarentegen tot een verbetering van de pensioenopbouw voor actieve deelnemers.

Premiedekkingsgraad

Het fonds heeft er met het oog op premiestabiliteit voor gekozen om de feitelijke premie af te leiden van de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement. Inherent aan deze methodiek is dat de premiedekkingsgraad schommelingen vertoont gedurende de periode dat het verwacht rendement vaststaat (periode van vijf jaar). De premiedekkingsgraad is eind 2024 101,6% (2023: 109,0%).

Als de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad betekent dit dat de premie een negatieve bijdrage levert aan de dekkingsgraad. Het bestuur vindt dat een lage premiedekkingsgraad onwenselijk is.

De premiedekkingsgraad ligt eind 2024 op een niveau waarbij er geen negatief effect op de financiële positie is. Met het oog op het verdere herstel van de financiële positie is dit prettig. Het bestuur blijft de premiedekkingsgraad nadrukkelijk monitoren waarbij een evenwichtige belangenafweging de leidraad vormt. Een stijging of daling van de premiedekkingsgraad is voor het bestuur op zich geen reden direct in te grijpen. Vanwege de komst van het nieuwe pensioenstelsel moeten er de komende jaren meerdere beslissingen genomen worden die invloed hebben op het pensioen van jong en oud. Bij het bepalen van evenwichtigheid moet gekeken worden naar het totaalpakket aan wijzigingen, en niet alleen naar de afzonderlijke onderdelen.

Tabel kostendekkende premie

	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	201.370	156.037
Gedempte kostendekkende premie	168.478	172.268
Feitelijke premie	185.881	174.305
De zuiver kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
◆ Actuarieel benodigd	165.431	125.489
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	30.439	25.348
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200
◆ Voorwaardelijke onderdelen	0	0
	201.370	156.037
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
◆ Actuarieel benodigd	94.570	99.195
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	17.401	20.037
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200
◆ Voorwaardelijke onderdelen	51.007	47.836
	168.478	172.268
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
◆ Actuarieel benodigd	94.570	99.195
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	17.401	20.037
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200
◆ Voorwaardelijke onderdelen	51.007	47.836
◆ Premiemarge	17.403	2.037
	185.881	174.305

3.4. Toeslag

Het fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van het fonds toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd. Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. Het pensioenfonds verleent alleen een toeslag indien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari van het boekjaar van het pensioenfonds zich boven de 110% bevindt. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de toeslagambitie. De toeslagambitie is gelijk aan het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid, over de periode van oktober tot en met september. De eventueel uit het vrije vermogen toe te kennen toeslag wordt aan de hand van indexatieregels onder het FTK (toekomstbestendig) bepaald.

Het toeslagbeleid kent eveneens een inhaaltoeslag; de tekst daarvan is als volgt:

Het bestuur kan besluiten om extra verhogingen toe te kennen indien de actuele financiële positie van het fonds dit toelaat.

De dekkingsgraad waarboven dit mogelijk is, is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening en is de grens waarbij maximale toeslag verleend mag worden. Het verschil tussen het feitelijk aanwezige eigen vermogen (afgemeten aan de beleidsdekkingsgraad) en het vermogen behorende bij de bovengrens dekkingsgraad kan voor een vijfde deel worden aangewend voor inhaaltoeslagen. Er geldt een maximumtermijn van tien jaar waarbinnen teruggekeken wordt naar de gemiste toeslagen.

In december 2022 is voor het eerst sinds 2008 besloten om per 1 januari 2023 een toeslag van 3% te verlenen aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Ook per 1 januari 2024 kon weer een toeslag worden verleend, en wel van 3,5%. Deze toeslagen vonden plaats op basis van de tijdelijke wijziging van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Per 1 januari 2025 is een toeslag verleend van 0,6% binnen de grenzen van het reguliere FTK: de versoepelde regels van de voorgaande jaren waren niet verlengd. De toeslag per 1 januari 2025 is reeds verwerkt in de technische voorzieningen per 31 december 2024.

Bij het toeslagbesluit zijn ook de opinies van de sleutelfunctiehouders actuarieel en risicobeheer betrokken. Tevens heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies uitgebracht. Het toeslagbesluit is gecommuniceerd via (nieuws)brieven en de website. Op de website is uitgebreidere informatie opgenomen.

3.5. Totale kosten uitvoering pensioen- en vermogensbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer diverse kosten. In deze paragraaf worden de totale kosten voor pensioenbeheer en vermogensbeheer samengevat. In de volgende paragraaf worden de kosten voor pensioenbeheer nader toegelicht. In hoofdstuk 3.10 worden de kosten voor vermogensbeheer nader toegelicht.

	Bedrag (x 1.000)	In % gemiddeld belegd vermogen
Pensioenbeheerkosten ¹⁾	8.351	0,23
Vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten)	7.678	0,21
Totale kosten	16.029	0,44
Transactiekosten	1.272	0,03
Totaal inclusief transactiekosten	17.301	0,47

De kosten voor pensioen- en vermogensbeheer (excl. transactiekosten) in 2024 bedragen, uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen, 0,44% (2023: 0,46%). De kosten (excl. transactiekosten) zijn in 2024 lager dan in 2023.

¹⁾ Uitgedrukt in Euro's per deelnemer: 184.

3.6. Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. Hieronder worden deze kosten toegelicht.

3.6.1. Totale kosten uitvoering pensioenbeheer en kosten per deelnemer

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2024: EUR 8.351.000 (2023: EUR 6.323.000). Omgerekend is dit EUR 184 (2023: EUR 143) per actieve deelnemer en gepensioneerde. Het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden is in 2024 met 45.366 hoger dan in 2023 (44.145). In paragraaf 7.6 van de jaarrekening worden de kosten nader gespecificeerd. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven bij de kosten en de berekening van de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde. De kosten die voor de gewezen deelnemers worden gemaakt, zijn volgens de aanbevelingen van de Pensioenfederatie toegerekend aan actieve deelnemers en gepensioneerden. Het aantal gewezen deelnemers wordt dus niet meegenomen in de berekening van de kosten per deelnemer en gepensioneerde. Het fonds heeft veel gewezen deelnemers (91.990 ultimo 2024) waarvoor uiteraard wel kosten worden gemaakt voor administratie en communicatie.

In dit jaarverslag heeft het bestuur een toerekening van kosten aan pensioenbeheer en vermogensbeheer gemaakt. Dit heeft gevolgen voor de kosten per deelnemer, zoals weergegeven in deze paragraaf. De berekeningswijze is gelijk aan vorig jaar. Wel is het zo dat er meer kosten zijn toegerekend aan vermogensbeheer vanwege de aard van de activiteiten van het fonds in 2024, zoals de voorbereidingen voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit betreft eenmalige hoge transitiekosten in 2024 ad EUR 1.985.000. De verwachting is dat na de transitie de kosten per deelnemer weer zullen dalen.

3.6.2. Toelichting kosten uitvoering pensioenbeheer

De administratiekosten betreffen kosten die worden gemaakt voor (actieve) deelnemers en pensioengerechtigden. Deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht om de aanspraken juist te administreren en de deelnemers volledig te informeren. Denk hierbij aan de pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten, afkoop, helpdesk, communicatie met deelnemers/gepensioneerden. Daarnaast zijn er kosten die betrekking hebben op de activiteiten die voortvloeien uit de contacten met de werkgever. Het gaat om kosten voor de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, de aanmaak van premienota's en de premie-incasso, helpdesk werkgever, communicatie met werkgever. Hierbij horen ook de kosten voor het aansluiten van nieuwe werkgevers. In vergelijking met vorig jaar zijn de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde gedaald.

De stijging van de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde in 2024 ten opzichte van 2023 is toe te schrijven aan hogere kosten, met name als gevolg van de kosten van de voorbereiding naar het nieuwe pensioenstelsel.

De gestegen toerekening van kosten aan de kosten voor vermogensbeheer heeft voornamelijk te maken met advieskosten in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De totale advieskosten zijn hierdoor gestegen, maar de advieskosten in het kader van Wtp zijn deels toegerekend aan de kosten voor vermogensbeheer omdat veel werkzaamheden in het kader van Wtp ook het vermogensbeheer betreffen. Ook zijn de advieskosten voor risicomanagement voor 50% toegerekend aan de kosten voor vermogensbeheer.

De kosten voor governance, controle, en overige kosten zijn in 2024 hoger dan in 2023. De hogere kosten voor governance in 2024 ten opzichte van 2023 hebben meerdere oorzaken. De vergoedingen voor bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht zijn geïndexeerd. Ook de kosten voor het bestuursbureau, vergaderzalen en opleiding waren in 2024 hoger dan in 2023. De controlekosten zijn in 2024 gestegen t.o.v. 2023. De overige kosten zijn in 2024 hoger dan in 2023.

	Pensioenbeheer 2024	Pensioenbeheer 2023
Administratiekosten	EUR 4.035.000	EUR 3.897.000
Governance	EUR 1.543.000	EUR 1.476.000
Controlekosten	EUR 158.000	EUR 132.000
Advieskosten	EUR 959.000	EUR 715.000
Overige kosten	EUR 2.647.000	EUR 1.059.000
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	EUR - 991.000	EUR -956.000
Totaal	EUR 8.351.000	EUR 6.323.000

3.6.3. Toerekening aan kosten vermogensbeheer

Het bestuur hanteert onderstaande verdeling voor het toerekenen van kosten aan het vermogensbeheer.

Kostensoort	Toegewezen aan vermogensbeheer (%)

Administratiekosten:

Governance:

◆ Vergoedingen bestuur en raad van toezicht	50%
◆ Kosten voor bestuursondersteuning	25%

Controlekosten:

◆ Kosten accountant voor controle jaarwerk	50%
◆ Kosten certificerend actuaaris	50%

Advieskosten:

◆ Kosten fiscaal advies	50%
◆ Kosten risicopreferentieonderzoek	100%
◆ Kosten advies nieuw pensioenstelsel	50%
◆ Kosten kostenbenchmark	50%
◆ Kosten juridisch advies vermogensbeheer	100%
◆ Kosten adviseur risicomanagement	50%

Overige kosten:

◆ Kosten voor toezicht DNB en AFM	50%
◆ Contributie Pensioenfederatie	50%
◆ Kosten notaris t.b.v. beleggingsdocumentatie	100%

Het effect op de kosten pensioenbeheer 2024 is als één totaalbedrag in aftrek genomen in de jaarrekening in de toelichting op de staat van baten en lasten.

3.6.4. Vergoedingen bestuur en raad van toezicht

In het beloningsbeleid zijn onderstaande vergoedingen vastgelegd. Voorzitters van het bestuur worden geacht anderhalf tot twee dagen per week te besteden aan hun functie en bestuursleden ten minste één dag per week. Indien een bestuurder in meer dan één commissie plaatsneemt, of een sleutelfunctiehouderschap, met uitzondering van dat van de SFH risicobeheer, bedraagt de vergoeding voor de tweede commissie 50% van het genoemde bedrag. Onderstaande vergoedingen zijn in 2024 met 2,6% geïndexeerd.

Functie	Vergoeding per jaar 2024	Vergoeding per jaar 2023
◆ Voorzitter bestuur	€ 56.704,68	€ 54.829,06
◆ Bestuurslid	€ 22.609,23	€ 21.931,62
<i>Commissielid of bestuurslid die als toehoorder zitting neemt in:</i>		
◆ Beleggingscommissie	€ 8.512,21	€ 8.224,36
◆ Risicomanagementcommissie	€ 8.512,21	€ 8.224,36
◆ Financiële commissie	€ 5.674,81	€ 5.482,91
◆ Communicatiecommissie	€ 5.674,81	€ 5.482,91
◆ Handhavingscommissie	€ 5.674,81	€ 5.482,91
<i>Speciale functies:</i>		
◆ Sleutelfunctiehouder indien intern belegd	€ 5.674,81	€ 5.482,91
◆ Expertrol bestuurder	€ 2.837,41	€ 2.741,46

De vergoedingen voor de raad van toezicht zijn onderstaand weergegeven. Leden van de raad van toezicht worden geacht gemiddeld ten minste een halve dag per week aan het fonds te besteden en de voorzitter ten minste een dag per week.

Functie	Vergoeding per jaar 2024	Vergoeding per jaar 2023
◆ Voorzitter raad van toezicht	€ 22.699,23	€ 21.931,62
◆ Lid raad van toezicht	€ 11.349,61	€ 10.965,81

3.6.5. Kostenbenchmark

Het bestuur heeft een kostenbenchmarkonderzoek uit laten voeren op basis van de kosten tot en met 2023. Hieruit blijkt dat de pensioenbeheerkosten in de periode 2021-2023 lager zijn dan fondsen uit de peergroup bestaande uit 34 pensioenfondsen met tussen de 20.000 en 100.000 deelnemers en gepensioneerden. De gemiddelde kosten bedroegen EUR 136 ten opzichte van EUR 191 in de peergroup. Van de peergroup hebben 28 fondsen hogere kosten en 6 fondsen lagere kosten dan het fonds.

3.6.6. Oordeel bestuur

De totale kosten die het fonds maakt voor de uitvoering van het pensioenbeheer, een bedrag van ongeveer EUR 8.351 duizend, zijn besteed aan de uitvoering van de pensioenregeling en de overige werkzaamheden die ten behoeve daarvan worden uitgevoerd. Het bestuur realiseert zich dat dit bedrag veel geld is. Het bestuur vindt de kosten voor het pensioenbeheer in 2024 passend bij de kenmerken en organisatie van het fonds.

De uitvoering van de pensioenregeling van het fonds is complex vanwege vier aangesloten sectoren die o.a. veel kosten voor het handhaven van de verplichtstelling en in het verlengde daarvan het uitvoeren van looncontroles met zich meebrengen.

Het bestuur is kostenbewust en waar mogelijk worden besparingen gerealiseerd of uitgaven beperkt. Het bestuur constateert al langere tijd dat de kosten van governance en toezicht blijven stijgen. Ook de advieskosten nemen toe door zwaardere eisen die gesteld worden aan risicomanagement, IT-beleid, datakwaliteit en informatiebeveiliging. De komende jaren tot de transitie brengt de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel extra kosten met zich mee. In 2024 lagen de kosten boven het gemiddelde niveau van de voorgaande drie jaar. Dit komt grotendeels door de werkzaamheden in het kader van de Wet toekomst pensioenen. Na de transitie wordt een normalisatie van de kosten verwacht.

3.7. Actuariële paragraaf

3.7.1. Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

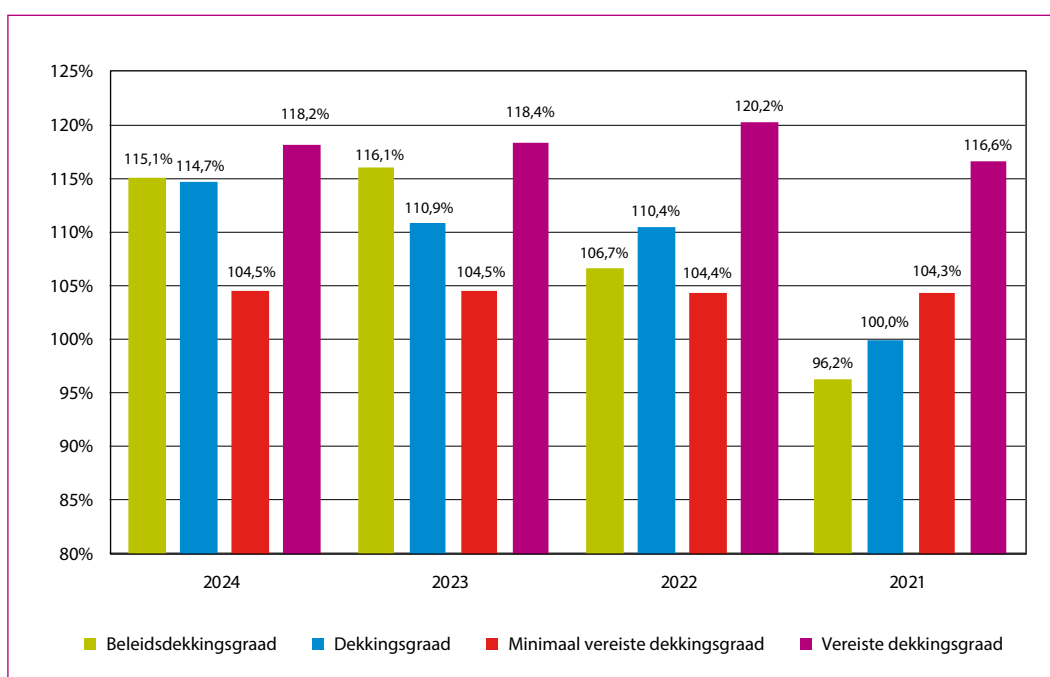
	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	259.246	226.394
Wijziging rentetermijnstructuur	-86.271	-89.497
Premies	14.950	43.616
Waardeoverdrachten	-434	-3.904
Kosten	-1.254	207
Uitkeringen	-134	-17
Sterfte	1.207	2.719
Arbeidsongeschiktheid	-4.993	-14.624
Reguliere mutaties	3.016	1.202
Toeslagverlening	-19.805	-101.077
Overige mutaties	-1.709	-6.120
Andere oorzaken	2.356	-3.996
	166.175	54.903

3.7.2 Samenvatting actuariel rapport

Deze samenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

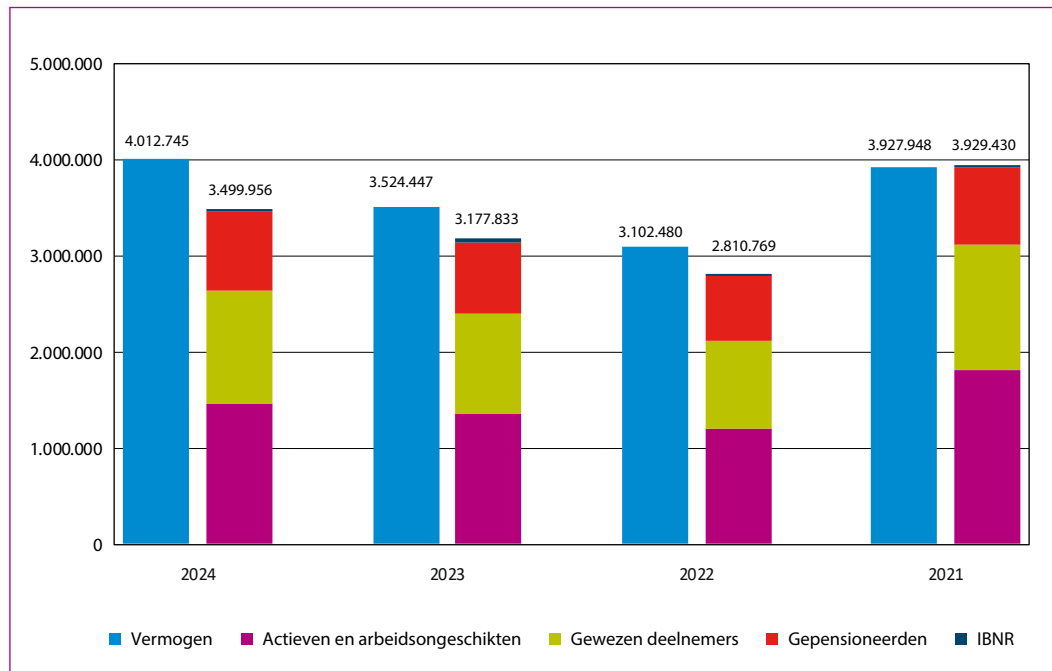
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ is in het boekjaar gestegen van 110,9% ultimo 2023 naar 114,7% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van het fonds daalde in 2024 van 116,1% naar 115,1%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 118,2%. Hierdoor is de financiële positie niet Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

1) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2024.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

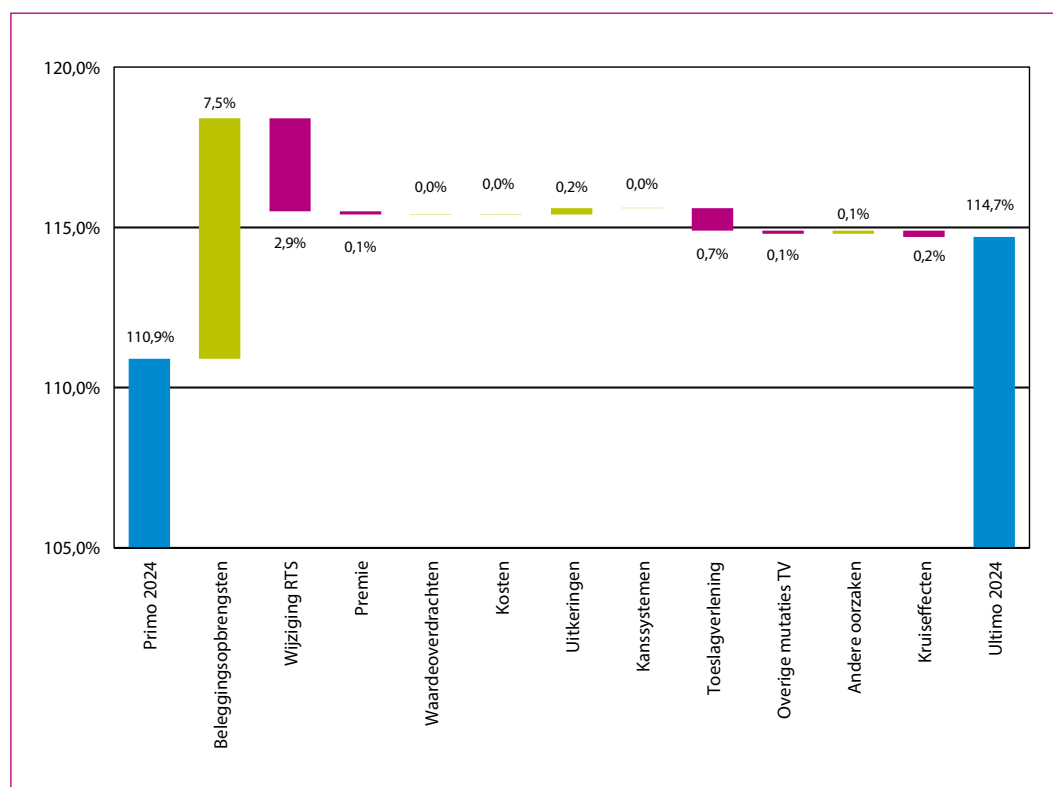
Herstelplan

Het fonds heeft in 2024 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzagt voor ultimo 2024 een beleidsdekkingsgraad van 111,7%, terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 115,1% hoger is.

Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2025 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt dat het fonds naar verwachting zonder aanvullende maatregelen binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 166.175 behaald (2023: 54.903 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de beleggingsopbrengsten een positieve invloed hadden op de dekkingsgraad. De wijziging van de DNB-rentetermijnstructuur droeg juist negatief bij aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2024.

De gewijzigde actuariële grondslagen zijn verantwoord onder "Overige mutaties TV" en leveren per saldo een negatieve bijdrage aan de dekkingsgraad. In paragraaf 6.11 worden de resultaten van de gewijzigde actuariële grondslagen nader gespecificeerd.

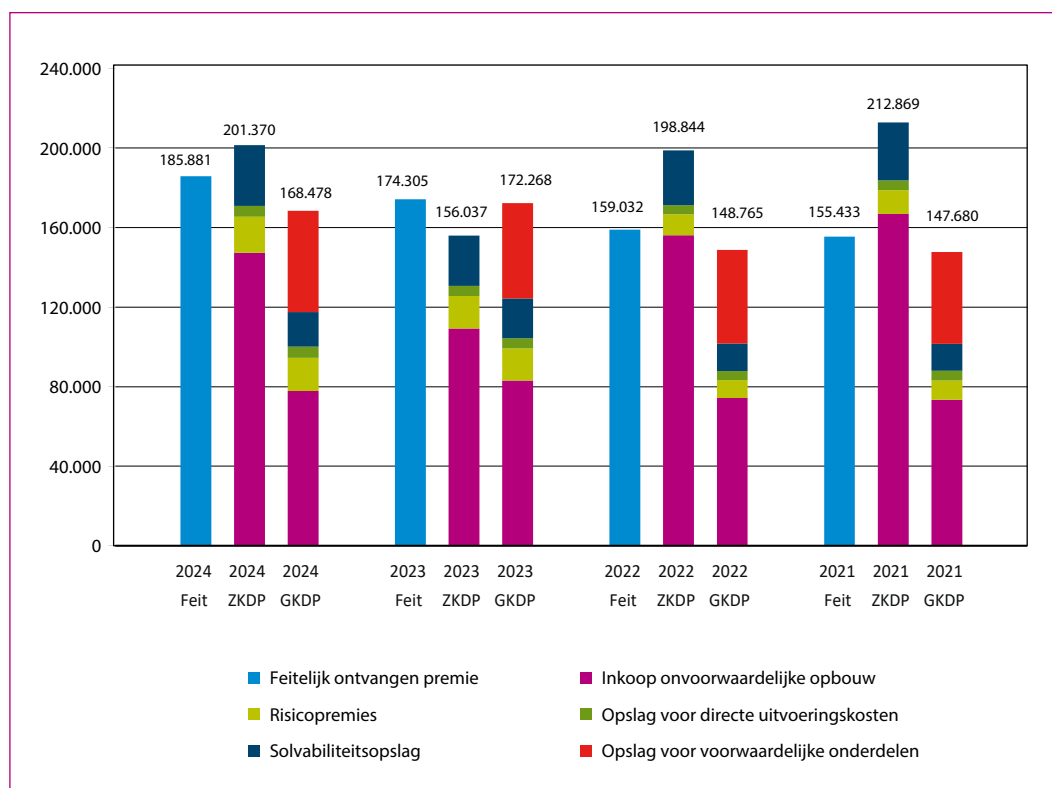
Onder de post "Toeslagverlening" is het effect van de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2025 is toegekend. De verleende toeslag bedraagt 0,6% voor zowel de actieve als de inactieve deelnemers. Hierdoor is de dekkingsgraad 0,7%-punt gedaald (relatief gezien gaat het om een daling van $0,7\% / 110,9\% = 0,6\%$).

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. gedempte kostendekkende premie bedraagt 168.478. De feitelijke premie is met 185.881 toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkinggraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van het fonds. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2024 een negatief effect gehad op de financiële positie van het fonds van circa 0,1%-punt.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	110,9%	110,4%	100,0%	90,1%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	109,0%	134,8%	92,7%	84,2%
Impact opbouw op dekkinggraad	-0,1%	1,0%	-0,3%	-0,2%

3.8. Beleggingen

3.8.1. Beleggingsovertuigingen (investment beliefs)

De investment beliefs zijn in feite de regels of criteria, waaraan het fonds belang hecht bij de inrichting en uitvoering van zijn beleggingsbeleid. Met de vaststelling van investment beliefs wordt invulling gegeven aan het voeren van een transparant, evenwichtig en verantwoord beleggingsbeleid.

Het fonds heeft de beleggingsovertuigingen als volgt bepaald:

Het pensioenfonds is een lange termijn belegger

De verplichtingen vormen de basis voor het beleggingsbeleid en de uitkeringen die pensioenfonds VLEP moet doen (de verplichtingen) liggen (ver) in de toekomst. Het pensioenfonds wil kunnen profiteren van lange termijn mogelijkheden en niet te veel sturen op de korte termijn. Het fonds realiseert zich echter dat een lange termijn belegger op korte termijn risico's kan lopen en dat korte termijn risico's voor zijn deelnemers nadelige impact kunnen hebben in de vorm van gemiste toeslagverlening of verlaging van pensioenen.

Asset allocatie is de belangrijkste keuze

De financiële ontwikkeling van het fonds wordt vooral gedreven door de Strategische Asset Allocatie ("80% van het rendement wordt verklaard door asset allocatie, 20% door de invulling"). Onder Asset Allocatie verstaat het fonds in welke beleggingscategorieën wordt belegd, inclusief de looptijd van de vastrentende categorieën (renterisico) en de valuta van de categorieën (valutarisico).

Risico vereist een extra rendement

Het pensioenfonds is bereid om beleggingsrisico te accepteren, indien dat wenselijk is om een acceptabele pensioenhoogte te realiseren. Daarbij is pensioenfonds VLEP alleen bereid om beleggingsrisico's te accepteren indien daar naar verwachting een additioneel rendement tegenover staat.

Diversificatie is van belang

Diversificatie zorgt voor spreiding en voorkomt concentratierisico's. Niet alle eieren in één mandje. Het fonds is zich bewust van de beperkingen van diversificatie: in extreme marktomstandigheden kunnen diversificatievoordelen wegvallen.

Doen wat we begrijpen

Het fonds belegt alleen in categorieën en strategieën die het in voldoende mate begrijpt. Dit betekent evenwel niet dat pensioenfonds VLEP per definitie alleen maar in aandelen en vastrentende waarden belegt. Onder begrijpen verstaat het fonds dat het de karakteristieken van de belegging kan uitleggen aan de achterban. Pensioenfonds VLEP wil een uitlegbaar beleggingsbeleid voeren waarbij het ook als het misgaat kan uitleggen waarom destijds bepaalde beleggingsbeslissingen zijn genomen.

Een professionele en kostenbewuste organisatie is noodzakelijk

Pensioenfonds VLEP wil een klantgericht pensioenfonds zijn, gericht op de deelnemers. Het belang voor de deelnemers is groot en daarom streeft pensioenfonds VLEP naar een professionele organisatie. Het fonds hecht daarom groot belang aan integere bedrijfsvoering, waarbij risicomanagement een cruciale rol speelt in het waarborgen van duurzame en verantwoorde groei. Daarbij is het fonds kostenbewust. De kosten bepalen immers mede de pensioenhoogte. Door de lange horizon kan het fonds profiteren van "rente op rente" maar heeft het last van "kosten op kosten". De verwachte opbrengsten zijn vaak onzeker, maar de kosten niet.

Maatschappelijk verantwoord beleggen voegt op lange termijn waarde toe

De verantwoordelijkheid van het fonds gaat verder dan een goede risico-rendementsafweging. Het fonds is zich bewust van de invloed die het als belegger kan uitoefenen.

3.8.2. Terugblik economie en financiële markten

De economische groei was in 2024 sterker dan verwacht. Ter illustratie: de consensus groeiverwachting voor de wereldeconomie in 2024 werd gedurende het jaar bijgesteld van 2,6% tot 3,05%. PMI's (vertrouwensindicatoren voor producenten), een herstellend consumentenvertrouwen en arbeidsmarktdata schetsten veelal een positief beeld, met name in de VS. Recessievrees verdween naar de achtergrond.

In de VS werd het groeioptimisme nog eens gevoed door de verkiezingsoverwinning van Donald Trump, wegens zijn plannen voor lagere belastingen en deregulering. In de eurozone daarentegen was eind 2024 sprake van toenemend groeipessimisme. De maakindustrie verkeerde in zwaar weer, met name in Duitsland. Ook de dreiging van importtarieven door Donald Trump speelde mee. De economische ontwikkelingen in China waren gemengd, afgelopen jaar. Enerzijds maakten zowel de Chinese centrale bank als de Chinese overheid forse stimuleringsmaatregelen bekend in september, wat tot tijdelijk optimisme leidde. Anderzijds kampt de Chinese economie nog steeds met grote problemen in de vastgoedsector, een historisch laag consumentenvertrouwen en deflationaire krachten. De inflatie daalde in ontwikkelde markten, maar minder dan gehoopt. Met name de kerninflatie bleef hoger dan gewenst. De 'headline' inflatie in de eurozone daalde op jaarbasis van 2,9% in december 2023 tot een tijdelijk dieptepunt van 1,7% in september, om vervolgens weer iets op te lopen tot 2,4% in december 2024. De inflatoire druk valt met name toe te schrijven aan de dienstensector. Dat geldt zowel voor de VS als voor de eurozone. In de VS daalde de inflatie per saldo van 3,4% in december 2023 op jaarbasis tot 2,7% in november 2024.

Centrale banken zijn gestart met een verruimingsscyclus. Zowel de Fed als de ECB hebben in 2024 de rente met 1%-punt verlaagd. Dat was overigens, met name ten aanzien van de Fed, minder dan de markt had gehoopt. De verklaring is dat de economie in de VS het beter deed dan verwacht en de inflatie minder daalde dan gehoopt, waardoor de Federal Reserve haar inflatieramingen heeft verhoogd. De Japanse centrale bank zwom tegen de stroom in en verhoogde de rente.

Nagenoeg alle publiek verhandelde beleggingscategorieën rendeerden positief, met aandelen ontwikkelde markten aan kop (19,9%, euro hedged), gevolgd door aandelen opkomende markten. Euro staatsobligaties uit kernlanden bleven achter met een rendement van circa nul.

Belangrijke thema's en ontwikkelingen in 2024 waren onder andere: geopolitiek (escalatie Midden-Oosten, aanhoudende oorlog Oekraïne, spanning VS-China), het feit dat meer dan de helft van de wereldbevolking naar de stembus ging, de verkiezingsoverwinning door Trump, de tijdelijke crash van de Japanse aandelenbeurs in augustus, de aankondiging van stimuleringsmaatregelen in China, en de opmars van AI.

Aandelen

Aandelen ontwikkelde markten leken ongevoelig voor negatief nieuws afgelopen jaar. Of er nu sprake was van stijgende rentes zoals in de eerste maanden, of geopolitieke risico's zoals de escalatie in het Midden-Oosten, of een haperende inflatiedaling in de tweede helft van het jaar, bijna elke maand bereikte de MSCI World Index nieuwe "all-time highs". Voornaamste verklaringen waren de beter dan verwachte economische data in de VS, AI-optimisme en forse koersstijgingen in de IT-sector. De verkiezingsoverwinning door Donald Trump in september gaf een extra impuls aan de aandelenmarkten, doordat beleggers zijn plannen voor belastingverlaging en deregulering als positief beoordeelden.

Aandelen opkomende markten presteerden minder goed. Verklaringen zijn onder andere de kwakkelende Chinese economie, de depreciatie van opkomende markten valuta, en de plannen van Trump om importtarieven in te voeren.

Rentemarkten

Terwijl de lange rente in de VS in 2024 per saldo is gestegen, zijn kapitaalmarktrentes in de eurozone per saldo gedaald, met name in de tweede helft van het jaar. Dat was het gevolg van een negatief economisch momentum en monetaire verruiming. De 30-jaars euro swaprente nam in 2024 met 18 bps af tot 2,16%. Dat is gedreven door een daling van de 30-jaars euro inflatieswap component (met -24 bps tot 2,21%). De 30-jaars reële swaprente component steeg daarentegen met enkele basispunten (met 5 bps tot -0,05%).

Gevoerd Beleggingsbeleid Pensioenfonds VLEP 2024

Het vermogen wordt beheerd conform het beleggingsbeleid zoals vastgelegd in de fondsddocumenten inzake het beleggingsbeleid (beleggingsdocumenten). De normportefeuille (implementatie strategische asset allocatie) wordt jaarlijks vastgesteld in de beleggingsplancyclus. De strategische portefeuille is op basis van de ALM-studie 2021 vastgesteld en met de ALM-studie 2023 opnieuw bevestigd.

In beginsel is de normportefeuille gelijk aan de strategische portefeuille. Dit was grotendeels ook het geval in 2024. In april 2024 is de normportefeuille 2024 aangepast, waarbij 5%-punt van hypotheek is verplaatst naar credits. Vooruitlopend op de Wtp-portefeuille, waarbij de matchportefeuille beduidend kleiner wordt en minder illiquide beleggingen kan bevatten, is besloten de hypotheekportefeuille alvast af te bouwen.

3.8.3. Rendement 2024

Het door het fonds behaalde rendement in 2024 bedraagt 10,3% (benchmark 9,9%). De actuele dekkingsgraad is in 2024 gestegen van 110,9% naar 114,7%.

3.8.4. Z-score

De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft in een getal weer hoe het fonds heeft gepresteerd ten opzichte van de gehanteerde normportefeuille. De formule voor de z-score is als volgt.

$$z\text{-score} = \frac{(R_f - k_j) - (R_n - 0,15\%)}{E_j}$$

Om de z-score te berekenen, wordt het feitelijke rendement van het fonds (R_f) gecorrigeerd voor de beleggingskosten (k_j). Het rendement van de normportefeuille (R_n) wordt, nadat het is gecorrigeerd voor de normbeleggingskosten van 0,15%, in mindering gebracht op het feitelijke fondsrendement. Vervolgens wordt een correctie voor het genomen risico gemaakt. Dit gebeurt door het verschil te delen door een getal voor rendementsspreiding (E_j). Het getal voor de rendementsspreiding is gebaseerd op het percentage zakelijke waarden en het percentage vastrentende waarden dat is vastgelegd in de normportefeuille.

Wanneer de z-score van een bedrijfstakpensioenfonds over een periode van vijf jaar onder de vastgestelde norm (0,00) uitkomt, staat het aangesloten bedrijven onder bepaalde voorwaarden vrij een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds in hun branche. De belangrijkste voorwaarde is een ten minste gelijkwaardige pensioenregeling. Voorts kunnen kosten door de stichting aan de uittredende werkgever in rekening worden gebracht in verband met verzekeringstechnisch nadeel en de behandeling van het vrijstellingsverzoek.

Tabel z-scores

Jaar	z-score
2020	0,15
2021	0,48
2022	-0,31
2023	-0,67
2024	0,34

$$\text{De formule voor de performance toets} = \frac{z(j-5) + z(j-4) + z(j-3) + z(j-2) + z(j-1)}{\sqrt{5}} \geq -1,28$$

Berekening performancetoets = 0,00

Voor het bepalen van de performancetoets worden de z-scores over een periode van vijf jaar opgeteld en gedeeld door de wortel van vijf. De performancetoets dient bij een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds hoger uit te komen dan -1,28. Omdat het communicatietechnisch duidelijker is dat de uitkomst van de performancetoets nul of hoger moet zijn, is besloten om bij de uitkomst van de performancetoets in 2023 1,28 op te tellen. Bij een te laag resultaat van de performancetoets vervalt de verplichtstelling en mogen ondernemingen ervoor kiezen om hun pensioenregeling elders onder te brengen.

Zoals boven aangegeven voldoet het fonds aan de normen voor de z-score op de vijfjaarstermijn.

3.8.5. Vooruitzichten

Vooruitkijkend is sprake van enige 'hoogtevrees'. Op vele gebieden is sprake van records: aandelenkoersen en huizenprijzen hebben 'all-time highs' bereikt, spreads zijn historisch laag, en staatsschulden zijn historisch hoog. In een omgeving van hoge rentes en geopolitieke risico's resulteert dat in 'hoogtevrees'. Hopelijk kan volgend jaar worden geconstateerd dat deze vrees onterecht was.

De consensus voorziet een gematigde economische groei in de eurozone van 1,0% in 2025 met een risico op recessie in Duitsland, een groei van 2,1% in de VS en 4,4% in China. De consensus gaat uit van een dalende inflatie in zowel de eurozone als in de VS tot respectievelijk 2,0% en 2,6%. De markt voorziet verdere renteverlagingen door de Fed (met -0,4%-punt) en de ECB (met -1,0%-punt).

Alternatieve beleggingen, zoals catastrofe obligaties en commodities scoren goed in het "Capital Market Assumptions"-model van onze fiduciair manager. De verwachte rendementen op een 5-jaars horizon voor euro staatsobligaties kernlanden, High Yield en aandelen ontwikkelde markten bedragen op het moment van schrijven respectievelijk 2,4%, 3,6% en 4,5%.

Belangrijke thema's zullen zijn: geopolitiek (Midden-Oosten, oorlog Oekraïne, spanning VS-China), de verkiezingen in Duitsland en Frankrijk, oplopende staatsschuld, het daadwerkelijke beleid door Trump (t.a.v. tarieven, immigratie, belastingverlaging en deregulering), de vraag of de Chinese stimuleringsplannen het zwakke economisch momentum weten te keren, en de vraag of AI de hooggespannen verwachtingen kan waarmaken.

3.8.6. Financiële markten

In onderstaande tabel worden de verwachte rendementen zoals opgesteld door CTI vergeleken met de uitgangspunten zoals gebruikt in de ALM (2023):

Categorie	ALM 2023 (15 jaar)	CTI 2024 (5 jaar)	Vershil	CTI 2023 (15 jaar)
Staatsobligaties (lange duratie)	2,9%	2,7%	0,2%	3,2%
Bedrijfsobligaties	3,8%	3,0%	0,8%	3,3%
Hypotheken	3,8%	3,4%	0,4%	3,8%
High Yield	5,6%	3,6%	2,0%	4,7%
EMD LC	5,1%	4,5%	0,6%	5,8%
EMD HC	5,0%	5,2%	-0,2%	5,5%
Aandelen ontwikkeld	6,6%	4,5%	2,1%	5,1%
Aandelen opkomend	7,9%	6,0%	1,9%	7,2%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	5,8%	3,5%	2,3%	4,1%

Bron: ALM 2023 VLEP en CTI

Over de hele linie liggen de door CTI verwachte 5-jaarsrendementen voor de obligatiecategorieën lager dan de uitgangspunten uit de ALM 2023 met uitzondering van het rendement op EMD HC. Belangrijkste reden hiervoor zijn de goede rendementen die sinds de ALM 2023 zijn behaald. De verwachte rendementen in de tabel passen echter binnen de in de ALM 2023 vastgestelde randvoorwaarden en het bestuur ziet geen aanleiding om de strategische portefeuille aan te passen.

3.9. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het MVB-beleid van pensioenfonds VLEP

De visie van pensioenfonds VLEP is dat verantwoord beleggen bijdraagt aan zijn langetermijndoelstelling en onderdeel is van zijn toegewezen taak door verantwoordelijkheid te nemen als kapitaalverschaffer.

Wij zien het als onze toegewezen taak om verantwoord bezig te zijn met beleggingen en geloven dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen (in termen van een hoger rendement en/of een lager risico) dan bedrijven die dat niet doen.

Met verantwoord beleggen streven wij er naar om meer te beleggen in bedrijven en landen met een goede [E/S/G]-score en minder of zelfs niet te beleggen in bedrijven en landen in de wapenindustrie en partijen waarbij sprake is van ernstige en structurele schending van UN Global Compact Principles.

Verantwoord beleggen maakt integraal onderdeel uit van ons beleggingsbeleid. Bij beleggingsbesluiten is de ESG-impact onderdeel van de besluitvorming. Wij verlangen dat de fiduciair vermogensbeheerder de ESG-impact meeneemt bij de advisering en dat de vermogensbeheerders de ESG-impact meenemen in de allocatiebeslissingen. Pensioenfonds VLEP vindt het belangrijk om het effect van het ESG-beleid inzichtelijk en meetbaar maken.

1. Portefeuilledoelstelling: Pensioenfonds VLEP wil rekening houden met ESG-maatstaven in de daadwerkelijke allocatie naar beleggingscategorieën, ondernemingen en landen. Daarbij gelooft het fonds dat dit vervolgens leidt tot een beter risicorendementsprofiel dan wanneer de portefeuille wordt ingericht zonder rekening te houden met deze ESG factoren.
2. Invloed doelstelling: Pensioenfonds VLEP wil invloed uitoefenen op de bedrijven (en landen) waarin het belegt. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen (voting) en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor het fonds belangrijk is (engagement). Daarbij wordt waar mogelijk aansluiting gezocht bij/samengewerkt met andere partijen.

Beleggingsstrategie

Nagenoeg elk onderdeel van het strategisch beleggingsbeleid proces kent een ESG-invalshoek. Deze zijn in onderstaand schema van dit proces groen weergegeven.

52

Engagement (dialoog)

Het fonds spoort ondernemingen waarin wordt belegd (via zakelijke waarden en bedrijfsobligaties) aan om een beter MVB-beleid toe te passen door op een actieve, structurele en constructieve wijze de dialoog aan te gaan. Ondernemingen met oog voor het milieu, de maatschappij en goed ondernemingsbestuur verbeteren daarmee hun bedrijfsprestaties en stellen zo de vermogenswaarde op de lange termijn veilig.

Het engagementprogramma dat wordt uitgevoerd door onze fiduciër, aan wie het fonds de uitvoering van het stem- en engagementbeleid heeft uitbesteed, speelt een belangrijke rol in de identificatie, beoordeling en beheersing van ESG-risico's van de beursgenoteerde aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles op maatschappij en milieu en van ESG-risico's die mogelijk een materiële impact hebben op de portefeuille. De identificatie en beoordeling van daadwerkelijke en potentiële negatieve impact gebeurt aan de hand van gespecialiseerde dataleveranciers en is het startpunt van de ontwikkeling van het engagementprogramma.

De voortgang en de resultaten bij engagement worden gemeten via de zogenoemde mijlpalen. Een mijlpaal geeft een positief engagementresultaat weer, ofwel een verbetering van het MVB-beleid van de betreffende onderneming. Engagement is een continu proces, met geleidelijke stappen van verbetering op weg naar een mijlpaal. Hierbij wordt uitgegaan van twee tot drie jaar als een typisch tijdpad voor engagement om die mijlpaal te bereiken. De voortgang in de richting van de doelstellingen wordt gevolgd door middel van een permanente dialoog. Zodra mijlpalen zijn bereikt, blijft de fiduciër de relaties met de betrokken ondernemingen monitoren en onderhouden om ervoor te zorgen dat de verandering langdurig en fundamenteel is en wordt voortgezet.

Ieder kwartaal worden schendingen van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen door ondernemingen in portefeuille beoordeeld door de fiduciër op basis van eigen inzichten en onderzoek door gespecialiseerde dataleveranciers. Daarbij wordt gekeken naar ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de negatieve impact en de reactie van de onderneming daarop. Engagement met geselecteerde ondernemingen richt zich op het beëindigen van de schending, aanpak van de negatieve effecten door herstel en/of verhaal en het voorkomen van schade in de toekomst.

Uitsluiting

Het fonds sluit beleggingen in (controversiële) wapens en beleggingen waarbij sprake is van ernstige en structurele schending van UN Global Compact Principles uit.

Wij houden in het uitsluitingenbeleid rekening met het reputatierisico voor het pensioenfonds.

Conform de wettelijke eisen belegt het fonds in geen geval, direct of indirect via fondsen, in ondernemingen die clustermunitie produceren, verkopen of distribueren.

Wij hebben de Integraal Vermogensbeheerder gevraagd deze uitsluitingswensen expliciet toe te passen op de discretionair beheerde mandaten en te monitoren bij fondsbeleggingen.

Omdat wij grotendeels in beleggingsfondsen beleggen (in plaats van in discretionaire mandaten) zijn wij voor ons ESG-beleid afhankelijk van de fondsen waar wij in beleggen. Bij de selectie van beleggingsfondsen wordt het uitsluitingenbeleid van het beleggingsfonds expliciet meegenomen als één van de selectiecriteria.

Integratie van ESG-criteria

Het fonds maakt voor het fiduciër beheer van zijn beleggingsportefeuille gebruik van externe portefeuillebeheerders. Bij de selectie en evaluatie van portefeuillebeheerders worden duurzaamheidscriteria nadrukkelijk meegenomen. Ook is het fonds van mening dat portefeuillebeheerders ESG-criteria in hun beleggingsbeslissingen moeten meenemen. Verder wordt van portefeuillebeheerders verwacht dat zij het MVB-beleid van het fonds handhaven en naleven.

Monitoring en rapportage

In samenwerking met de fiduciair is een integraal ESG-risicorapportage ontwikkeld welke bijvoorbeeld inzicht geeft in de ESG-prestaties van de onderliggende managers, carbonintensiteit, waterintensiteit, transitierisico-analyse en de ondernemingen die in de portefeuille de grootste negatieve bijdrage hebben ten aanzien van duurzaamheid en CO2-intensiteit. Deze analyse maakt gebruik van verschillende bronnen, waaronder MSCI, Science based initiatives en data van de fiduciair manager.

3.9.1. Hoofdpijnen van het MVB-beleid in 2024

Voor wat betreft maatschappelijk verantwoord beleggen heeft 2024 met name in het teken gestaan van het doorvoeren van de beleidskeuzes uit 2021 in de beleggingsportefeuille. Een belangrijke doelstelling is de versteviging van de thematische aandachtsgebieden geweest.

Thematische aandachtsgebieden

Het fonds heeft bij het vaststellen van de prioriteiten voor het MVB-beleid gekeken naar de relevantie en urgentie voor zowel de portefeuille als de maatschappij. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat ondernemingen waarin het fonds belegt niet structureel betrokken zijn bij bijvoorbeeld ernstige milieuvervuiling, corruptie of mensenrechtenschendingen. Uit een consultatie van deelnemers is gebleken dat arbeidsomstandigheden een belangrijk aspect zijn en het fonds onderschrijft dit. Daarom is dit naast klimaatverandering als een van de aandachtsgebieden opgenomen.

Klimaat

Vanuit meerdere perspectieven is klimaatverandering één van de belangrijkste aandachtsgebieden voor het fonds. De gevolgen van klimaatverandering zijn nu reeds waar te nemen en nemen deze volgens de klimaatwetenschap alleen maar verder toe. Daarom is in 2015 het Akkoord van Parijs opgesteld, waarin landen zich hebben gecommitteerd de opwarming van de aarde onder de 2 graden Celsius te houden, met als ambitie 1,5 graden. Om dit te realiseren is het nodig dat de netto CO2-uitstoot in 2050 nul is.

Sociale thema's

Deelnemers vinden sociale thema's belangrijk. Daarom heeft het fonds de thema's leefbaar loon, kinderarbeid, vakbondsvrijheid en veilige arbeidsomstandigheden als speerpunten in het MVB-beleid opgenomen. Deze onderwerpen zijn relevant vanuit het perspectief van impact van de ondernemingen op de samenleving, alsmede vanuit een risicomanagement-perspectief.

Het fonds stelt vast dat de databeschikbaarheid rondom sociale thema's nog sterk in ontwikkeling is. Dit betekent dat het niet eenvoudig is om de sociale thema's effectief te implementeren in de portefeuille. Het bestuur zal daarom in samenwerking met de fiduciair manager per beleggingscategorie monitoren hoe de dekking en kwaliteit van de data omtrent sociale aspecten zich ontwikkelt.

Impact op beleggingsbeleid

Een belangrijke versteviging van het thema klimaat in het beleggingsbeleid is de draai naar ESG-benchmarks door het fonds. Er is besloten om aansluiting te zoeken bij zogeheten Climate Transition Benchmarks. Voor zover mogelijk houdt het fonds ook rekening met de sociale thema's in de richtlijnen aanvullend aan de benchmark.

De keuze voor Climate Transition Benchmarks heeft ertoe geleid dat de carbon-intensiteit 24% lager is dan de 'reguliere grijze' benchmark. Daarnaast is als gevolg van de gemaakte beleggingskeuzes het aantal schenders van de UN Global Compact beginselen (UNGC), de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, en de UN Guiding principles on business and human rights naar nul gebracht op jaareinde.

Allocatie naar Green, Social en Sustainable bonds

Sinds 2021 kent de portefeuille een allocatie naar Green, Social en Sustainable bonds. Green bonds zijn obligaties die worden uitgegeven om nieuwe en/of bestaande projecten te financieren die een positieve impact hebben op het milieu, zoals bijvoorbeeld schone energie, energie efficiëntie, waterbesparing, vergroening van gebouwen en aanpassingen aan klimaatverandering.

Social bonds zijn obligaties die worden uitgegeven om nieuwe en/of bestaande projecten te financieren met een positieve sociale uitkomst, zoals voedselzekerheid, duurzame voedselsystemen, sociaaleconomische vooruitgang, betaalbare huisvesting, toegang tot essentiële diensten en betaalbare basisinfrastructuur.

3.9.2. Terugblik en behaalde resultaten maatschappelijk verantwoord beleggen 2024

De financiële sector speelt een belangrijke rol in een groenere en duurzamere economie. Op Europees niveau is er een actieplan opgesteld: het 'Action Plan on Financing Sustainable Growth'. Dit plan moet de financiële sector ertoe bewegen om meer te beleggen in activiteiten die zich richten op de lange termijn en op duurzaamheid. Het fonds is zich bewust van die rol en is hier al geruime tijd mee bezig. Het betrokkenheidsbeleid heeft een belangrijke functie voor de beleggingen van het fonds. Voor de uitvoering van het betrokkenheidsbeleid maakt het fonds gebruik van het engagementprogramma van de fiduciair beheerder.

Engagement, stemmen, uitsluitingen in 2024

Het engagementprogramma geeft invulling aan het streven naar langetermijnwaardecreatie van het fonds. Identificatie en beoordeling van materiële daadwerkelijke en potentiële negatieve impacts is het startpunt van het engagementprogramma waarmee de fiduciair beheerder namens het fonds invulling geeft aan het mitigatieproces. Mitigatie vindt plaats binnen vier werkstromen van het engagementprogramma.

Ondernemingen met prioriteit

Het programma met prioriteitsbedrijven richt zich op potentiële negatieve impact en strategische ESG-risico's. Jaarlijks worden ondernemingen geselecteerd die als risicovol worden beoordeeld en die een groot gewicht hebben in de portefeuille.

Thematisch engagement

Naast ESG-risico's op het niveau van ondernemingen, worden ieder jaar ESG-thema's, trends en risico's geïdentificeerd die van invloed zijn op groepen ondernemingen, bijvoorbeeld binnen sectoren of regio's. Deze thema's worden uitgewerkt in projecten die ter stemming worden voorgelegd aan klanten.

Reactief engagementprogramma

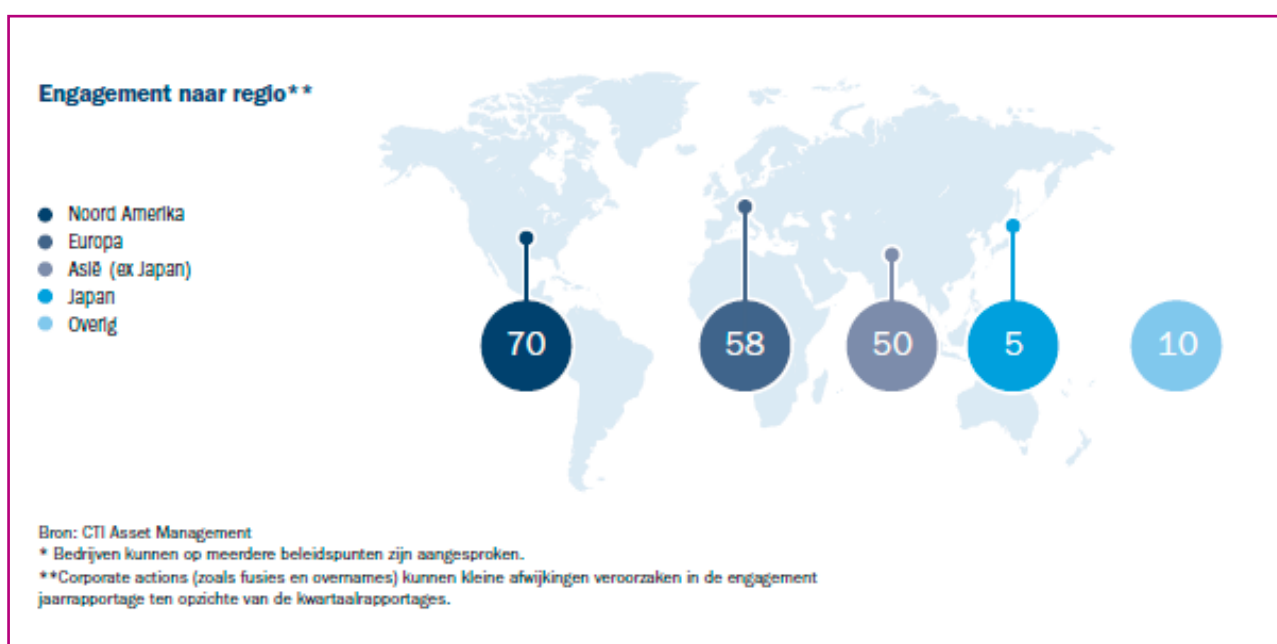
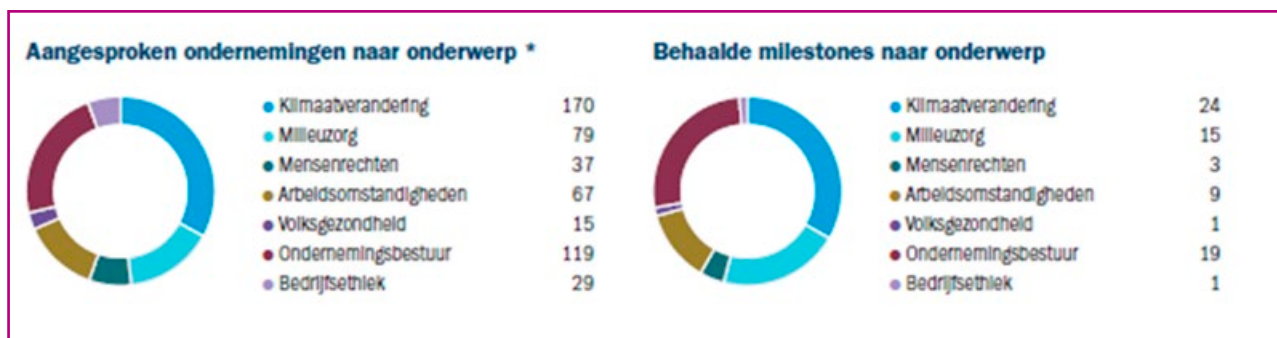
Dit programma richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu. Engagement met geselecteerde ondernemingen richt zich op het beëindigen van de schending, aanpak van de negatieve effecten door herstel en/of verhaal en het voorkomen van schade in de toekomst.

Specifieke strategie: net zero

Binnen het klimaatprogramma is in 2024 wederom ingezet op 'net zero'-toezeggingen van bedrijven en het ontwikkelen van strategieën om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te worden.

Engagement in cijfers

Onze fiduciair beheerder rapporteert jaarlijks over de uitgevoerde activiteiten en de behaalde resultaten. Dit rapport staat op onze website.

Het fonds streeft er ook naar om positieve impact inzichtelijk te maken. Hiervoor zoekt het fonds aansluiting bij het breed gedragen raamwerk van de "Sustainable Development Goals" (SDG's) van de Verenigde Naties. SDG's die goed aansluiten bij de door het fonds aangewezen thema's zijn SDG 8 (waardig werk en economische groei), 12 (verantwoorde consumptie en productie) en 13 (klimaatactie). Het resultaat van het engagementprogramma wordt ook gerelateerd aan het SDG-raamwerk.

Top 5 SDGs en doelstellingen per engagement	Top 5 SDGs en doelstellingen per milestone
143 engagements Target 13.2 133 engagements Klimaatplannen integreren in beleid en strategieën	23 milestones Target 13.2 21 milestones Klimaatplannen integreren in beleid en strategieën
47 engagements Target 12.6 30 engagements Bedrijven aanmoedigen om duurzame praktijken in te stellen en de duurzaamheidsrapportage aan te scherpen	11 milestones Target 15.2 8 milestones De Implementatie van duurzaam beheer van bossen bevorderen
40 engagements Target 8.7 15 engagements Uitroelen gedwongen arbeid, moderne slavernij en mensensmokkel	8 milestones Target 5.5 8 milestones Verzekeren gelijke kansen voor vrouwen, inclusief leiderschap op alle niveaus;
34 engagements Target 15.2 27 engagements De Implementatie van duurzaam beheer van bossen bevorderen	8 milestones Target 8.5 3 milestones Realiseren volledige en productieve werkgelegenheid voor iedereen
23 engagements Target 6.3 17 engagements Waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken	6 milestones Target 12.6 6 milestones Bedrijven aanmoedigen om duurzame praktijken in te stellen en de duurzaamheidsrapportage aan te scherpen
Dit is geen uitputtende lijst van alle engagementstrajecten en gerealiseerde milestones. Zie bijlage over SDG op pagina 18 voor een volledig overzicht van doelstellingen voor het afgelopen kwartaal.	

3.10. Kosten vermogensbeheer

De Pensioenfederatie heeft aanbevelingen gepubliceerd ten behoeve van informatieverstrekking over uitvoeringskosten door pensioenfondsen. In dit jaarverslag zijn deze aanbevelingen gevolgd.

3.10.1. Totale kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer over 2024 bedragen EUR 7.678 duizend (2023: 8.214 duizend). Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn deze kosten 0,21% (2023: 0,26%). Het gemiddeld belegd vermogen bedraagt in 2024 EUR 3.692.468 duizend (2023: EUR 3.195.501 duizend). De transactiekosten in 2024 bedragen EUR 1.272 duizend (2023: 1.974 duizend) wat neerkomt op 0,03% (2023: 0,06%) van het gemiddeld belegd vermogen. De totale vermogensbeheerkosten in 2024 bedragen EUR 8.950 duizend (2023: EUR 10.188), wat neerkomt op 0,24% van het gemiddeld belegd vermogen (2023: 0,32%).

Beheerkosten

De kosten van vermogensbeheer zijn in 2024 met EUR 536 duizend gedaald in vergelijking met 2023 (-0,05%). Dit heeft twee verklaringen: enerzijds is het gemiddelde belegde vermogen toegenomen ten opzichte van 2023 en anderzijds is de keuze voor minder actieve beleggingsstijl in 2024 voor het eerst een heel jaar van toepassing geweest. In 2023 was dat voor een gedeelte van het jaar.

Transactiekosten

De transactiekosten zijn in 2024 EUR 702 duizend lager dan in 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door een beperkt aantal transitie in de portefeuille in 2024. De transactiekosten uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen (0,03%) zijn gedaald ten opzichte van 2023 (0,06%). De kosten van de uitvoering van het vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de volgende kostencomponenten en beleggingscategorieën.

Kosten per beleggingscategorie 2024

(Bedragen in de tabel x € 1.000,-)

Kosten per beleggingscategorie	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Kosten excl. transactie- kosten	Transactie- kosten	Totaal 2024	Totaal 2023
Vastgoed	1.318	–	1.318	42	1.360	1.524
Aandelen	838	–	838	495	1.333	1.456
Alternatieve beleggingen		–	–	–	–	–
Vastrentende waarden	1.339	–	1.339	370	1.709	2.322
Overige beleggingen	-	–	–	–	–	–
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	3.495	–	3.495	907	4.402	5.302
Kosten overlay beleggingen	1.016	–	1.016	365	1.381	1.430
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	4.511	–	4.511	1.272	5.783	6.732
Overige vermogensbeheerkosten						
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	1.005	–	1.005	–	1.005	792
Kosten fiduciair beheer	1.019	–	1.019	–	1.019	985
Bewaarloon	428	–	428	–	428	670
Advieskosten vermogensbeheer	94	–	94	–	94	255
Overige kosten	621	–	621	–	621	754
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.167	–	3.167	–	3.167	3.456
Totaal kosten vermogensbeheer	7.678	–	7.678	1.272	8.950	10.188
Totale kosten vermogensbeheer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen:			0,21%	0,03%	0,24%	0,32%

3.10.2. Toelichting kosten vermogensbeheer

Beheerkosten

Beheerkosten betreffen de beheervergoedingen (manager fees) en overige kosten die ten laste komen van de (fonds)belegging, zoals het bewaarloon, accountantskosten etc.

Performance gerelateerde kosten

Er bevinden zich in de portefeuille van VLEP geen beleggingen waarvoor performance gerelateerde kosten in rekening worden gebracht.

Transactiekosten

Hieronder worden de transactiekosten verantwoord die samenhangen met allocatiewijzigingen en transactiekosten die binnen de mandaten en fondsen zijn gemaakt als onderdeel van de gevolgde strategie. Het betreft hier voor een groot gedeelte schattingen, welke zijn gebaseerd op informatie van de managers en externe partijen. Op basis daarvan zijn per fonds gemiddelde transactiekosten geschat, afhankelijk van de soort belegging en de gevolgde strategie.

Kosten overlay

De kosten overlay betreffen de geschatte transactiekosten van de valuta-overlay.

Overige vermogensbeheerkosten

Onder de overige vermogensbeheerkosten zijn opgenomen:

- ◆ Kosten vermogensbeheer pensioenfonds: dit zijn de kosten van de beleggingscommissie in het boekjaar;
- ◆ Kosten fiduciair beheer: dit zijn de kosten voor het fiduciair beheer in het boekjaar;
- ◆ Bewaarloon: hieronder vallen de kosten van de custodian van het fonds in het boekjaar. Onder bewaarloon zijn ook de kosten opgenomen die de custodian in rekening brengt voor de beleggingsadministratie en (FTK) rapportages;
- ◆ Kosten advies vermogensbeheer: dit zijn de kosten die het fonds maakt om advies in te winnen inzake alle aan vermogensbeheer gerelateerde onderwerpen.

3.10.3. Aansluiting met jaarrekening

In de volgende tabel is de aansluiting tussen de jaarrekening en de presentatie volgens de aanbevelingen weergegeven:

	Beheer- kosten	Performance gerelateerde vergoedingen	Transactie kosten	Totaal
Directe kosten, opgenomen in de jaarrekening onder beleggingskosten	2.714	–	–	2.714
Indirecte kosten, onderdeel van de directe beleggingsopbrengsten	4.964	–	1.272	6.236
Totale kosten	7.678	–	1.272	8.950

3.10.4. Benchmark kosten vermogensbeheer

Het uitgevoerde benchmarkonderzoek betreft ook de kosten voor het vermogensbeheer. Uit het onderzoek blijkt dat de gemiddelde vermogensbeheerkosten (2021-2023) lager zijn dan de peergroup bestaande uit 53 pensioenfondsen met een pensioenvermogen tussen EUR 1.000 miljoen en EUR 5.000 miljoen. De gemiddelde vermogensbeheerkosten bedragen 0,28% ten opzichte van 0,36% in de peergroup. 34 fondsen hebben hogere kosten en 21 fondsen hebben lagere kosten. De transactiekosten zijn met gemiddeld 0,08% lager dan de peergroup (0,09).

3.10.5. Oordeel bestuur

De totale, deels geschatte, kosten die het fonds maakt, een bedrag van ongeveer EUR 8.950 duizend (2023 EUR 10.188 duizend), zijn noodzakelijk voor het goede beheer van het vermogen van het pensioenfonds. Het bestuur realiseert zich dat dit bedrag veel geld is. Het bestuur is echter van mening dat de kosten voor de uitvoering van het vermogensbeheer in 2024 passend zijn bij het strategische beleggingsbeleid en de inrichting van de portefeuille. Het benchmarkonderzoek en de kostenrealisatie over de periode 2021-2023 bevestigen dat het fonds in control is van de kosten vermogensbeheer en goed afsteekt tegen de peergroup. Het bestuur is verheugd over de forse kostendaling in 2024.

Het bestuur is kostenbewust en waar mogelijk worden besparingen gerealiseerd of uitgaven beperkt. Het bestuur kijkt daarbij naar de kosten in relatie tot het verwachte rendement en het risico. Hogere kosten zijn verantwoord indien het leidt tot een hoger verwacht rendement of lager risico. Voorts heeft de eerder ingezette passievere beleggingsstijl tot lagere kosten geleid.

3.11. Risicoparagraaf

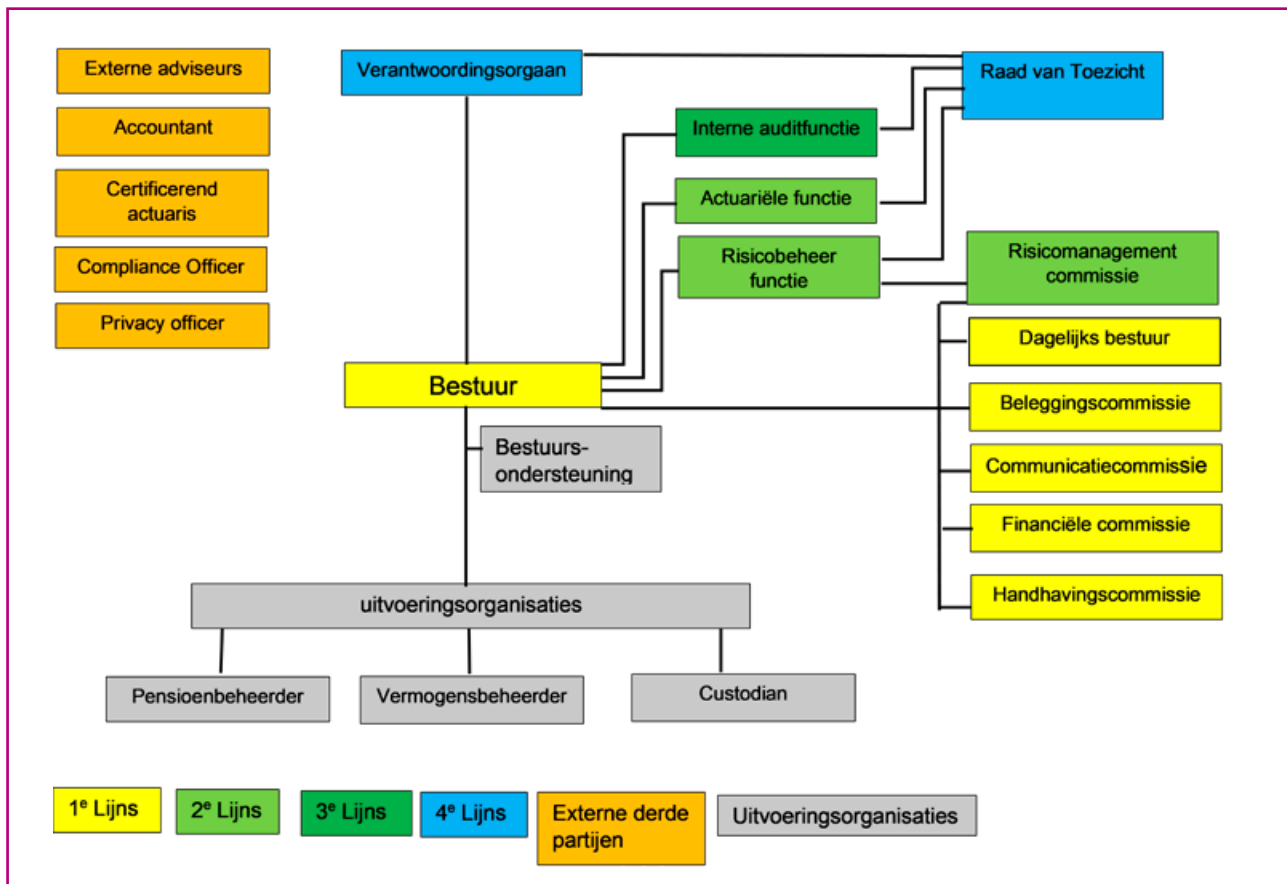
In deze paragraaf geven wij een overzicht van de uitwerking van het integraal risicomanagement (hierna: IRM) door het fonds.

De paragraaf is als volgt ingedeeld:

- ◆ De governance bij het integraal risicomanagement;
- ◆ Methodologie en processtappen van het integraal risicomanagement;
- ◆ De strategische en operationele risico's;
- ◆ Risicometing en risicobereidheid;
- ◆ De belangrijkste risicomanagementactiviteiten in 2024;
- ◆ De focus van het risicomanagement voor 2025.

Governance

In de volgende figuur is het organogram (per 1 januari 2024) van VLEP weergegeven. De rollen van de verschillende actoren zijn beschreven in de Abtn en in de verschillende reglementen. Gestreefd wordt naar een onderscheid tussen de eerste, tweede en derde lijn tussen bestuur en bestuurscommissies conform het 'three lines of defence' model.

De taken in het kader van risicomanagement zijn verdeeld over het bestuur, de commissies en externe partijen.

Bestuur

Binnen VLEP worden beleidsbeslissingen genomen door het bestuur, al dan niet voorbereid door separate commissies. Bij elke beleidsbeslissing, ongeacht welk gremium deze heeft voorbereid, zijn de regels van de IRM-methodiek van toepassing. Dit betekent dat een integrale afweging wordt gemaakt van de gevolgen van het wel/niet uitvoeren van het betreffende besluit langs de lijn van deze methodiek. De vraag is daarbij telkens: blijft het fonds binnen de vooraf gestelde risicobereidheid, indien het besluit wordt genomen?

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie (hierna RMC) is verantwoordelijk voor het vervullen van de risicobeheerfunctie. De voorzitter van de RMC is de houder van de risicobeheerfunctie en daardoor eindverantwoordelijk voor de uitoefening van de taken die vallen onder de risicobeheerfunctie. De RMC heeft een tweedelijnsrol bij de coördinatie en handhaving van het volgen van de gekozen IRM-methodiek en bewaakt het proces rondom de eigen risicobeoordeling. De RMC heeft daarnaast een adviserende rol op het gebied van IRM met name ten aanzien van het IRM-beleid en -proces en de niet-financiële risico's.

Beleggingscommissie

Een belangrijk onderdeel van het beleid van het fonds betreft het vermogensbeheer. Aan de beleggingscommissie zijn de volgende FIRM-risico's toebedeeld:

- ◆ Matching-/renterisico;
- ◆ Marktrisico;
- ◆ Kredietrisico;
- ◆ Uitbestedingsrisico (fiduciair en custodian).

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie is als eerstelijnscommissie verantwoordelijk voor het:

- ◆ Omgevingsrisico

Financiële commissie

De financiële commissie is als eerstelijnscommissie verantwoordelijk voor het:

- ◆ Kostenrisico (onderdeel van operationeel risico).

Handhavingscommissie

De handhavingscommissie is als eerstelijnscommissie verantwoordelijk voor het:

- ◆ Risico op afdwingbaarheid contracten (onderdeel van juridisch risico).

Dagelijks bestuur

Aan het dagelijks bestuur toebedeeld zijn het:

- ◆ Uitbestedingsrisico (pensioenadministratie en bestuursondersteuning);
- ◆ IT-risico;
- ◆ Verzekeringstechnisch risico;
- ◆ Juridisch risico;
- ◆ Integriteitsrisico;
- ◆ Operationeel risico.

Hiermee zijn de tien operationele hoofdrisico's (FIRM) verdeeld over de verschillende bestuurscommissies, waarbij de integrale beoordeling van de risico's niet uit het oog wordt verloren.

Uitbestedingspartners

De uitbestedingspartners hebben hun eigen verantwoordelijkheid voor het risicomanagement binnen hun eigen organisaties. Het fonds beoordeelt het risicomanagement van de uitbestedingspartners bij het aangaan van de relatie en bij periodieke evaluaties op basis van een eigen normenkader.

Bij de voorbereiding van voorstellen aan het bestuur wordt de uitbestedingspartner geconsulteerd indien het voorstel raakt aan het werkterrein van de uitbestedingspartner.

Integraal Risicomanagement - Methodologie en processtappen

IRM betreft het interactieve proces van:

1. Het opstellen van de strategie en hieraan gekoppeld het risicoprofiel en de risicobereidheid;
2. Het identificeren van risico's;
3. Het opstellen en implementeren van het beleid voor risicobeheersing;
4. De uitvoering, monitoring en terugkoppeling over risico's en beheersmaatregelen.

Dit proces wordt continu doorlopen, zodat op het gebied van risicomanagement een zelflerende en zelfsturende organisatie bestaat. Die organisatie moet zich bewust zijn van de impact van de verschillende risico's en de onderlinge samenhang en van de opties voor beheersing en de verschillende consequenties ervan. Integraal benadrukt dat het gaat om het management van alle verschillende risicogebieden in onderlinge samenhang. IRM ondersteunt bij het beheerst realiseren van de organisatiedoelstellingen van het fonds, die daarbij zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang worden beschouwd.

Het fonds maakt gebruik van het COSO Enterprise Risk Management (ERM) model, en Focus!/FIRM van DNB bij de kaderstelling en invulling van het integraal risicomanagement.

Zoals de afbeelding van het COSO ERM model weergeeft, is risicomanagement belangrijk bij het proces van het bepalen en uiteindelijk realiseren van de strategie en doelstellingen. Dit model sluit daarom goed aan bij het beschreven proces van IRM van het fonds.

Doelen van het IRM bij het fonds zijn:

- ◆ Bijdragen aan het realiseren van de fondsmissie en -strategie door het periodiek signaleren van significante risico's en disruptieve trends;
- ◆ Kwalitatief betere bestuurlijke besluitvorming via tijdige, juiste en volledige risico-informatie die is gebaseerd op de samenhang van alle risico's;
- ◆ Bestuurlijk bewust omgaan met en sturen op risico's: welke risico's nemen en welke vermijden?;
- ◆ Koppelen van de beheersing aan de risicobereidheid van het fonds met het doel de beheersing op het overeengekomen niveau toe te passen;
- ◆ Efficiëntie en effectiviteit van risicomanagementactiviteiten door processen, rapportages en methoden op elkaar te laten aansluiten;
- ◆ Een zelflerende organisatie die zich aanpast aan risico's in een continu veranderende omgeving.

De volgende uitgangspunten beschrijven de eisen voor effectief IRM bij het fonds:

- ◆ Aandacht voor risicobewustzijn in alle geledingen, inclusief uitbestedingspartijen;
- ◆ Integratie in bestaande processen en in de besluitvorming;
- ◆ Risico's worden tijdig gesignaleerd en adequaat beheerst vanuit een integraal kader;
- ◆ Uitvoering gebaseerd op vooraf vastgestelde kaders, binnen risicobereidheid en toleranties;
- ◆ Dynamisch, iteratief en anticiperend op veranderingen en gericht op continu verbeteren;
- ◆ De governance waarborgt de onafhankelijkheid van de risicomanagementfunctie;
- ◆ Rekening houden met menselijk gedrag en culturele factoren;
- ◆ Aansluiten bij de complexiteit van de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer.

Het uitgangspunt is dat het integraal risicobeheer het realiseren van de strategie en doelstellingen van het pensioenfonds dient te ondersteunen. Het fonds doorloopt hiervoor een cyclus waarbij de strategie en doelstellingen periodiek vanuit SWOT/trendanalyse herzien worden, de doelstellingen gekoppeld worden aan de strategische risico's en deze vervolgens samen met de reguliere operationele risico's (financieel en niet-financieel) ter beheersing opgenomen worden in de risicomanagement jaarcyclus. Hierna is een overzicht opgenomen van deze aanpak.

Risicomanagementcyclus - aanpak

De bovenstaand beschreven stappen worden door het fonds doorlopen, waarbij de missie, visie, strategie en doelstellingen zijn vastgesteld. In de volgende paragraaf komen de door het bestuur vastgestelde doelstellingen terug inclusief de risico's die daarbij geïdentificeerd zijn.

Strategische en operationele risico's

Het bestuur heeft in 2024 de doelstellingen van het fonds herijkt. In totaal zijn hierbij acht doelstellingen geformuleerd, waarbij vervolgens de bijbehorende strategische risico's geïdentificeerd zijn. Aan de hand van de strategische risico's is de beheerste realisatie van de strategische doelstellingen te monitoren. De strategische doelstellingen en bijbehorende strategische risico's zijn onderverdeeld naar domeinen.

Nr.	Domein	Strategische doelstellingen	Bijbehorende strategische risico's
1	Vermogensbeheer & Financieel	VLEP streeft naar behalen verwacht overrendement gegeven risicohouding.	◆ Onvoldoende solvabiliteit ◆ Onvoldoende beleggingsrendement
2	Vermogensbeheer & Financieel	VLEP wil inhoud geven aan MVB in beleggingsbeleid.	◆ Reputatierisico door onvoldoende invulling MVB
3	Reputatie	VLEP wil stakeholdermanagement en communicatie verbeteren.	◆ Onvoldoende heldere communicatie
4	Financieel	VLEP wil kosten beheersen/kosten binnen begroting houden.	◆ Verlies draagvlak
5	Compliance, Integriteit & Juridisch	VLEP wil regeling toekomstbestendig maken rekening houdend met Risicopreferentie deelnemers.	◆ Onbeheerste overgang naar NPS (uitvoeringsmanagement change)
6	Operationeel & Uitvoering	VLEP wil uitvoering / administratie toekomstbestendig maken.	◆ Ontoereikend uitvoeringsmanagement (exclusief IT) – (uitvoeringsmanagement going concern) ◆ Ontoereikend uitvoeringsmanagement IT, inclusief overgang naar NPS
7	Compliance, Integriteit & Juridisch	VLEP streeft naar duidelijke en eenvoudige regeling.	◆ Ontoereikend uitvoeringsmanagement door (te) complexe regeling
8	Governance	Governance op orde.	◆ Geen evenwichtige besluitvorming in bestuur ◆ Niet compliant met wet- en regelgeving

Dit leidt tot de onderstaande elf strategische risico's die ieder kwartaal in de Integrale Risicorapportage gemonitord worden

Nr. Strategische risico's

1. Onvoldoende solvabiliteit
2. Onvoldoende beleggingsrendement
3. Reputatierisico door onvoldoende invulling MVB
4. Onvoldoende heldere communicatie
5. Verlies draagvlak
6. Onbeheerste overgang naar NPS (uitvoeringsmanagement change)
7. Ontoereikend uitvoeringsmanagement exclusief IT (uitvoeringsmanagement going concern)
8. Ontoereikend uitvoeringsmanagement IT, inclusief overgang naar NPS
9. Ontoereikend uitvoeringsmanagement door (te) complexe regeling
10. Geen evenwichtige besluitvorming
11. Niet compliant met wet- en regelgeving

Naast de strategische risico's zijn door het fonds de operationele risico's geïdentificeerd (zie tabel hieronder). Daarvoor is aangesloten bij het FOCUS ! FIRM-raamwerk, zoals geformuleerd door DNB.

Financiële risico's	Niet-financiële risico's
1. Matching-/renterisico	5. Omgevingsrisico
2. Marktrisico	6. Operationeel risico
3. Kredietrisico	7. Uitbestedingsrisico
4. Verzekeringstechnisch risico	8. IT-risico
	9. Integriteitsrisico
	10. Juridisch risico

Ook de materiële ontwikkelingen van deze risico's zijn in de Integrale Risicorapportage meegenomen. De strategische en belangrijkste operationele risico's worden elk kwartaal ingeschat en gerapporteerd aan het bestuur aan de hand van kritieke indicatoren (KPI's en KRI's).

Kritieke indicatoren zijn onderliggend aan het (strategische/operationele) risico en kunnen daarmee de realisatie van de doelstelling bedreigen of juist versterken. Een voorbeeld van een KPI bij een strategisch risico is het realiseren van de deadlines voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (strategisch risico - nummer 6). Een voorbeeld van een KPI bij een operationeel risico is het percentage renteafdekking (bij nummer 1, het renterisico).

Door het monitoren van deze indicatoren wordt de realisatie van de strategie vanuit het tweedelijns risicomanagement ondersteund. De KPI's en KRI's zijn een vertaling van de risicobereidheidsprincipes en vormen per risico (operationeel en strategisch) de risicotoleranties. Met behulp van de KPI's en KRI's wordt de werking van de belangrijkste beheersmaatregelen van het fonds gecontroleerd.

Risicometing en risicobereidheid

Na het identificeren van de strategische en operationele risico's is een inschatting gemaakt van de bijbehorende kans en impact die wordt verwacht indien er geen beheersmaatregelen worden ingezet. Deze kans maal impact geeft het bruto risico weer. Als het bruto risico de risicobereidheid overschrijdt of dreigt te overschrijden, is de inzet van beheersmaatregelen noodzakelijk.

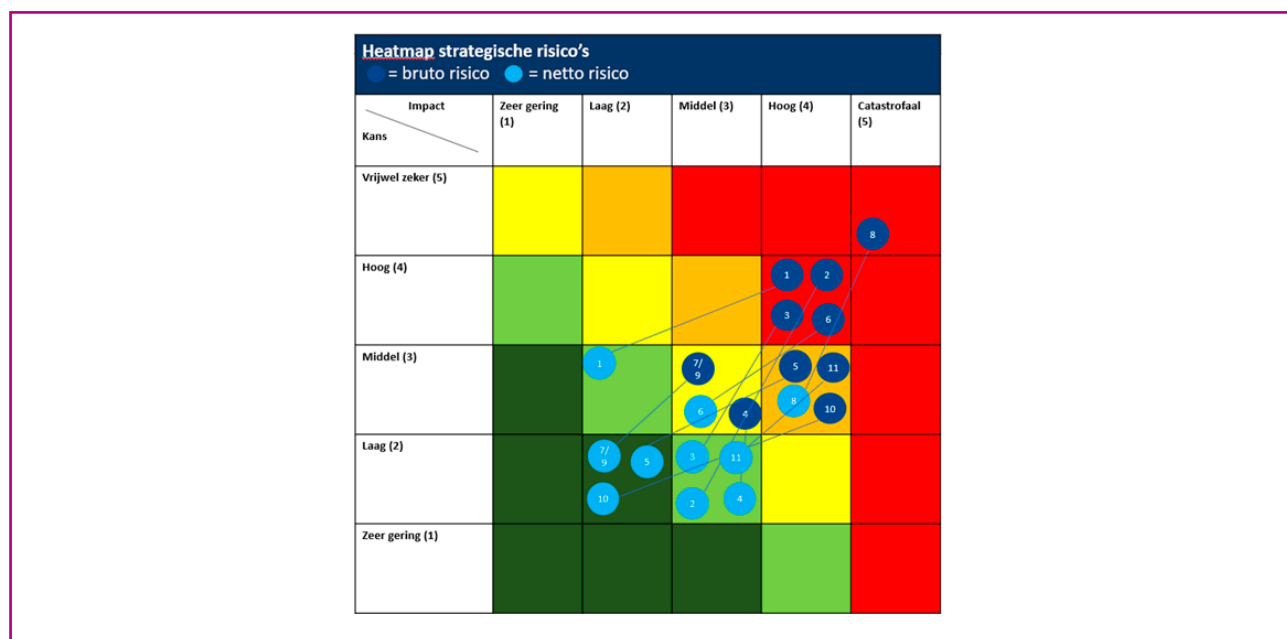
Het fonds hanteert een 5-puntsschaal voor strategische en operationele risico's.

Kans	Kans (niet-)financieel	Impact	Impact financiële risico's	Impact niet-financiële risico's
1. Zeer gering	Onwaarschijnlijk dat het zich voordoet de komende 5 jaar / Heeft zich niet eerder voorgedaan binnen het fonds.	1. Zeer gering	Dekkingsgraad wordt niet negatief beïnvloed.	Risico op interne (incl. uitvoerders) negatieve of kritische berichtgeving / Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, maar geen gevolgen voor de tevredenheid van deelnemers / Makkelijk te herstellen.
2. Laag	Doet zich mogelijk voor binnen 3 jaar / Heeft zich voorgedaan de afgelopen 5 jaar.	2. Laag	Dekkingsgraad daalt met maximaal 5%.	Risico op interne (incl. uitvoerders) negatieve of kritische berichtgeving / Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een beperkte daling van de tevredenheid van deelnemers / Is te herstellen.
3. Middel	Heeft de potentie om op te treden binnen het komend jaar / Heeft zich voorgedaan de afgelopen 2 jaar.	3. Middel	Dekkingsgraad daalt met maximaal 10%.	Risico op negatieve publiciteit pensioensector / Negatieve reacties vanuit DNB, AFM of AP / Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een behoorlijke daling van de tevredenheid van deelnemers / Is moeilijk te herstellen.
4. Hoog	Treedt op het komend jaar / Heeft zich het afgelopen jaar voorgedaan.	4. Hoog	Dekkingsgraad daalt met meer dan 10%.	Risico op negatieve publiciteit pensioensector / Structureel negatieve reacties vanuit DNB, AFM of AP / Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een grote daling van de tevredenheid van deelnemers / Erg moeilijk te herstellen.
5. Vrijwel zeker	Treedt op het komend half jaar / Heeft zich de afgelopen 6 maanden voorgedaan..	5. Catastrofaal	Dekkingsgraad daalt met meer dan 15% / Dekkingsgraad daalt onder de kritische dekkingsgraad	Risico op negatieve publiciteit richting pensioensector en aanverwante sectoren (werkgevers en werknemers) / Aantekening of boete vanuit DNB, AFM of AP / Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt sterk beïnvloed, met als gevolg een zeer grote daling van de tevredenheid van deelnemers / Bijna niet meer te herstellen.

Beheersmaatregelen beogen de kans en/of impact te verlagen. Het netto risico is de uitkomst van de vermenigvuldiging van kans en impact rekening houdend met het effect van de beheersmaatregelen.

In onderstaande heatmap zijn de bruto (donkerblauw) en netto (lichtblauw) scores van de strategische risico's weergegeven met per nummer het risico zoals hieronder opgenomen.

1. Onvoldoende solvabiliteit;
2. Onvoldoende beleggingsrendement;
3. Reputatierisico door onvoldoende invulling van MVB;
4. Onvoldoende heldere communicatie;
5. Verlies draagvlak;
6. Onbeheerste overgang naar NPS (uitvoeringsmanagement change);
7. Ontoereikend uitvoeringsmanagement exclusief IT (uitvoeringsmanagement going concern);
8. Ontoereikend uitvoeringsmanagement IT, inclusief overgang naar NPS;
9. Ontoereikend uitvoeringsmanagement door (te) complexe regeling;
10. Geen evenwichtige besluitvorming;
11. Niet compliant met wet- en regelgeving.

Voor de strategische risico's is een risicobereidheid geformuleerd van geel (kans maal impact maximaal 9) voor de beleggingsgerelateerde risico's 1, 2 en 3. Voor de overige risico's is de risicobereidheid lichtgroen (kans maal impact maximaal 6).

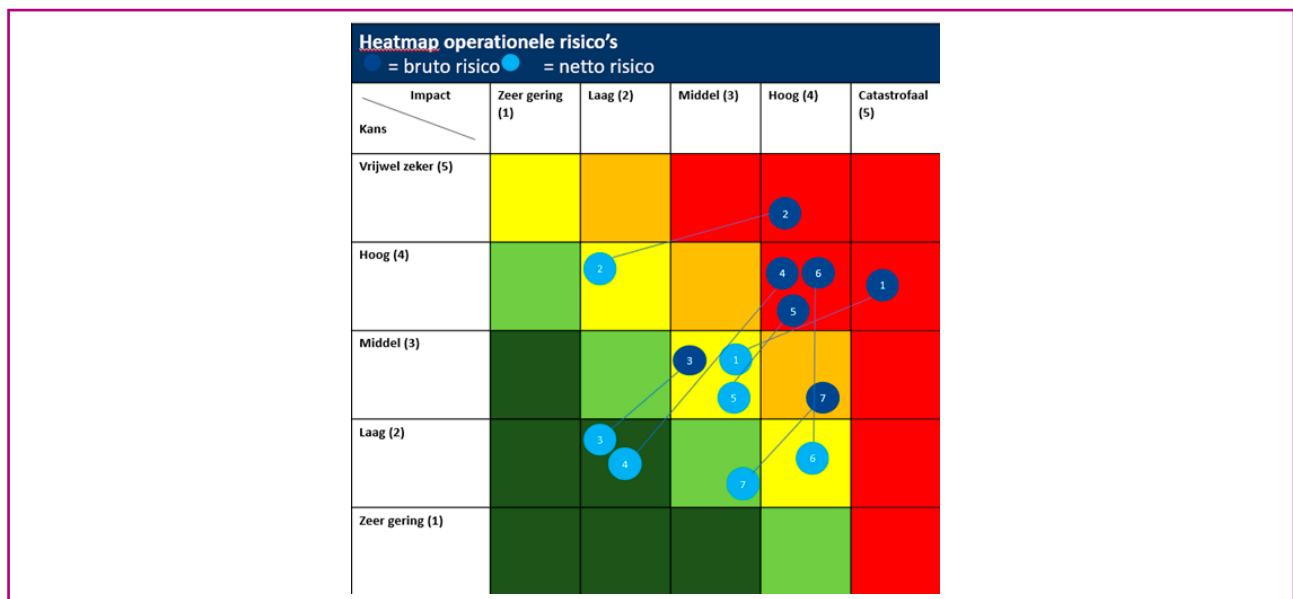
Alle netto strategische risico's voldoen aan deze risicobereidheid, met uitzondering van risico 6 "onbeheerste overgang naar NPS" en risico 8 "ontoereikend uitvoeringsmanagement IT, inclusief het traject vernieuwing IT dat ook samenhangt met de transitie NPS". Gezien de onzekerheid en de risico's tot het beoogde moment van transitie (1 januari 2027), vragen de beheersing van deze risico's veel bestuurlijke aandacht en sturing.

De grootste (bruto) strategische risico's zijn risico 1, 2, 3, 6 en 8 (rode vlakken). Door middel van beheersmaatregelen worden deze risico's teruggebracht.

- ◆ Het risico op onvoldoende solvabiliteit (1) wordt gemitigeerd met name door de gedeeltelijke afdekking van het renterisico en de toets van het beleggingsbeleid middels periodieke uitvoering van een ALM-studie. Op basis van analyses wordt de renteafdekking begin 2025 verhoogd van 60% naar 75%. De verhoging van de renteafdekking mitigeert het effect van de rentebewegingen op de dekkingsgraad;
- ◆ Het risico op onvoldoende beleggingsrendement (2) wordt vanuit het afdekkingsbeleid en de strategische portefeuilleconstructie gemitigeerd waarbij ook het beleggingsbeleid middels de ALM- studie periodiek gecontroleerd wordt;
- ◆ Het strategische risico van onvoldoende invulling van MVB (3) wordt beheerst vanuit de uitvraag die onder deelnemers is uitgevoerd naar de wensen t.a.v. ESG; de vertaling daarvan is meegenomen in het MVB-beleid en vervolgens is de implementatie van dit beleid in de beleggingsportefeuille toegepast;
- ◆ Het risico op een onbeheerste transitie (6) wordt vooral beperkt door het instellen van een goede transitieorganisatie en het vastleggen en beheerst uitvoeren van het projectplan voor de transitie. Ondanks de beheersmaatregelen blijven er onzekerheden rondom de transitie. Deze onzekerheden zien onder andere op vertraging bij de PUO op het gebied van implementatie NPS en het nieuwe IT-systeem bij AZL en datakwaliteit. De onzekerheid ziet ook op mogelijke aanvullende wet- en regelgeving;
- ◆ Het risico op ontoereikend uitvoeringsmanagement IT (8) wordt beheerst doordat VLEP in samenwerking met Kouters van der Meer het project 'Vernieuwing IT' van AZL voor de ontwikkeling en implementatie van Festina Finance beoordeeld middels projectdocumentatie en voortgangsrapportages. Onder dit risico valt tevens het cyberrisico. Om dit risico te mitigeren, heeft VLEP het ICT- en informatiebeveiligingsbeleid geïmplementeerd en maatregelen getroffen. Ondanks de getroffen beheersmaatregelen kan het risico niet verder ingeperkt worden. Door vooruit te kijken naar de implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA) kunnen we vaststellen dat de resulterende aanvullende digitale weerbaarheid een positief effect zal hebben op de impact van dit risico.

In onderstaande heatmap zijn de bruto en netto scores van de belangrijkste operationele risico's weergegeven met per nummer het risico zoals hieronder opgenomen.

1. Matching-/renterisico;
2. Marktrisico;
3. Kredietrisico;
4. Operationeel risico;
5. Uitbestedingsrisico;
6. IT risico;
7. Handhavingsrisico.

Voor de financiële risico's is een risicobereidheid geformuleerd van geel (kans maal impact maximaal 9) voor het met beleggingen samenhangende matching-/renterisico en marktrisico. (Licht) groen (kans maal impact maximaal 6) is de risicobereidheid voor de overige financiële en operationele risico's. Alle netto risico's bevinden zich binnen de vastgestelde risicobereidheid, met uitzondering van risico 5 "uitbestedingsrisico" en risico 6 "IT-risico". Gezien de huidige pensioen- en IT-vernieuwing bij de pensioenuitvoerder in het kader van de Wtp, vraagt de beheersing van het uitbestedingsrisico extra bestuurlijke aandacht en sturing. Aan het IT-risico buiten risicobereidheid zal VLEP in samenwerking met Kouters Van der Meer aanvullend aandacht besteden aan betreffende processen en de achterliggende IT-systemen en (onder)uitbestedingspartijen bij het beoordelen van verantwoordingsinformatie van AZL.

De grootste (bruto) operationele risico's zijn risico 1, 2, 4, 5 en 6 (rode vlakken). Door middel van beheersmaatregelen worden deze risico's teruggebracht.

- ◆ De belangrijkste beheersmaatregelen voor de financiële risico's (1 en 2) zijn onderdeel van het beleggingsproces. Dit betreft o.a. de renteafdekking, de valuta-afdekking, de toets van het beleggingsbeleid in de ALM-studie en de samenstelling van de strategische normportefeuille met de bijbehorende keuze voor benchmarks, waarbij onder meer aandacht is voor voldoende liquiditeit en spreiding van risico's;
- ◆ Het fonds hanteert uiteenlopende beheersmaatregelen voor de niet-financiële operationele risico's. De belangrijkste maatregelen zijn de inrichting van de governance van het pensioenfonds, het communicatiebeleid en het uitbestedings-, IT- en datakwaliteitbeleid;
- ◆ Daarbij heeft VLEP het laatste jaar extra maatregelen genomen op de beheersing van het IT-risico. Deze beheersmaatregelen zien zowel op het fonds zelf als op de uitbestedingspartijen. De beheersmaatregelen zijn naast het versterken van de reguliere monitoring onder andere een nauwe samenwerking met een IT-adviseur en in coöperatie met AZL voorbereiden op de implementatie van DORA.

Onder meer met behulp van verantwoordingsrapportages van de uitbestedingspartijen, de IRM-kwartaalrapportage en risicokaarten worden de hoofd risico's en overige risico's voor het fonds gedurende het jaar gemonitord.

Belangrijkste activiteiten in 2024

In 2024 zijn conform het IRM-jaarplan de volgende activiteiten uitgevoerd:

Reguliere werkzaamheden RMC

- ◆ Opstellen van risico opinies bij strategische beleidsstukken en adviezen voor het bestuur;
- ◆ Opstellen van de IRM-rapportages en bespreken van de rapportages met het bestuur en de eerstelijns commissies;
- ◆ Opstellen van de risicomanagementparagraaf voor het jaarverslag;
- ◆ Een bijdrage leveren aan de jaarlijkse uitvraag van DNB naar de (niet-)financiële risico's.

Aanscherpen risicomanagementproces

Het doorontwikkelen van de IRM-rapportage en van de Key Performance- en Key Risk Indicatoren (KPI/KRI's) in het Risk Dashboard (onderdeel van de IRM rapportage):

De RMC werkt met de IRM-rapportage om de eerstelijns commissies te kunnen challengen vanuit aanbevelingen voor verdere versterking van de risicobeheersing en om het bestuur te kunnen voorzien van de relevante inzichten en sturingsinformatie. De KPI's/ KRI's uit het Risk Dashboard zijn bepaald door de bijbehorende eerstelijns commissies in afstemming met de RMC. Hiermee wordt beoogd om het risicobewustzijn van de eerste lijn te versterken en tegelijkertijd hun expertise te benutten. Naast het samenvattende Risk Dashboard wordt in de IRM-rapportage onder meer inzicht gegeven in de realisatie van het IRM-jaarplan en in de relevante uitvragen en onderzoeken van DNB, uitgevoerde audits en lopende verbeteracties en de actualisatie van de risicokaarten. Ten slotte is in de IRM-rapportage voortaan als regulier onderdeel de rapportage vanuit de sleutelfunctiehouder risicobeheer opgenomen, waarmee feitelijk ieder kwartaal vanuit de sleutelfunctie gerapporteerd wordt.

In 2024 is opvolging gegeven aan de acties naar aanleiding van de in 2022 uitgevoerde interne audit naar de doelmatigheid van het integraal risicomanagement bij VLEP. In opzet is het risicomanagement framework voldoende bevonden, maar het toetsen en de zichtbaarheid van de werking van de beheersmaatregelen kan versterkt worden. Hieraan is opvolging gegeven door onder andere de werking van de beheersmaatregelen gedetailleerder op te nemen in de risicokaarten.

Evaluatie strategische doelstellingen en de bijbehorende strategische risico's

Door het bestuur zijn de strategische doelstellingen en de bijbehorende strategische risico's in het najaar geëvalueerd aan de hand van een SWOT analyse. De beheersing van de strategische risico's wordt door de RMC beoordeeld in het Risk Dashboard..

Herijken risicokaarten

Het volledig herijken van alle relevante risico's met behulp van risicokaarten met als doel om de commissies in de eerste lijn te ondersteunen bij het uitvoeren van het risicomanagement. In een risicokaart komt een beschrijving van het risico terug, het vastgestelde bruto en netto risico, de risicobereidheid en de bijbehorende beheersmaatregelen. Het is aan de eerstelijns commissies om jaarlijks in de risicokaarten de controle op de werking van de beheersmaatregelen en de uitkomsten daarvan aantoonbaar te maken. Vanuit de RMC wordt dit vervolgens gechallenged. Tot slot vindt vaststelling van de risicoscores en eventuele vervolgacties in het bestuur plaats.

Uitvoeren van de Eigen Risicobeoordeling (ERB).

In de ERB is onder meer een scenario opgenomen in verband met het raken van de trigger, de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De ERB is op 19 december 2024 vastgesteld door het bestuur. Doordat een volledige ERB is uitgevoerd, wordt voldaan aan de wettelijke eis om minimaal driejaarlijks een ERB uit te voeren.

In het verslagjaar heeft het bestuur een integrale eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd en vastgesteld, conform de vereisten uit de IORP II-richtlijn. Doordat een volledige ERB is uitgevoerd, wordt voldaan aan de wettelijke eis om minimaal driejaarlijks een ERB uit te voeren. De ERB vormt een belangrijk instrument binnen het risicomanagement van het fonds en biedt inzicht in de materiële risico's waaraan het fonds blootstaat of in de toekomst kan worden blootgesteld. Daarbij is gekeken naar de mogelijke gevolgen voor het realiseren van de strategische doelstellingen, de financiële positie van het fonds en de pensioenen van de deelnemers. Ook is

beoordeeld in hoeverre het bestaande risicobeheersingskader effectief en doelmatig is ingericht om deze risico's het hoofd te bieden, ook onder ongunstige omstandigheden.

Doordat het fonds conform de periodieke cyclus in 2024 een integrale ERB moest uitvoeren, is naast de stress scenario's in het kader van de transitie naar de Wtp (change) ook expliciet aandacht besteed aan stress scenario's voor de reguliere uitvoering (run).

Op basis van de uitkomsten heeft het bestuur in de vergadering van 19 december 2024 vastgesteld dat de risicobeheersing bij het fonds voldoende doelmatig is om zowel nu als tot het moment van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (NPS) een integrale en beheerste bedrijfsvoering te behouden. Wel is vastgesteld dat op enkele punten versterking gewenst is. Zo zijn er maatregelen geformuleerd om de Wtp risico-informatievoorziening richting het bestuur verder te verbeteren en het IRM beleid aan te scherpen. Aan de inzichten uit de ERB wordt actief opvolging gegeven ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het fonds.

Monitoring risicobeheersing bij transitie naar NPS

Het monitoren en ondersteunen van de risicobeheersing bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (NPS). De RMC ondersteunt bij het opstellen van de risk assessments vanuit VLEP op de transitie naar NPS en beoordeelt deze periodiek. Deze risk assessments bestaan onder andere uit de risicoanalyses bij het implementatieplan en de voorgangsrapportages van VLEP en daarnaast ook de voortgangsrapportages, inclusief risicoanalyses vanuit de PUO voor de implementatie van het nieuwe IT-systeem en de vernieuwing pensioen. De SFH risicobeheer monitort het proces en geeft risico-opinies bij belangrijke (deel)producten en plannen.

Het monitoren van de beheersing van de datakwaliteit door VLEP. In het kader van Wtp voert AZL de Data APK uit. ACS Assurance heeft een assuranceverklaring hierop afgegeven. De SFH risicobeheer monitort het proces en geeft hierover risico-opinies af.

Monitoring IT risicobeheersing

Ondersteuning bieden bij de beheersing van IT-risico's en de risico's vanuit datakwaliteit. In 2024 is er opnieuw een IT-risicoanalyse uitgevoerd welke is behandeld in de RMC. De acties uit de risicoanalyse zijn onderhanden. Daarnaast heeft de RMC in het kader van de implementatie van DORA een monitorende en signalerende rol vervuld. In de aanloop naar de inwerkingtreding van de wetgeving op 17 januari 2025 is de voortgang van de voorbereidende werkzaamheden actief gevolgd, waarbij specifiek is gelet op de risico's en de mate van compliance. Na constatering dat VLEP op de ingangsdatum nog niet volledig DORA-compliant was, is door de eerste lijn een actieplan opgesteld met concrete verbetermaatregelen en deadlines.

Monitoring uitbesteding

Betrokkenheid bij de monitoring en evaluatie van de risicobeheersing van de uitvoerders.

Compliance

De compliance functie is sinds juni 2022 een vaste deelnemer van de RMC. Daardoor worden voortaan ook de compliance werkzaamheden, zoals SIRA en rapportage van de compliance officer, in de RMC besproken.

Focus voor 2025

In 2024 lag de focus van de RMC bij een beheerste transitie naar het NPS waaronder betrouwbare datakwaliteit. Daarnaast heeft de RMC een integrale ERB-rapportage uitgevoerd. Ook voor 2025 wil de RMC een belangrijke bijdrage leveren aan de risicobeheersing bij de transitie naar NPS. Daarnaast zal het IRM-beleid en het ERB-beleid worden geactualiseerd en in het verlengde daarvan de integrale risicorapportage. Ook zal er aandacht uitgaan naar het prominenter meenemen van tweedelijns aandachtspunten bij besluitvorming, onder meer met behulp van risico-opinies en beoordelingen.

Tweedelijns aandachtspunten bij besluitvorming risico-opinies

De RMC wil in 2025 meer aandacht besteden aan het prominenter meenemen van tweedelijns aandachtspunten bij besluitvorming. Hiervoor zal meer tijd ingeruimd worden voor tweedelijns risico opinies en tweedelijns beoordelingen via voorleggers. Voorafgaand aan iedere bestuursvergadering zal vanuit de RMC afgestemd worden bij welke onderwerpen een tweedelijns beoordeling/risico opinie benodigd is. Ook in 2024 is gebleken dat dit operationeel, planningtechnisch een uitdaging blijft. Naast deze ad-hoc beoordelingen komen ook ieder kwartaal aandachtspunten vanuit de tweede lijn in de IRM-rapportage terug. Ook in 2025 zal in de IRM rapportage een tabel opgenomen worden waarin de status van de opvolging van de aandachtspunten door bestuurscommissies en bestuur bijgehouden wordt. Hiermee wordt de opvolging van de aandachtspunten bewaakt. Deze acties dienen ervoor te zorgen dat tweedelijns aandachtspunten prominent worden meegenomen bij besluitvorming vanuit het bestuur.

Aanpassing van het IRM-beleid

In het eerste halfjaar van 2025 zal het IRM-beleidsdocument aangepast worden. In navolging hiervan zal het ERB-beleid worden geactualiseerd met behulp van inzichten en leermomenten uit de in december 2024 vastgestelde ERB. Via deze aanpassing wordt geborgd dat het IRM-beleid, na vaststelling door het bestuur, weer voldoende aansluit bij het Risk Dashboard.

Aanscherpen risicomanagementproces

Conform het advies van de interne auditfunctie zal een nieuwe integrale risico- en controlematrix worden opgesteld, waarin de risico's en beheersmaatregelen van alle geïdentificeerde risico's worden opgenomen. Dit overzicht ondersteunt bij het proces voor de monitoring van beheersmaatregelen vanuit de tweede lijn. Voorts zal de RMC stappen zetten om de beoordeling van de effectiviteit van het risicomanagementproces te versterken, om te komen tot een efficiënter risicomanagement framework.

Monitoring risicobeheersing bij transitie naar NPS

De RMC zal in 2025 periodiek het risk assessment vanuit VLEP op de transitie naar het NPS beoordelen. Dit risk assessment bestaat onder andere uit de risicoanalyses bij het implementatieplan en de voortgangsrapportage van VLEP en daarnaast ook uit de voortgangsrapportages, inclusief risicoanalyses vanuit de uitvoeringsorganisaties voor de implementatie van het nieuwe IT-systeem en de vernieuwing van pensioen. Risicobeheersing bij pensioenuitvoerder AZL is hierbij een speerpunt gezien strategische en materiële risico's. Daarnaast zal de RMC de monitorende rol met betrekking tot datakwaliteit voortzetten. Hierbij zal zowel gemonitord worden op het afronden van 'get clean' als op het onderhouden van 'stay clean'. Ook de communicatie rond Wtp zal worden gemonitord.

Onderzoek naar meerwaarde tooling bij risicomanagement VLEP

De RMC is voornemens onderzoek te doen naar de meerwaarde van tooling bij het risicomanagement van VLEP.

Aansluiten bij bespreking risico gerelateerde stukken eerste lijn

Risicomanagement ziet synergie in het behandelen van risico gerelateerde stukken samen met de eerste lijn commissies. In overleg met de eerste lijn zal (een delegatie van) de RMC daarom aanwezig zijn bij de bespreking van de risicogerelateerde stukken zoals de ISAE-rapportages, periodieke risicoverantwoordingsrapportages en de verdere inrichting van het ESG-risicobeheer.

Monitoring van cyberweerbaarheid en de voortgang implementatie DORA

Op 17 januari 2025 treedt de wetgeving rond DORA in werking. VLEP is op 17 januari nog niet volledig DORA-compliant. Voor de openstaande actiepunten is een actieplan opgesteld. De RMC zal de voortgang van de implementatie van DORA monitoren. Na de implementatie van DORA zal de monitoring op cyberweerbaarheid een vast onderdeel zijn van de risicobeheersing van VLEP.

Systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA)

In de systematische integriteitsrisicoanalyse beoordeelt het fonds diverse risico's op het gebied van o.a. het niet naleven van wet- en regelgeving, fraude en cybercrime. Om risico's als belangenverstrengeling, overtreding van sanctieregelgeving en interne of externe fraude te mitigeren zijn beheersmaatregelen ingesteld. Belangrijke beheersmaatregelen zijn:

- ◆ Uitbestedingsbeleid en -overeenkomsten;
- ◆ Gedragscodes voor het fonds en uitbestedingspartijen;
- ◆ Autorisatie- en procuratieregeling;
- ◆ Beleid omtrent incidenten, integriteit en de klokkenluidersregeling;
- ◆ Toetsing door een compliance officer;
- ◆ Monitoringsrapportages.

Het fonds beoordeelt de netto risico's als laag, met uitzondering van cybercrime, maatschappelijk onbetamelijk gedrag en het ontduiken van fiscale regelgeving. Deze risico's zijn beoordeeld als beperkt; de beheersmaatregelen worden als effectief beoordeeld.

3.12. Toekomstparagraaf

3.12.1. Financiële positie bij vaststelling jaarverslag

Per 31 mei 2025 bedraagt de actuele dekkingsgraad 119,4% (beleidsdekkingsgraad: 116,3%).

De rentecurve is voor vrijwel alle looptijden gestegen. Op het moment van afsluiten van dit verslag heeft de de-escalatie van de handelsoorlog tot opluchting geleid op de financiële markten, na eerdere koersverliezen.

Bescherming van de dekkingsgraad richting de Wtp-transitie zal een belangrijk speerpunt zijn voor het bestuur in 2025. De nadruk daarbij ligt op het aandelen- en het renterisico. Het bestuur verhoogde in februari 2025 reeds de afdekking van het renterisico naar 75%. Voor verdere bescherming kijkt het bestuur naar de mogelijkheid van optiestrategieën.

Op 11 juni 2025 heeft het Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid de AMvB gepubliceerd, op basis waarvan pensioenfondsen gebruik kunnen maken van een versoepeld regime voor (eventuele) toeslagverlening per 1 januari 2026.

3.12.2. Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel

Pensioenfonds VLEP heeft het voornemen om op 1 januari 2027 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Zoals beschreven in hoofdstuk 2.2 hebben daarvoor in 2024 verdere intensieve voorbereidingen plaatsgevonden, die in 2025 worden afgerond. Belangrijke vraagstukken en afhankelijkheden daarbij zijn:

- ◆ Hoe slaagt het fonds erin de gewenste financiële uitgangspositie te behouden?
- ◆ Hoe slagen de uitvoerders erin de uitdagingen van de implementatie van nieuwe systemen (en de datakwaliteit-'stay clean') en nieuwe samenwerkingsvormen te managen?
- ◆ Hoe houden we met onze pensioenuitvoerder de datakwaliteit op orde?

Dit zal in 2025 nog de volle aandacht van bestuur en stakeholders houden. Het bestuur verwacht in het derde kwartaal van 2025 het volledige transitiedossier ter beoordeling bij DNB aan te leveren.

3.12.3 Schijnzelfstandigheid

Vanaf 1 januari 2025 is de overheid de bestaande wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie-ingegaan 2016) gaan handhaven. Dat wil zeggen dat de Belastingdienst arbeidsrelaties op basis van de bestaande wet gaat beoordelen en op basis van dat kader kan oordelen dat wat gepresenteerd wordt als een overeenkomst tussen opdrachtgever en opdrachtnemer (ZZP-er) in werkelijkheid een

werkgever/werknemer-verhouding is. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de belasting- en premieheffing (sociale zekerheid), maar ook voor het pensioen. Indien een relatie wordt beoordeeld als een loondienstverband, kunnen die werknemers onder de verplichtgestelde pensioenregeling komen te vallen, en wel met terugwerkende kracht tot in beginsel de aanvang van die relatie. Dit betekent dan toekenning van pensioenrechten en inning van premies. Vanwege het incassorisico kom je dan uit bij het vraagstuk 'geen premie, wel recht'. Dit gaat potentieel over substantiële bedragen.

Preventief heeft het fonds contractueel (pensioenreglement, uitvoeringsreglement) bepalingen toegevoegd die de terugwerkende kracht mitigeren dan wel wegnemen tot het moment dat belastingdienst of rechter een kwalificatie als loondienstverband bevestigt. Het fonds zal in 2025 de communicatie over dit issue met werkgevers oppakken. Ook blijft het fonds alert op aantallen (potentiële) schijnzelfstandigen, mede ter bepaling van een eventueel noodzakelijke financiële voorziening op de balans van het fonds. Tot slot zal afstemming worden gezocht met de pensioenuitvoerder over uitvoerbaarheid. De Pensioenfederatie begeleidt hierin.

3.12.4 Statutenwijziging

Het fonds heeft voorbereidingen getroffen voor een verdere wijziging van de statuten. Deze wijzigingen betreffen:

- ◆ Aantal termijnen fondsfunctionarissen
Op 26 september 2024 heeft het bestuur de wens uitgesproken om het maximum aantal zittingstermijnen van leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan te beperken. Leden van het bestuur en het VO zijn dan maximaal twee keer herbenoembaar tenzij er gegronde redenen zijn om van deze norm af te wijken. In de bestaande statuten was geen beperking opgenomen. In de Code Pensioenfondsden wordt al langere tijd uitgegaan van een beperking. Met de voorgestelde statutaire beperking beweegt VLEP dichterbij de Code, maar wil discretionaire ruimte houden ten behoeve van continuïteit en kennisborging. Dat is toegestaan omdat de normen van de Code Pensioenfondsden zogenaamde "pas toe of leg uit" normen zijn. De beperking van het aantal termijnen voor bestuursleden zal worden opgenomen in artikel 10 lid 1 van de statuten. De beperking voor leden van het verantwoordingsorgaan zal worden opgenomen in artikel 11b lid 6 van de statuten.
- ◆ Vrijwaring van aansprakelijkheid van bestuurders
Op 10 juni 2024 heeft het bestuur de wens uitgesproken om het risico op bestuurdersaansprakelijkheid verder te beperken door het opnemen van een statutaire vrijwaring. Het uitgangspunt van de statutaire vrijwaring is dat de bestuurder in beginsel niet aansprakelijk is voor bestuurshandelingen (of nalaten daarvan). Het gaat hier om externe aansprakelijkheid. Dus de situatie waarin een derde de bestuurder aansprakelijk stelt. De statutaire vrijwaring zal worden opgenomen in artikel 23a van de statuten. Deze regeling geldt in aanvulling op de reeds lopende bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

4 Bestuursverslag - Uitvoering van de pensioenregeling

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling van het fonds. Daarnaast komen de wijzigingen in reglementen die in 2024 zijn doorgevoerd aan de orde.

4.2. De pensioenregeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een zogenaamde middelloonregeling. De pensioenuitkering is gebaseerd op het salaris dat gemiddeld verdiend wordt. De pensioenuitkering betreft een levenslange uitkering en gaat in op de eerste van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 18 jaar wordt (2023: 20).

Pensioenleeftijd

De normale pensioenleeftijd is 68 jaar; het is mogelijk de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen tot op zijn vroegst 58 jaar. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is mogelijk tot maximaal 70 jaar.

Pensioengrondslag

Als pensioengrondslag geldt het pensioengevend loon verminderd met de franchise. De franchise bedroeg in 2024 EUR 14.955 (2023 EUR 13.913). Het maximum pensioengevend salaris in 2024 bedroeg EUR 79.252 (2023: EUR 73.729).

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

Het opbouwpercentage voor de basisregeling was in 2024 voor alle sectoren gelijk: 1,70%.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het te behalen ouderdomspensioen. Op het voor 2014 opgebouwde levenslang partnerpensioen blijft het pensioenreglement 2006 van toepassing.

Tijdelijk partnerpensioen

Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 30% van het te behalen ouderdomspensioen. Het tijdelijk partnerpensioen loopt door tot de AOW-leeftijd van de nabestaande.

Wezenpensioen

Het halfwezenpensioen bedraagt 14% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Herschikken

Op de pensioendatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn (opgebouwde) partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te ruilen in een hoger ouderdomspensioen of andersom. Daarnaast heeft de (gewezen) deelnemer het recht een deel van het ouderdomspensioen te gebruiken om het ouderdomspensioen eerder in te laten gaan dan op de pensioendatum. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is mogelijk tot maximaal 70 jaar. Tot slot heeft de (gewezen) deelnemer bij wie het ouderdomspensioen ingaat op de pensioendatum het recht de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren.

Premie

Het premiepercentage was in 2024 voor alle sectoren gelijk: 26%.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd. Indien de deelnemer verzuimd heeft de arbeidsongeschiktheid tijdig te melden, is het fonds bereid alsnog premievrijstelling toe te kennen indien de deelnemer kan aantonen wel aan de overige voorwaarden te voldoen.

4.3. Wijzigingen statuten en reglementen

De statuten en reglementen van het fonds zijn in 2024 aangepast.

4.3.1. Statuten

In 2024 zijn de statuten gewijzigd. De inhoudelijke wijzigingen betroffen de bestuurssamenstelling in aantal bestuurders (van 12 naar 10) en hun zittingstermijn (4 jaar), alsmede de zittingstermijn van de RvT (maximaal met 1 jaar verlengd ter borging van de continuïteit). Verder zijn tekstuele verbeteringen en verduidelijking aangebracht, alsmede wijzigingen in verband met de gewijzigde verplichtstelling (zie hieronder).

4.3.2. Pensioenreglement

Het pensioenreglement is in 2024 gewijzigd. De wijzigingen waren zowel inhoudelijk als redactioneel. De inhoudelijke wijzigingen met gevolgen voor de deelnemers zijn in een nieuwsbrief aan de actieve deelnemers van het fonds meegedeeld.

De wijzigingen betroffen de kerncijfers (franchise, opbouwpercentage etc.), de flexibiliserings- en afkoopfactoren, de toetredingsleeftijd, het maximum aantal deelnemingsjaren en de nieuwe klachtenregeling.

4.3.3. Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is in 2024 op twee punten gewijzigd. De wijzigingen betreffen de bijgewerkte gegevens van de CAO-partijen alsmede de vernieuwde klachtenregeling voor werkgevers.

4.3.4. Verplichtstelling

Begin 2024 is de verplichtstelling aangepast. Deze aanpassingen betreffen een gedeeltelijke uitbreiding en verduidelijking van de verplichtstelling. Als eerste ziet de gedeeltelijke uitbreiding op de wettelijke verlaging van de toetredingsleeftijd naar 18 jaar. Deze verlaging van de toetredingsleeftijd heeft effect op het aantal deelnemers van VLEP. Echter is de impact op de doorsneepremie zeer beperkt. Daarnaast zijn er enkele verduidelijkingen opgenomen met betrekking tot de uittredingsleeftijd, de beoordeling van de activiteiten van buitenlandse werkgevers en de definitie van een werknemer. Het besluit tot gedeeltelijke uitbreiding en wijziging van de verplichtstelling is door de Minister bekrachtigd en op 15 maart 2024 in De Staatcourant gepubliceerd.

Slotopmerkingen

Hierna is het verslag opgenomen van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Na deze rapportages volgt de jaarrekening waarin de financiële gegevens over het boekjaar 2024 staan vermeld.

Tot slot danken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van de stichting.

Vastgesteld te Woerden, 26 juni 2025.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

Mevrouw I.M. van Eekelen
Werknemersvoorzitter

5 Verslag van de raad van toezicht

5.1. Inleiding

De Raad van Toezicht (RvT) van VLEP heeft in 2024 toezicht gehouden op het beleid en de algemene gang van zaken binnen het fonds, met bijzondere aandacht voor risicobeheersing en belangenafweging. Verder adviseert de RvT het bestuur en heeft het instemmingsrechten bij bepaalde besluiten.

5.2. Wet toekomst pensioenen (Wtp)

Het Wtp-traject is omvangrijk en risicovol. Het bestuur werkt projectmatig en laat zich ondersteunen door een externe projectleider. De raad spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop het bestuur hierbij ' dicht op de bal speelt ' en voortdurend oog houdt voor welke interacties en interventies ondersteunend zijn aan het voortgangsproces bij onder meer uitvoerder AZL.

Eind 2024 werd een (zogenoemd) "plan B" gepresenteerd, kort daarna werd besloten tot uitstel invaardatum naar 1 januari 2027. De RvT merkt op dat dit plan wat laat op gang is gekomen.

Ook het VO liet zich ondersteunen door een extern adviseur, de RvT constateert dat dit een positief effect had. Discussie over, met name, het loonbegrip leverde aanvankelijk spanningen en de nodige onduidelijkheid op tussen bestuur en VO.

5.3. Strategie van het fonds

De missie, visie en strategie van VLEP zijn eind 2023 herijkt. De strategie komt regelmatig aan bod op de bestuursagenda en is belangrijk in de context van Wtp. De RvT adviseert het bestuur om strategische doelstellingen nadrukkelijk te betrekken bij besluitvorming rond de Wtp.

5.4. Governance

De RvT constateert dat alle fondsorganen in staat zijn hun rollen te vervullen. Beleidsdocumenten zijn geüpdatet in lijn met de nieuwe Code Pensioenfonds. De RvT vraagt evenwel aandacht voor een zorgvuldige procesvoering bij advies- en goedkeuringsbesluiten, het breed bekend maken van nieuwe beleidsdocumenten en het beter structureren van de gezamenlijke evaluaties.

De RvT is positief over het terugbrengen van het aantal bestuursleden van twaalf naar tien. Een brede discussie over de governance van het fonds staat gepland voor 2025, de RvT beveelt aan de timing van de herziening van de governance in 2025 nader te onderbouwen en alle fondsorganen in dit proces te betrekken.

In 2024 zijn met een nieuwe klachtenregeling en -beleid grote stappen gezet. De RvT constateert dat het fonds zorgvuldig met klachten omgaat. De score op dit onderdeel is "goed", een mooi streven bij een volgende meting zou "zeer goed" kunnen zijn.

5.5. Financiële opzet

Voor 2025 blijft de premie 26%, met een maximale opbouw van 1,7% en een toeslag van 0,6%. Het besluitvormingsproces hierover verliep ordentelijk.

5.6. Beleggingsbeleid

De matchingportefeuille is meer liquide gemaakt, en de renteafdekking verhoogd naar 75%. Er is een transitieplan opgesteld. De geldende ALM-studie (2021-2024) is met een jaar verlengd. Gezien de wijzigingen is een nieuwe ALM-studie wenselijk. Aandachtspunt daarbij is een duidelijk onderscheid te maken of aanpassingen strategisch of tactisch zijn en hoe deze passen bij het risicoprofiel.

VLEP scoorde in 2024 opnieuw laag op de VBDO-ranglijst. Wel zijn er stappen gezet, zoals een deelnemersenquête en een presentatie van VBDO. Een herijking van het MVB-beleid staat gepland voor 2025. De RvT beveelt aan het MVB-beleid versneld en integraal te herijken. Daarnaast geeft de RvT in overweging een doelstelling te formuleren voor verbetering van de VBDO-score en een opt-out onder SFDR artikel 4 te bezien.

In de aanloop naar het nieuwe stelsel worden uitvoeringskosten steeds belangrijker. De RvT dringt al enkele jaren aan op kosteninzicht en kostenbeheersing. De RvT beveelt aan om een kostentarget vast te stellen, kostenposten door te laten lichten en vermogensbeheerkosten expliciet op te nemen in de begroting.

5.7. Risicobeheersing, integriteit en compliance

In 2024 is het IRM-systeem verbeterd. Risicokaarten zijn geactualiseerd, onder meer voor IT en duurzaamheid. De ERB werd eind 2024 vastgesteld en combineerde een partiële beoordeling van de Wtp met de reguliere driejaarlijkse beoordeling. De risicocommissie hield zich onder meer bezig met datakwaliteit en monitoring van de Wtp-transitie. Door de complexiteit van Wtp komt veel druk te liggen op sleutelfunctiehouders (SFH) en uitvoerders. De RvT beveelt aan om tijdig duidelijke verwachtingen aan SFH's te stellen over hun rol in de Wtp-besluitvorming.

5.8. Uitbestedingen

De evaluatie van uitbestedingen leidde niet tot wijzigingen in uitvoerders. De invoering van DORA is serieus opgepakt, vooral in relatie tot AZL. Toch bleek AZL op onderdelen (zoals het informatieregister) niet op tijd klaar. Ook diverse onderuitvoerders vragen nog aandacht.

5.9. Communicatiebeleid

Er is intensief gewerkt aan het communicatieplan voor de Wtp. AZL leverde hiervoor een toolkit. Een nulmeting onder deelnemers is verricht. Ook het reguliere communicatieplan werd herzien. De RvT beveelt aan de uitvoeringskosten in de communicatie te betrekken, mede in het licht van de Wtp-transitie.

5.10. Naleving en toepassing Code Pensioenfondsen

In 2024 is de gewijzigde Code Pensioenfondsen van kracht gegaan. De gevolgen van de nieuwe Code zijn in kaart gebracht. Dit heeft tot een aantal gewijzigde beleidsdocumenten en gewijzigde statuten geleid. In 2024 heeft het bestuur het diversiteitsbeleid vastgesteld. Daarin is ook aandacht voor inclusie. De RvT vraagt, net als voorgaande jaren, aandacht voor het verbeteren van de diversiteit in met name het VO. Het invullen van een stageplaats en openvallende vacatures bieden een uitgelezen kans om de diversiteit in het VO te vergroten.

De RvT heeft geconstateerd dat de benoemingsprocedure voor Bestuur en VO niet overeenstemt met de Code Pensioenfondsen. De ongelimiteerde herbenoemingsmogelijkheid sluit niet aan bij de Code. De Code gaat uit van eenmaal herbenoeming met een mogelijke derde herbenoeming in uitzonderingssituaties. De RvT beveelt aan toe te werken naar een benoemingsproces dat in lijn is met de Code Pensioenfondsen en tijdig met een plan terzake te komen, zodat continuïteit van bestuurs- en VO-zetels is gewaarborgd. Daarnaast geeft de RvT in overweging om de kring van belanghebbenden uit te breiden met een jongerenraad of klankbordgroep, om de betrokkenheid van zowel werkgevers als deelnemers bij het fonds te vergroten.

Voor een aantal normen is een verhalende rapportage voorgeschreven. De RvT constateert dat in deze rapportage aangegeven is of en op welke wijze de normen worden nageleefd.

5.11. Functioneren van de RvT in 2024

De RvT heeft in 2024 de eerder gekozen aanpak voortgezet om te sturen op dialoog met verschillende gremia, focus op de toekomst van het fonds en kort en bondig proberen te zijn in de formele stukken.

5.12. De samenstelling van de RvT is in 2024 niet gewijzigd.

Gedurende het jaar volgt de RvT de ontwikkelingen in het bestuur door het lezen van de documenten in het bestuurdersportaal, door overleg met de voorzitters, het VO, sleutelfunctiehouders, als toehoorder deel te nemen aan commissievergaderingen en door eigen intern overleg.

5.13. Vooruitblik intern toezicht 2025

De RvT richt zich in 2025 op de verdere voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel, met aandacht voor de geplande uitvoering van het beleggingsbeleid onder Wtp, de In-control-status Datakwaliteit, het beoordelen van de besluitvorming rond invaren en compensatie afschaffen doorsneepremie en het beoordelen van de uitbestedingspartijen (AZL en CTI) op readiness voor het uitvoeren van de beoogde regeling van VLEP, inclusief fall-back scenario's.

Daarnaast zullen de reguliere toezichtthema's aan de orde komen, met aandacht voor de strategie en governance van het fonds (omvang bestuur, toekomstvisie).

5.14. Conclusie

De RvT constateert dat de voorbereidingen van de Wtp-transitie ook in 2024 de volle aandacht van het bestuur hebben gehad. Een strakke planning en een zorgvuldige besluitvorming zijn daarbij belangrijke uitdagingen. De RvT blijft actief betrokken bij het toezicht hierop om een soepele transitie naar het nieuwe pensioenstelsel mogelijk te maken.

5.15. Reactie bestuur op verslag RvT

Het bestuur dankt de RvT voor de goede samenwerking en de actieve, constructieve en tegelijkertijd kritische bijdrage aan het pensioenfonds in het verslagjaar 2024. Het bestuur voelde zich zowel gechallenged als gesteund door het toezicht op zaken als de voorbereidingen voor transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, de risicobeheersing en de beleidsvorming en -uitvoering. Het bestuur neemt de aanbevelingen van de RvT met betrekking tot de governance, maatschappelijk verantwoord beleggen en de uitvoeringskosten ter harte.

6 Verslag van het verantwoordingsorgaan

6.1. Het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (hierna: VO) van het fonds bestaat uit vertegenwoordigers van deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De verhouding tussen het aantal leden namens werknemers en pensioengerechtigden is een afspiegeling van hun vertegenwoordiging in het pensioenfonds. Het VO bestaat sinds 1 juli 2014 uit 9 leden: 6 leden namens werknemers, 2 leden namens pensioengerechtigden en 1 lid namens werkgevers.

In hoofdstuk 1.5 van het bestuursverslag is de personele samenstelling van het VO opgenomen.

Werkwijze VO

Bij de beoordeling van het bestuur van het pensioenfonds heeft het VO, als vertegenwoordiger van deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers, met name oog voor deze thema's:

- ◆ evenwichtige belangenafweging;
- ◆ communicatie;
- ◆ kwaliteit van besturen en werkwijze van het fonds.

Met ingang van januari 2024 heeft het VO, om de werkbelasting beter te verdelen en efficiënter en effectiever te kunnen werken, 3 interne commissies ingesteld: het dagelijks bestuur (DB), de communicatiecommissie en de beleggingscommissie. Laatstgenoemde twee commissies doen vooral het voorbereidende werk voor de adviezen die het VO op verzoek van het bestuur verstrekt en richten zich verder op de speerpunten in de vergaderkalender waar het de onderwerpen communicatie en vermogensbeheer betreft. Zo heeft de beleggingscommissie een bijdrage geleverd aan de vraagstelling in het onderzoek naar maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) onder de deelnemers.

Daar waar nuttig of nodig adviseert het VO het bestuur over deze belangrijke thema's. Als het VO door het bestuur om schriftelijk advies wordt gevraagd, probeert het VO dit advies tijdens de gezamenlijke vergadering met het bestuur te geven. Het bestuur heeft een jaarplanning opgesteld, zodat het VO tijdig weet wanneer een advies gevraagd wordt. Dit komt de effectiviteit van de samenwerking ten goede.

Personele wijziging VO

In 2024 wijzigde het VO van samenstelling in de werknemersgeleding: de heer Olav Mars trad op 30 juni af en hij werd op voordracht van FNV opgevolgd door de heer Gerard Grosfeld. Het VO is de heer Mars zeer erkentelijk voor zijn jarenlange inzet voor het VO en wenst hem alle goeds voor de toekomst.

6.2. Terugblik op 2024

Vergaderingen en andere bijeenkomsten

Het VO heeft in het verslagjaar in totaal 31 maal vergaderd. Dit betrof zowel fysieke als onlinevergaderingen en zowel plenaire vergaderingen als vergaderingen van het DB van het VO:

- ◆ 6 interne VO-vergaderingen;
- ◆ 2 maal overleg met de raad van toezicht (RvT);
- ◆ 5 maal overleg met het bestuur;
- ◆ 12 vergaderingen over de Wet toekomst pensioenen (Wtp);
- ◆ 2 maal overleg in het kader van het jaarverslag;
- ◆ 4 overige bijeenkomsten (opleidings- en studiedagen).

Geschiktheid

Het VO vindt het belangrijk dat de leden over voldoende kennis beschikken voor hun rol en zich inspannen om hun kennis verder te vergroten door middel van opleiding. Het fonds biedt de leden van het VO de ruimte om opleidingen te volgen.

Het VO heeft in 2024 twee eigen opleidingsdagen gehouden, onder begeleiding van externe deskundigen. Deze dagen hebben in het teken gestaan van het nieuwe pensioenstelsel. Tevens werden bijeenkomsten van de Pensioenfederatie bezocht.

Op 17 oktober heeft het VO deelgenomen aan een gezamenlijke evaluatie van de samenwerking met het bestuur en de RvT. Dit geschiedde aan de hand van een vooraf door een ieder ingevulde vragenlijst. Van alle drie zijden was men positief over de verhoudingen en de samenwerking. Wel heeft het VO aangegeven dat de communicatie tussen het bestuursbureau en het VO voor verbetering vatbaar is.

Het VO heeft in 2024 zijn competentievisie opgesteld, die begin 2025 door het bestuur is bekrachtigd.

Uitgebrachte adviezen

Het VO heeft gedurende het jaar 2024 een aantal maal advies uitgebracht aan het bestuur. Onderwerpen waarover advies is uitgebracht zijn:

- ◆ de klachtenregeling;
- ◆ het beloningsbeleid;
- ◆ de reglementen VO en RvT;
- ◆ de competentievisie VO;
- ◆ het uitvoeringsreglement Wtp;
- ◆ de uitvoeringsovereenkomst vrijwillig aangesloten werkgevers;
- ◆ de toeslag van 0,6% per 1 januari 2025;
- ◆ de actuariële grondslagen en uitgangspunten voor de premie voor 2025;
- ◆ het invaren en de compensatie uit vermogen.

Het VO heeft in alle gevallen positief geadviseerd, met uitzondering van het laatste punt. Het VO heeft in eerste instantie negatief gereageerd op de adviesaanvragen invaren en compensatie uit het vermogen in verband met onzekerheid over het loonbegrip en de datakwaliteit. In tweede instantie is daarover tussen VO en bestuur een convenant gesloten, dat ertoe strekt dat in geval van wijziging van het loonbegrip door de Sociale Partners voorafgaand aan de transitie het bestuur de wijzigingen voor het VO inzichtelijk maakt en het VO een nieuw advies kan uitbrengen. Op basis van dit convenant was het advies van het VO over bovengenoemde adviesaanvragen uiteindelijk unaniem positief in april 2025. Tevens is het VO van mening dat de datakwaliteit inmiddels voldoende is gewaarborgd.

Financiële positie

Sinds 2022 bevindt de financiële positie van het fonds zich in rustiger vaarwater. De dekkingsgraden van het fonds bewegen zich ruim boven het minimaal vereist vermogen (104,5%), maar nog net onder het vereist vermogen (118,2%). Het bestuur kon zodoende besluiten om per 2023, 2024 en 2025 de pensioenen te verhogen met respectievelijk 3,5%, 3% en 0,6%. Het VO is blij met de verbetering van de financiële positie en de, zij het beperkte, toeslagverlening per 1 januari 2025. Alle betrokken partijen hebben hierbij oog gehad voor zowel het zo veel als mogelijk bijhouden van de inflatie en het inlopen van de indexatie-achterstand als het behoud van een robuuste invaardekkingsgraad voor het nieuwe stelsel.

Fondskosten

Een belangrijk aspect van de financiële positie is het kostenniveau van het fonds. Het VO onderkent dat de kosten mede de pensioenhoogte bepalen. Aan de vermogensbeheerkant toont het fonds zijn wens tot kostenbeheersing door hieraan één van de beleggingsovertuigingen (zogenaamde investment beliefs) te wijden. Het fonds heeft zeven kernachtig geformuleerde uitgangspunten voor zijn beleggingsbeleid. Uitgangspunt zes luidt: "Een professionele en kostenbewuste organisatie is noodzakelijk". In de toelichting daarop geeft het fonds aan hoe het dat invult. In de praktijk laat het fonds al enige jaren een kostendaling zien. Dit is mede mogelijk door toepassing van het "passief, tenzij"-model. De Bell kostenbenchmark toont al enige jaren dat VLEP vergeleken met vergelijkbare pensioenfondsen gemiddeld lagere kosten heeft.

Dat laatste geldt ook voor de pensioenbeheerkosten. Dat neemt niet weg dat in het bijzonder door de Wtp-transitie de kosten van alle pensioenfondsen in absolute zin, en dus ook voor VLEP, fors stijgen. Het VO moedigt het bestuur aan na de transitie naar de nieuwe regeling de weg naar beneden weer te vinden.

Wet toekomst pensioenen

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is ingegaan op 1 juli 2023. De pensioenuitvoerders hebben tot 1 januari 2028 om de nieuwe regeling in te voeren. De laatste stand van zaken is dat pensioenfonds VLEP op 1 januari 2027 wil overstappen naar de nieuwe solidaire premieregeling.

Het fonds heeft in 2024 veel werk verzet in het project ter voorbereiding van de transitie.

Het fonds heeft samen met adviseurs en uitbestedingspartijen o.a. de volgende onderwerpen op tafel gehad:

- ◆ het tweede risicopreferentieonderzoek en de risicohouding;
- ◆ het beoogde beleid (uitkeringsbeleid, beleggingsbeleid, solidariteitsbeleid) in het nieuwe stelsel;
- ◆ de effecten van het invaren van het opgebouwd pensioen in het nieuwe pensioenstelsel;
- ◆ de compensatieregeling voor het afschaffen van de doorsneesystematiek van premie en pensioenopbouw;
- ◆ de nieuwe pensioenregeling en de nieuwe uitvoeringsovereenkomst;
- ◆ de datakwaliteit;
- ◆ de afstemming tussen de pensioenuitvoerder (AZL), de effectenbewaarder en beleggingsadministrateur (Northern Trust) en de externe vermogensbeheerder (Columbia Threadneedle Investments) over de te wijzigen samenwerking in het nieuwe stelsel;
- ◆ de voorbereidingen op de transitie bij pensioenuitvoerder AZL.

Op het moment van schrijven van dit verslag zijn alle bovengenoemde onderwerpen ver richting afronding. De uitzondering daarop is het laatste punt van de opsomming: de mate waarin de pensioenuitvoerder het nieuwe geautomatiseerde administratiesysteem klaar heeft.

Het nieuwe pensioenstelsel met de nieuwe pensioenregeling vergt een geheel nieuw administratiesysteem bij onze uitvoerder AZL. Dit betekent dat wordt gemigreerd naar Festina Finance. Dit is een buitengewoon complexe en dure overgang en alle betrokken partijen zijn nog bezig te borgen dat deze overgang beheerst en tijdig geschiedt.

Het VO is in 2024 door het bestuur uitgebreid geïnformeerd over (de voortgang van) het transitieproces en de bovenstaande onderwerpen. Ook heeft het VO zich grondig voorbereid op de eigen adviserende rol in de transitie door middel van studiedagen, bijeenkomsten - met de andere gremia binnen het fonds en het bijwonen van diverse bijeenkomsten van de Pensioenfederatie. Ook maakt het VO gebruik van een deskundige externe adviseur. Het VO wil optimaal voorbereid zijn om uiteindelijk de complexe afweging van de belangen van alle betrokkenen te kunnen maken. Volgens planning zullen de adviezen van het VO aan de orde komen in de besluitvormingsfase van het Wtp-project, die voor de eerste helft van 2026 voorzien is.

De verdere planning is voornamelijk dat het fonds de vereiste stukken medio 2025 aanlevert aan DNB; de beoogde overgangsdatum naar de nieuwe regeling van het pensioenfonds is 1 januari 2027.

Raad van Toezicht (RvT)

De RvT verricht belangrijk werk als intern toezichtsorgaan. Het oordeel van de RvT weegt voor het VO zwaar. Het VO heeft regelmatig formeel en informeel overleg met de RvT. Het VO heeft in het boekjaar 2 maal met de RvT vergaderd over de algemene gang van zaken binnen het fonds. Het VO kwam viermaal bijeen om met het DB en de RvT de voortgang van de Wtp-transitie te bespreken en eenmaal met de RvT, de accountant en de actaris van het fonds om het jaarverslag te bespreken.

6.3. Oordeel en aanbevelingen

Oordeel

Het VO ziet dat het bestuur, de commissies, de raad van toezicht en het bestuursbureau er alles aan doen om de missie van het fonds te vervullen. Desondanks kijkt het VO samen met het bestuur en de raad van toezicht voortdurend (positief-)kritisch naar belangrijke onderwerpen, zoals de ontwikkeling van de financiële positie en de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het VO is van mening dat het bestuur in 2024:

- ◆ een robuust en kostenbewust beleid heeft gevoerd en in control is;
- ◆ heeft gehandeld in overeenstemming met de statuten en reglementen;
- ◆ goede voortgang heeft geboekt met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel;
- ◆ een evenwichtige afweging heeft gemaakt inzake de premie en regeling;
- ◆ het besluit om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen evenwichtig heeft afgewogen;
- ◆ transparant communiceert over de financiële positie en de verleende toeslag per 1 januari 2025; en
- ◆ over het verslagjaar op degelijke wijze verantwoording aflegt in het jaarverslag.

Aanbevelingen

1. Het VO is blij met de stappen die het fonds zet op het gebied van het maatschappelijk verantwoord beleggen. In dat kader heeft het pensioenfonds eind 2024 een nieuwe raadpleging onder de deelnemers gehouden. Daaruit blijkt dat het beleid van het fonds nog steeds goed aansluit bij de wensen van de deelnemers: zij verwachten niet van het fonds dat het vooroploopt op dit gebied, maar wel zijn best doet op thema's als eerlijk en gezond werk, gezondheid en welzijn, en mensenrechten. Gevolgd door klimaat. Ook gaven deelnemers aan dat het fonds meer zou moeten beleggen in duurzame energie, technologie en gezondheid. Het VO beveelt het bestuur aan bij de bepaling van het beleggingsbeleid goed te kijken naar ideeën die bij de deelnemers leven over verantwoord beleggen.
2. Het VO ervaart dat het bestuur de rol van het VO serieus neemt en zich inzet voor het goed informeren van het VO en andere stakeholders. De complexiteit van de materie vraagt om een goede onderlinge communicatie en transparante werkwijze. De inspanningen van het bestuur ten behoeve van goede persoonlijke contacten met het VO acht het VO daarbij zeer behulpzaam. Zorgvuldige en evenwichtige besluitvorming door het bestuur zijn essentiële randvoorwaarden om de transitie te laten slagen.

Speciale aandacht van het VO gaat uit naar de uitlegbaarheid van de keuzes en de communicatie naar alle belanghebbenden. Het VO roept het bestuur op bij de communicatie naar deelnemers waar mogelijk gebruik te maken van de voeling die het VO heeft met de achterban voor meer “pensioenbegrip”.

3. Het VO roept het bestuur op scherp in het oog te houden waar mogelijkheden liggen om de opgelopen pensioenuitvoeringskosten te verlagen.
4. Het VO heeft erop gewezen dat medio 2026 de zittingstermijnen van 5 VO-leden, waaronder die van de voorzitter en de vice voorzitter, aflopen. Dat is potentieel een bedreiging voor de continuïteit en de borging van kennis, in het bijzonder van het Wtp-dossier. Het VO roept het bestuur op voor de overgangsfase te overwegen om gebruik te maken van de beleidsruimte die de Code en DNB voor een soepele overgang bieden.
5. Tot slot roept het VO het bestuur op in 2025 wederom een goede afweging te maken voor de diverse deelnemergroepen tussen indexeren en financiële middelen achter de hand houden voor de transitie. De toeslag per 1 januari 2025 is in de ogen van het VO evenwichtig geweest, rekening houdend met enerzijds de achterstand in toeslagverlening en anderzijds de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, waarvoor de dekkingsgraad op peil moet worden gehouden.

Het VO is het bestuur, met name de voorzitters, de raad van toezicht, het bestuursbureau, de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerders erkentelijk voor de geleverde inspanningen ten bate van het pensioenfonds. De samenwerking is constructief en transparant. Het VO zet de samenwerking graag op deze voet voort.

Woerden, 26 juni 2025,

Namens het verantwoordingsorgaan van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvvoeding en Pluimveevlees

G.J. ter Schuur
Voorzitter verantwoordingsorgaan

6.4. Reactie bestuur op verslag VO

Het bestuur dankt het VO voor de actieve en positief-kritische bijdrage gedurende het verslagjaar 2024. Er zijn in het bijzonder in het pensioentransitiedossier tussen VO en bestuur inhoudelijke discussies gevoerd, waar we uiteindelijk tot beider tevredenheid en met wederzijds respect zijn uitgekomen. Het bestuur heeft verheugd kennis genomen van het positieve oordeel van het VO over het handelen van het bestuur in 2024. Het bestuur hoopt ook in het lopende verslagjaar te kunnen rekenen op de constructieve houding van het VO bij de advisering over vaak complexe en tijdgevoelige materie van de pensioentransitie.

De aanbevelingen van het VO terzake van communicatie, pensioenuitvoeringskosten en continuïteit in de bemensing van gremia hebben de aandacht van het bestuur.

7 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvvoeding en Pluimveevlees statutair gevestigd te 's-Gravenhage de jaarrekening over boekjaar 2024 eindigend op 31 december 2024. In hoofdstuk 8 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaaris en van de accountant van het pensioenfonds. De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

7.1. Balans per 31 december

(na bestemming saldo van baten en lasten; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Vastgoedbeleggingen	199.672	184.327
Aandelen	1.378.385	1.118.505
Vastrentende waarden	2.375.613	2.149.864
Derivaten	27.240	26.916
	3.980.910	3.479.612
Vorderingen en overlopende activa [2]	57.354	46.223
Liquide middelen [3]	19.018	26.714
Totaal activa	4.057.282	3.552.549

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves [4]		
Beleidsreserve	512.789	346.614
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	3.499.956	3.177.833
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	44.537	28.102
Totaal passiva	4.057.282	3.552.549

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

7.2. Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [7]		
Directe beleggingsopbrengsten	55.175	47.458
Indirecte beleggingsopbrengsten	319.276	275.319
Directe kosten van vermogensbeheer	-2.714	-2.785
	371.737	319.992
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [8]	185.881	174.305
Saldo van overdrachten van rechten [9]	-1.006	-5.607
Pensioenuitkeringen [10]	-62.319	-56.404
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [11]		
Pensioenopbouw	-143.645	-106.685
Toevoeging voorziening kosten	-3.735	-2.560
Indexering en overige toeslagen	-19.805	-101.077
Rentetoevoeging	-112.491	-93.598
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	62.185	56.387
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.597	1.330
Wijzigen marktrente	-86.271	-89.497
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	572	1.703
Mutaties uit hoofde van sterfte	-4.109	-1.266
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	-17.728	-26.883
Reguliere mutaties	3.016	1.202
Wijziging actuariële grondslagen	-1.709	-6.120
	-322.123	-367.064
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [12]	-8.351	-6.323
Overige baten en lasten [13]	2.356	-3.996
Saldo van baten en lasten	166.175	54.903

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Bestemming van het saldo

Beleidsreserve

	2024	2023
	166.175	54.903
	166.175	54.903

7.3. Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	181.150	173.284
Overgenomen pensioenverplichtingen	5.615	13.375
Overige	77	0
	186.842	186.659
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-62.216	-56.322
Overgedragen pensioenverplichtingen	-6.632	-18.973
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-7.749	-5.690
Overige	-941	0
	-77.538	-80.985
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	578.332	46.335
Directe beleggingsopbrengsten	54.963	1.959.934
	633.295	2.006.269
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-747.581	-2.112.835
Kosten van vermogensbeheer	-2.714	-2.785
	-750.295	-2.115.620
Mutatie liquide middelen	-7.696	-3.677
Saldo liquide middelen 1 januari [3]	26.714	30.391
Saldo liquide middelen 31 december [3]	19.018	26.714

7.4. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Het doel van de Stichting Bpf voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41150818, statutair gevestigd te 's Gravenhage (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn). Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op 31 december 2024. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is. Het bestuur heeft op 26 juni 2025 de jaarrekening opgemaakt.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteitsveronderstellingen.

Schattingswijziging 2023

Het fonds heeft besloten om met ingang van boekjaar 2023 de kostenopslag te verhogen van 2,4% naar 2,6%. Dit is in 2023 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2023 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 6.120. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2023 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Schattingswijzigingen 2024

Prognosetafel

In 2024 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2024, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 2.107 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Partnerfrequentie

Tevens heeft het fonds ultimo 2024 besloten om de partnerfrequentie bij te stellen. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 746 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Leeftijdsverschil partners

Verder heeft het fonds ultimo 2024 besloten om het leeftijdsverschil tussen partners bij te stellen. Dit is in 2024 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2024 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 348 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Het totaal van deze schattingswijzigingen heeft geresulteerd in een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen van 1.709 als gevolg van deze schattingswijzigingen en is per saldo als last in het resultaat van 2024 verwerkt.

Algemene grondslagen

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een financieel actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentevorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Dit betreft voornamelijk schattingen en veronderstellingen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d. worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van ter beurze genoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCFmodel). Bij de reële waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom.

De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, dan wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit direct opvraagbare banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Rekeningcourantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader voorgeschreven berekeningsmethodiek en het surplusvermogen.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is bedoeld om risico's op te vangen en is een vrije reserve (overige reserve). Dit betreft onder andere operationele risico's, inflatierisico en actuariële risico's. Het jaarresultaat wordt toegevoegd danwel onttrokken aan deze reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2024:

Overlevingstafels

Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025), waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een factor om het verschil tussen de ervaringssterfte van het fonds en de algehele sterfte in de generatietafel tot uitdrukking te brengen. De door het fonds gehanteerde ervaringssterfte is gebaseerd op de populatie van het fonds, jaarlijks gemonitord en is voor het laatst in 2024 herzien.

Partnerfrequentie

Vóór de pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het onbepaalde partnersysteem, met fondsspecifieke partnerfrequenties. Na pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Het leeftijdsverschil voor mannen is op 2 jaar en 8 maanden gesteld (man ouder dan vrouw). Voor vrouwen wordt uitgegaan van een leeftijdsverschil van 2 jaar en 9 maanden (man ouder dan vrouw).

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 2,0% van de lasten van het nog niet ingegaan pensioen. Bij de vaststelling van de lasten ter zake van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor de dekking van toekomstige kosten wordt de netto voorziening verhoogd met 2,6% (2023: 2,6%).

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor (gewezen) deelnemers is 90% van de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

IBNR

Deze bedraagt 1,8% van de som van de pensioengrondslagen van vorig jaar en van het huidige boekjaar.

Onvindbaren

Voor pensioen dat nog niet is ingegaan (ouderdomspensioen vanaf pensioeningangsdatum en partnerpensioen van reeds overleden deelnemers) omdat de deelnemer/partner onvindbaar is of niet reageert, wordt de reservering vanaf de beoogde ingangsdatum de eerste vier jaar volledig in stand gehouden. Na deze vier jaar valt de reservering vrij ten gunste van het fonds.

Prepensioen

Prepensioenrechten die door middel van een collectieve waardeoverdracht zijn overgenomen van Stichting Prepensioenering Vleeswaren- en Gemaksvleesindustrie (PPVGI). Deze prepensioenrechten zijn opgebouwd op grond van het voormalige reglement van PPVGI.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Reële beleidsdekkingsgraad

In de reële beleidsdekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële beleidsdekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid. Een toekomstbestendig indexatiebeleid houdt in dat er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% en is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Beleidsdekkingsgraad

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutarisicobedragen. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de waardeverminderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Directe kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, en dergelijke.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Toevoeging voorziening kosten

Voor de dekking van toekomstige kosten wordt de netto voorziening verhoogd met 2,6%.

Indexeringen en overige toeslagen

De toeslagen betreffen verhogingen van lopende uitkeringen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 2,6% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,6% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Mutaties uit hoofde van sterfte

Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte.

Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de technische voorziening gebaseerd op de te bereiken pensioenaanspraken, waarbij voor de toekomstig op te bouwen premievrijgestelde aanspraken sprake is van 95% reservering (5% revalidatiekans).

Reguliere mutaties

De reguliere mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Wijziging actuariële grondslagen

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op aanpassing van de ervaringssterfte, wijziging partnerfrequentie en de verhoging van de kostenvoorziening. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op de datum dat de transacties hebben plaatsgevonden. Onder de liquide middelen worden verstaan de tegoeden bij banken inclusief depotbanken. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie hoofdstuk 7.6 Toelichting op de staat van baten en lasten voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

7.5. Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen	Verkopen	Gerealiseerde en niet gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen					
Vastgoed beleggingsfondsen	184.327	19.871	-16.913	12.387	199.672
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	1.118.505	181.201	-183.425	262.104	1.378.385
Vastrentende waarden					
Staatsobligaties	0	35	0	4	39
Bedrijfsobligaties	157.425	170.227	-157.905	10.446	180.193
Vastrentende beleggingsfondsen	1.506.854	269.616	-12.500	80.665	1.844.635
Hypothecaire leningen	485.585	5.193	-153.494	13.462	350.746
	2.149.864	445.071	-323.899	104.577	2.375.613
Derivaten					
Valutaderivaten	2.311	101.162	-53.684	-61.037	-11.248
Cashfutures	2	0	-2	0	0
	2.313	101.162	-53.686	-61.037	-11.248
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	3.455.009	747.305	-577.923	318.031	3.942.422
Derivaten met een negatieve waarde (passiva zijde)					
Derivaten	24.603				38.488
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds passiva zijde	24.603				38.488
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	3.479.612	747.305	-577.923	318.031	3.980.910

Er zijn geen directe beleggingen in gelieerde ondernemingen. Er is geen sprake van ontvangen of verstrekte zekerheden.

Methodiek bepaling marktwaarde

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden niet toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed. Voor de belangrijkste uitgangspunten bij de waardering van het indirect vastgoed wordt verwezen naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling en de toelichting op de balans bij de post vastgoed.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.¹⁾

					Stand ultimo 2024
31 december 2024	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Vastgoedbeleggingen	34.798	0	0	164.874	199.672
Aandelen	1.378.385	0	0	0	1.378.385
Vastrentende waarden	387.020	0	0	1.988.593	2.375.613
Derivaten	0	0	-11.248	0	-11.248
Totaal belegd vermogen	1.800.203	0	-11.248	2.153.467	3.942.422

					Stand ultimo 2023
31 december 2023	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	
Vastgoedbeleggingen	41.439	0	0	142.888	184.327
Aandelen	1.118.505	0	0	0	1.118.505
Vastrentende waarden	157.425	0	0	1.992.439	2.149.864
Derivaten	0	0	2.313	0	2.313
Totaal belegd vermogen	1.317.369	0	2.313	2.135.327	3.455.009

1) De in dit jaarverslag opgenomen marktwaarde van "Niveau 4 beleggingen" is in overeenstemming met door accountants gecontroleerde jaarrekeningen en rapportages van de beleggingsfondsen.

[2] Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen op aangesloten ondernemingen ¹⁾	45.693	35.875
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	40	21
Overige vorderingen	316	0

Vorderingen inzake beleggingen

◆ Lopende intrest en te vorderen dividend	6.368	6.156
◆ Te vorderen dividendbelasting	4.931	3.730
◆ Nog af te wikkelen beleggingstransacties	6	154
◆ Collateral	0	287

Subtotaal	11.305	10.327

Totaal vorderingen en overlopende activa	57.354	46.223

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

[3] Liquide middelen

Depotbanken	11.837	9.447
ING Bank N.V.	7.181	17.267

19.018	26.714

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.
Pensioenfonds VLEP heeft een kredietfaciliteit bij ING van € 2,5 miljoen die ultimo boekjaar niet benut is.

Totaal activa	4.057.282	3.552.549

¹⁾ Er is rekening gehouden met het debiteurenrisico.

Passiva**2024****2023****[4] Stichtingskapitaal en reserves****Algemene reserve**

Stand per 1 januari

346.614

291.711

Saldobestemming boekjaar

166.175

54.903

Stand per 31 december**512.789****346.614***De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt**104,5%**104,5%**De vereiste dekkingsgraad bedraagt**118,2%**118,4%**De beleidsdekkingsgraad is**115,1%**116,1%**De aanwezige dekkingsgraad is**114,7%**110,9%*

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa +/- schulden) / Technische voorzieningen x 100%.

Het pensioenvermogen bedraagt:

4.012.745

3.524.447

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad op basis van het vereist eigen vermogen is er sprake van een tekort.

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is sprake van een tekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

Het fonds heeft in 2024 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2024 een beleidsdekkingsgraad van 111,7%, terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 115,1% hoger is.

Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2025 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt dat het fonds naar verwachting zonder aanvullende maatregelen binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

	2024	2023
Technische voorzieningen		
[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	3.177.833	2.810.769
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
◆ Pensioenopbouw	143.645	106.685
◆ Toevoeging voorziening kosten	3.735	2.560
◆ Indexering en overige toeslagen	19.805	101.077
◆ Rentetoevoeging	112.491	93.598
◆ Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-62.185	-56.387
◆ Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-1.597	-1.330
◆ Wijzigen marktrente	86.271	89.497
◆ Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-572	-1.703
◆ Mutaties uit hoofde van sterfte	4.109	1.266
◆ Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	17.728	26.883
◆ Reguliere mutaties	-3.016	-1.202
◆ Wijziging actuariële grondslagen	1.709	6.120
Stand per 31 december	3.499.956	3.177.833
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd:		
◆ Actieve deelnemers	1.462.134	1.351.778
◆ Gewezen deelnemers	1.188.790	1.046.499
◆ Pensioengerechtigden	824.039	756.465
◆ IBNR	24.993	23.091
	3.499.956	3.177.833
Totaal technische voorzieningen	3.499.956	3.177.833

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Voor een korte beschrijving van de pensioenregeling wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van het jaarverslag.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling. Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Indexering en overige toeslagen

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken worden jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen. Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het fonds, en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element. Onder het FTK worden strengere eisen gesteld aan de toeslagverlening door pensioenfondsen. Meer informatie over de toeslagverlening is terug te vinden in hoofdstuk 3.4 van dit jaarverslag.

Het bestuur heeft in de vergadering van december 2024 besloten over toeslagverlening op de pensioenaanspraken per 1 januari 2025. Bij de bepaling van de voorziening voor pensioenverplichtingen is met dit besluit rekening gehouden. De toeslagverlening per 1 januari 2025 is verwerkt in de technische voorziening en de dekkingsgraad per 31 december 2024.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 3,439% (2023: 3,264%), op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect in de ontwikkeling in de rentetermijnstructuur zelf bedraagt over het boekjaar 86.271. Dit effect is verantwoord onder het hoofd 'Wijziging marktrente'.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van de pensioenverplichtingen is lager geworden als gevolg van actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten. Pensioenfonds VLEP is wettelijk verplicht om op verzoek van een werknemer mee te werken aan waardeoverdracht, als de werknemer gaat deelnemen in een andere pensioenregeling. Deze overdracht betreft de waarde van de tot dan toe bij de huidige pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken. De ontvangende pensioenuitvoerder is verplicht om de overgedragen gelden aan te wenden voor de toekenning van pensioenaanspraken die minimaal gelijkwaardig zijn aan de oorspronkelijk opgebouwde aanspraken.

Wijziging actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, lang leven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een proces waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Het fonds gebruikt de meest recente informatie over de overlevingskansen van de Nederlandse bevolking bij het berekenen van de technische voorzieningen. Voor het boekjaar 2024 wordt gebruikgemaakt van de AG-prognosetafels 2024, die in september 2024 door het Actuariel Genootschap zijn gepubliceerd.

	2024	2023
[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Negatieve derivaten	38.488	24.603
Nog af te wikkelen beleggingstransacties	38	314
Collateral	0	70
Schulden aan aangesloten ondernemingen	3.089	281
Belastingen en sociale premies	1.257	1.138
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	1.651	1.675
Schulden aan deelnemers van het pensioenfonds	14	11
Overlopende passiva	0	10
	44.537	28.102
De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal passiva	4.057.282	3.552.549

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen:

Contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met AZL N.V. voor de pensioenuitvoering. De overeenkomst loopt tot en met 31 december 2025. Over boekjaar 2024 is hiervoor in totaal 4.035 betaald.

Verder heeft het fonds overeenkomsten van vermogensbeheer gesloten met CTI Asset Management Netherlands B.V. (hierna CTI) met een onbepaalde looptijd. Daarnaast is er een overeenkomst voor de administratie- en custodiandiensverlening met Northern Trust (hierna NT). Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat uit variabele componenten die afhankelijk zijn van het belegd vermogen. Aan CTI is over 2024 1.019 betaald en aan NT 428.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Er zijn geen investerings- of stortingsverplichtingen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

7.6. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke toestand op balansdatum en van een zodanig belang zijn dat het niet toelichten de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening beïnvloedt.

7.7. Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

In de kosten is in 2024 een bedrag ad 486 (2023: 403) aan bestuursvergoedingen opgenomen. De Raad van Toezicht heeft over boekjaar 2024 een vergoeding ontvangen van 50 (2023: 31).

Personeel

Zowel gedurende het boekjaar 2024 als in 2023 had het fonds geen personeelsleden in dienst.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen ons, de bij ons aangesloten ondernemingen en de werknemers daarvan.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Voor de beloning van onze bestuurders verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten. We hebben geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Er zijn op hen ook geen vorderingen.

Overige transacties met verbonden partijen

We hebben een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers. Er zijn, anders dan reguliere premiebetalingen, geen overige transacties met verbonden partijen.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Baten en lasten	2024	2023
[7] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen	5.499	4.822
Aandelen	29.077	19.606
Vastrentende waarden	19.657	22.095
Derivaten	-1	-309
Liquide middelen	841	1.190
Rente aangesloten ondernemingen	117	68
Rente m.b.t. waardeoverdrachten	-10	-12
Overige	-5	-2
Totaal directe beleggingsopbrengsten	55.175	47.458

	2024	2023
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde en niet gerealiseerde koersverschillen</i>		
Vastgoedbeleggingen	12.387	-13.986
Aandelen	262.104	150.955
Vastrentende waarden	104.577	123.589
Derivaten	-61.037	14.258
Overige beleggingen	0	348
Valutaverschillen	1.245	155
	319.276	275.319
In de indirecte beleggingsopbrengsten zijn de indirecte kosten opgenomen die via de beleggingsfondsen rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn verdisconteerd in de koersen van de betreffende beleggingsfondsen. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 3.10 van het bestuursverslag.		
Directe kosten van vermogensbeheer		
Vastgoedbeleggingen	964	969
Fiduciair kosten	-2.364	-1.896
Toerekening vanuit uitvoeringskosten	-991	-956
Beleggingsadviseur	-94	-91
Omzetbelasting m.b.t. kosten vermogensbeheer	-12	-14
Overige kosten	-217	-797
Totaal directe kosten vermogensbeheer	-2.714	-2.785
De directe kosten vermogensbeheer omvatten de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis betaalt. De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten zijn verrekend in de aan- en verkoopprijzen en bedragen over het verslagjaar 1.272 (2023: 1.974).		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	371.737	319.992

[8] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Pensioenpremie werkgevers en werknemers

De totale bijdrage van werkgevers en werknemers aan de basisregeling bedraagt per sector het volgende percentage van de loonsom:

◆ Feitelijke premies Gemaksvoeding	26,00%	24,99%
◆ Feitelijke premies Versvlees	26,00%	27,08%
◆ Feitelijke premies Pluimvee	26,00%	26,30%
◆ Feitelijke premies Vleeswaren	26,00%	26,00%

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Zuiver kostendekkende premie	201.370	156.037
Gedempte kostendekkende premie	168.478	172.268
Feitelijke premie	185.881	174.305

De zuiver kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

◆ Actuarieel benodigd	165.431	125.489
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	30.439	25.348
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200

201.370	156.037

De gedempte premie is als volgt samengesteld:

◆ Actuarieel benodigd	94.570	99.195
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	17.401	20.037
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200
◆ Voorwaardelijke onderdelen	51.007	47.836

168.478	172.268

De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

◆ Actuarieel benodigd	94.570	99.195
◆ Opslag in stand houden vereist vermogen	17.401	20.037
◆ Opslag voor uitvoeringskosten	5.500	5.200
◆ Voorwaardelijke onderdelen	51.007	47.836
◆ Premiemarge	17.403	2.037

185.881	174.305

	2024	2023
[9] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	2.072	3.398
Overgenomen pensioenverplichtingen kleine pensioenen	3.553	9.967
Overgedragen pensioenverplichtingen	-4.408	-15.423
Overgedragen pensioenverplichtingen kleine pensioenen	-2.223	-3.549
	-1.006	-5.607
[10] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-50.119	-44.955
Partnerpensioen	-11.200	-10.275
Wezenpensioen	-268	-248
Afkoopsommen	-732	-926
	-62.319	-56.404
[11] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-143.645	-106.685
Toevoeging voorziening kosten	-3.735	-2.560
Indexering en overige toeslagen	-19.805	-101.077
Rentetoevoeging	-112.491	-93.598
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	62.185	56.387
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.597	1.330
Wijzigen marktrente	-86.271	-89.497
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	572	1.703
Mutaties uit hoofde van sterfte	-4.109	-1.266
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	-17.728	-26.883
Reguliere mutaties	3.016	1.202
Wijziging actuariële grondslagen	-1.709	-6.120
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	0	0
	-322.123	-367.064

	2024	2023
[12] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-4.035	-3.897
Governancekosten	-1.543	-1.476
Accountantskosten KPMG - voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten (boekjaren 2024 en 2023) ¹⁾	-98	-93
Accountantskosten KPMG - fiscale adviesdiensten	-67	-48
Accountantskosten KPMG - overige controle-opdrachten	0	0
Accountantskosten Mazars - andere niet controlediensten	-26	0
Overige contolekosten	-60	-50
Advieskosten	-959	-715
De Nederlandsche Bank	-295	-347
Autoriteit Financiële Markten	-42	-37
Kosten Wtp	-1.985	-221
Overige kosten	-232	-395
	-9.342	-7.279
Toerekening uitvoeringskosten aan vermogensbeheer	991	956
	-8.351	-6.323
[13] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	2.279	-3.945
Correctie door het fonds in het verleden in rekening gebrachte boetes bij aangesloten ondernemingen	0	-1
Overige	77	-50
	2.356	-3.996
Saldo van baten en lasten	166.175	54.903

Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de Abtn. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten 2024 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

1) De honoraria worden toegerekend aan het boekjaar waarop de werkzaamheden hebben, ongeacht wanneer deze hebben plaatsgevonden.

7.8. Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert.

De verschillende standaardrisicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 118,2% en 2023 van 118,4%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	150.504	2,6	153.939	3,0
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	437.953	11,3	398.104	11,3
Valutarisico (S3)	133.359	0,8	118.616	0,8
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	154.855	3,0	131.637	2,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	107.452	0,5	96.639	0,5
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Correlatie- en diversificatie-effect	-346.189		-315.356	
Vereist eigen vermogen risico fonds	637.934	18,2	583.579	18,4
Dekkingsgraad		114,7		110,9
Beleidsdekkingsgraad		115,1		116,1
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,5		104,5
Strategisch vereiste dekkingsgraad		118,2		118,4

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. Ultimo boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 115,1%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 116,1%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 1,0%-punt.

	Stand ultimo 2024 conform balans	Liquide middelen	Over- lopende intrest	Te vorderen dividend- belasting voor risico fonds	Collateral en overige vorderingen m.b.t. beleggingen	Toepassing Look Through	Stand ultimo 2024 na Look Through
Onroerende zaken	199.672	0	0	0	0	3.587	203.259
Zakelijke waarden	1.378.385	0	0	0	0	-2.727	1.375.658
Vastrentende waarden	2.375.613	0	0	0	0	-157.805	2.217.808
Derivaten	-11.248	0	0	0	0	-70.796	-82.044
Overige beleggingen	0	11.837	6.368	4.931	-141	227.741	250.736
	3.942.422	11.837	6.368	4.931	-141	0	3.965.417

Renterisico

Het Pensioenfonds dekt strategisch 60% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60,0% op basis van de swapcurve is eind 2024 equivalent met een renteafdekking van 62,9% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 61,3% eind 2024.

Hoogte buffer

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 157.256 (2,7%) en voor het strategisch renterisico 150.504 (2,6%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoedaandelen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen en vastgoedcategorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Aandelen en Vastgoed per categorie</i>				
Niet-beursgenoteerd vastgoed	203.259	12,9	186.947	14,4
Ontwikkelde markten (Mature markets)	1.193.871	75,6	966.997	74,2
Opkomende markten (Emerging markets)	176.303	11,2	144.480	11,1
Private equity	5.484	0,3	4.223	0,3
Beleggingsfondsen	0	0,0	0	0,0
	1.578.917	100,0	1.302.647	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 466.992 (12,2%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 437.953 (11,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luidt. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Indien de afdekking van het risico hoger dan 100% is loopt het fonds juist risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Strategisch streeft het fonds naar een afdekking van 55,3% van de valuta-exposure naar de Amerikaanse dollar, de Britse pond en de Japanse yen. Andere buitenlandse valuta worden niet afgedekt. Eind 2024 zou dit betekenen dat strategisch 44,7% van de niet-euro belangen wordt afgedekt.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta</i>				
Euro	2.161.356	54,4	1.932.749	55,6
Amerikaanse dollar	1.127.181	28,4	890.774	25,6
Britse pound sterling	30.017	0,8	29.784	0,9
Japanse yen	69.694	1,8	65.490	1,9
Overige valuta	577.169	14,6	555.488	16,0
	3.965.417	100,0	3.474.285	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2024:

	aankoop- transacties	verkoop- transacties
Euro	947.042	-11.033
Amerikaanse dollar	4.286	-851.856
Britse ponden	676	-30.766
Singapore dollar	0	0
Japanse yen	6.065	-75.662
Hong Kong dollar	0	0
Overige valuta	0	0
	958.069	-969.317

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 123.028 (0,7%) en voor het strategisch valutarisico 133.359 (0,8%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese staatsobligatie met een AAA-rating wordt in het standaardmodel als kredietrisicovrij beschouwd. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
		%		%
<i>Rating vastrentende waarden</i>				
AAA	1.014.996	45,7	767.353	38,9
AA	230.830	10,4	484.203	24,6
A	380.671	17,2	279.266	14,2
BBB	354.528	16,0	226.903	11,5
Lager dan BBB	225.434	10,2	204.054	10,4
Geen rating ¹⁾	11.349	0,5	8.784	0,4
	2.217.808	100,0	1.970.564	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd</i>				
Resterende looptijd < 5 jaar	1.104.292	49,8	1.240.674	63,0
Resterende looptijd > 5 jaar, < 10 jaar	519.605	23,4	325.695	16,5
Resterende looptijd >= 10 jaar	593.911	26,8	404.195	20,5
	2.217.808	100,0	1.970.564	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende-waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 131.505 (2,5%) en voor het strategisch kredietrisico van 154.855 (3,0%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 107.452 (0,5%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 107.452 (0,5%).

1) Geen slechtere rating, maar niet gerate. Dit betreft structured credit.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Vastgoed				
<i>Verdeling vastgoed per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	203.259	100,0	186.947	100,0
	203.259	100,0	186.947	100,0
<i>Verdeling vastgoed per regio:</i>				
Europa	171.381	84,4	149.166	79,8
Noord-Amerika	24.635	12,1	23.982	12,8
Midden en Zuid-Amerika	453	0,2	480	0,2
Azië	62	0,0	124	0,1
Afrika	181	0,1	0	0,0
Oceanië	5.128	2,5	12.517	6,7
Midden-Oosten	1.419	0,7	677	0,4
	203.259	100,0	186.947	100,0
Aandelen				
<i>Verdeling aandelen per regio</i>				
Europa	218.707	15,9	201.714	18,1
Afrika	4.563	0,3	5.253	0,5
Noord-Amerika	859.482	62,5	651.571	58,4
Midden- en Zuid-Amerika	43.439	3,2	41.725	3,7
Midden-Oosten	17.023	1,2	14.799	1,3
Azië	122.628	8,9	103.897	9,3
Oceanië	104.333	7,6	92.518	8,3
Overig	5.484	0,4	4.223	0,4
	1.375.658	100,0	1.115.700	100,0

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen per sector</i>				
Financiële instellingen	271.890	19,8	182.380	16,3
Informatietechnologie	303.186	22,0	252.245	22,7
Industriële ondernemingen	151.357	11,0	119.056	10,7
Cyclische consumentengoederen	92.860	6,8	78.399	7,0
Niet-cyclische consumentengoederen	125.486	9,1	100.931	9,0
Energie	48.088	3,5	46.976	4,2
Telecommunicatie	176.559	12,8	137.563	12,3
Materialen en basisindustrieën	29.234	2,1	31.905	2,9
Nutsbedrijven	33.798	2,5	28.527	2,6
Farmacie en gezondheidszorg	137.359	10,0	136.436	12,2
Andere sectoren	5.841	0,4	1.283	0,1
	1.375.658	100,0	1.115.700	100,0
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio</i>				
Europa	1.762.173	79,4	1.608.585	81,7
Noord-Amerika	281.375	12,7	209.215	10,6
Midden- en Zuid-Amerika	68.008	3,1	65.350	3,3
Afrika	22.266	1,0	19.465	1,0
Azië	27.721	1,2	30.754	1,6
Oceanië	30.413	1,4	14.672	0,7
Midden Oosten	25.738	1,2	22.417	1,1
Overig	114	0,0	108	0,0
	2.217.808	100,0	1.970.564	100,0
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden				
Bundesrepublik Deutschland Bundesanleihe	320.274	14,4%	0	0,0%
Staatsobligaties Nederland	221.172	10,0%	187.361	9,5%
Kreditanstalt fuer Wiederaufbau	169.945	7,7%	163.379	8,3%
European Union	43.744	2,0%	0	0,0%
Landwirtschaftliche Rentenbank	24.523	1,1%	0	0,0%
France Treasury Bill BTF	0	0,0%	235.224	11,9%
Achmea	0	0,0%	202.646	10,3%
Aeam Dutch Mortgage Fund 2	0	0,0%	129.377	6,6%

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille (inclusief vastgoedbeleggingen) indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 0 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico van 0 (0,0%).

Vastgesteld te Woerden, 26 juni 2025.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

Mevrouw I.M. van Eekelen
Werknemersvoorzitter

8 Overige gegevens

8.1. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de Abtn.

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 26 juni 2025 besloten om het positieve resultaat van € 166.175 toe te voegen aan de Beleidsreserve.

8.2. Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees te 's-Gravenhage is aan Aon Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Aon Nederland cv beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Aon Nederland cv wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 20.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 1.000.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- ◆ toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- ◆ het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- ◆ de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- ◆ het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (Vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 26 juni 2025

Ir. P.M. Wouda AAG
verbonden aan Aon Nederland cv

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees ('de Stichting' of 'het fonds') te 's-Gravenhage gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de

opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 20,0 miljoen
- Circa 0,5% van het pensioenvermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 20 miljoen (2023: EUR 17,8 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024 (circa 0,5%). De materialiteit voor de jaarrekening is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar als gevolg van de ontwikkelingen in het pensioenvermogen.

Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur en de raad van toezicht afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 1 miljoen rapporteren aan het bestuur en de raad van toezicht alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft de administratie en bewaring van de beleggingen uitbesteed aan Northern Trust Global Services Limited. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Northern Trust Global Services Limited en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen Northern Trust Global Services Limited en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (SOC1- respectievelijk Standaard 3402 type II-)rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en voor AZL N.V. het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij de in de SOC1 – respectievelijk Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Northern Trust Global Services Limited en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben daarnaast middels deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de betreffende dienstverlener onderzocht.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 3.11 van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en neemt de raad van toezicht deze beschrijving in beschouwing.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, het incidentenregister en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en de raad van toezicht en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Pensioenwet;
- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000);
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een rapporteerbaar risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premieopbrengsten, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premieopbrengsten en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle (dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden). Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

- Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Zoals hierboven vermeld, heeft onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving niet geleid tot een extra kernpunt van de controle. Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur en aan de raad van toezicht.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht op pagina 20 van het bestuursverslag heeft het bestuur een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank waarin is uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur. Omdat de Stichting de ultieme mogelijkheid heeft om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en daarmee de continuïteit van de Stichting te allen tijde te waarborgen, heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur en het herstelplan dat is ingediend bij De Nederlandsche Bank alle relevante elementen bevatten en consistent zijn met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en vaststellen dat de toelichting in de jaarrekening hieromtrent en de toelichting ten aanzien van de realisatie van het herstelplan zoals opgenomen op pagina 108 van de jaarrekening adequaat zijn.

De resultaten van onze procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur en de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfondsen

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfondsen (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen van de Stichting voor circa 46% is gebaseerd op marktnoteringen en voor circa 54% op afgeleide marktnoteringen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktnoteringen hebben wij getoetst aan de hand van (door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de beleggingen in de jaarrekening acceptabel. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt

met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur, onder toezicht van de raad van toezicht, verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet-naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van de controle van de jaarrekening is opgenomen in de bijlage bij deze controleverklaring. Deze beschrijving vormt onderdeel van onze controleverklaring.

Utrecht, 26 juni 2025

KPMG Accountants N.V.

A.R.B. de Bruin RA

Bijlage

Beschrijving van onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de onderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Bijlagen

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	27.802	84.061	16.343	128.206
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	17.608	-13	0	17.595
Ontslag met premievrije aanspraak	-17.316	17.316	0	0
Waardeoverdracht	0	-2.696	0	-2.696
Overlijden	-65	-208	-476	-749
Ingang pensioen	-182	-947	1.480	351
Afkoop	0	-2	-213	-215
Andere oorzaken ¹⁾	550	-5.521	-165	-5.136
Mutaties per saldo	595	7.929	626	9.150
Stand per 31 december 2024	28.397 ²⁾	91.990	16.969	137.356

Specificatie pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	13.671	13.135
Partnerpensioen	3.088	3.005
Wezenpensioen	210	203
Totaal	16.969	16.343

¹⁾ In de andere oorzaken zijn alle overige mutaties opgenomen die niet in de opsomming staan, denk hierbij aan bijvoorbeeld expiratie, revalideren/invalideren, wijziging onderneming etc.

²⁾ Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling: 1.734.

Checklist Code Pensioenfondsen Bpf VLEP

Stand per 1 januari 2025

Thema 1: Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden

Dit thema beschrijft de normen die betrekking hebben op de doelstelling van pensioenfondsen, namelijk goed zorgen voor pensioen van belanghebbenden.

Normen		Naleving	Toelichting
1	Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	√	De missie en visie van het fonds zijn in 2023 gewijzigd
2	Het pensioenfonds heeft, rekening houdend met de voorkeuren en belangen van belanghebbenden, een beleggingsbeleid waarvan milieu- en klimaat- en sociale en governance factoren een uitdrukkelijk en kenbaar onderdeel zijn. Het pensioenfonds houdt op een proportionele wijze rekening met mogelijke langetermijneffecten van het beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingsbeslissingen.	√	De visie van pensioenfonds VLEP is dat verantwoord beleggen bijdraagt aan zijn langetermijndoelstelling en onderdeel is van zijn toegewezen taak door verantwoordelijkheid te nemen als kapitaalverschafter. Verantwoord beleggen maakt integraal onderdeel uit van het beleggingsbeleid van pensioenfonds VLEP. Er zijn deelnemerraadplegingen geweest in 2021 en 2024.
3	Het pensioenfonds voert de pensioenregeling naar beste vermogen uit op basis van een evenwichtige afweging van belangen en is transparant in hoe deze afweging plaatsvindt.	√	In het bestuursverslag in de hoofdstukken 2 en 3 verantwoordt het bestuur het beleid en de daarvoor verrichte evenwichtige belangenafweging en beleidskeuzes.
4	Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.	√	Het bestuur heeft frequent overleg met Sociale Partners en het Verantwoordingsorgaan. In hoofdstuk 2.7 van het bestuursverslag wordt toegelicht hoe informatie wordt gegeven en opgehaald bij werkgevers en werknemers. Op 28 maart 2024 werd een webinar over het nieuwe pensioenstelsel georganiseerd voor deelnemers.

Normen		Naleving	Toelichting
5	Het pensioenfonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het pensioenfonds evalueert periodiek de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij.	√	De doelstelling t.a.v. keuzebegeleiding is vormgegeven als "pro-actief informeren (niet adviseren) binnen de regeling". Een keuze-omgeving stelt de deelnemer in staat tot keuzes, en daarbinnen heeft het fonds met de uitvoerder een middelenmix ontwikkeld. Periodiek wordt uitgevraagd hoe deze begeleiding wordt ervaren.
6	Het pensioenfonds heeft een visie op de kwaliteit van de uitvoering van de pensioenregeling en het daarbij behorende kostenniveau. Het pensioenfonds monitort de kwaliteit en kosten van uitvoering en evalueert deze jaarlijks.	√	Het bestuur heeft een SLA met de pensioenuitvoerder; de rapportages daarover volgt het bestuur kritisch. Over de kosten rapporteert het bestuur uitgebreid in paragraaf 3.6 van het bestuursverslag. Ook maakt het fonds gebruik van een externe kostenbenchmark.
7	Het pensioenfonds legt in zijn uitbestedingsbeleid vast wanneer en onder welke voorwaarden het pensioenfonds besluit tot uitbesteding van taken of werkzaamheden. Bij uitbesteding van taken of werkzaamheden neemt het pensioenfonds adequate maatregelen in de overeenkomst op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft en/of schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	√	Het Uitbestedingsbeleid van 2022 is begin 2025 geactualiseerd en DORA-proof gemaakt.

Thema 2: Goed besturen

Onder dit thema vallen de normen die betrekking hebben op de organisatie van de bestuurlijke processen en die beschrijven hoe het bestuur waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds.

Normen		Naleving	Toelichting
8	Het bestuur legt duidelijk vast op grond van welke overwegingen een besluit is genomen, wat de relatie is met de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en op welke wijze het bestuur de overige organen van het pensioenfonds betreft of heeft betrokken.	√	Het format voor besluitvorming door het bestuur (BOB) met vastlegging in bestuurlijke voorleggers en notulen borgt dat de vereiste processtappen worden gezet.
9	Het bestuur weegt de aanbevelingen van het intern toezicht en de adviezen van overige organen zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	√	Zie toelichting norm 8

Normen		Naleving	Toelichting
10	Het bestuur legt vast wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft. Wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft, legt het bestuur vast hoe het bestuur dit oordeel heeft gewogen en betrokken in zijn besluiten.	√	Zie toelichting norm 8 en de beleidsdocumenten met betrekking van de sleutelfuncties: de SFH's worden in de bestuurlijke besluitvorming betrokken bij nieuw beleid dan wel een beleidsaanpassing met significante wijzigingen. Het oordeel van SFH's wordt in het bestuur besproken.
11	Het bestuur legt zijn beleid op strategische aandachtsgebieden schriftelijk vast en zorgt voor een gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt waar nodig bij.	√	Het fondsbeleid wordt vastgelegd in de jaarlijks geactualiseerde Abtn, de jaarlijks herijkte strategische doelstellingen en rapporteert daarover in het bestuursverslag.
12	Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Daarbij betreft het bestuur de taak- en rolverdeling van bestuur, bestuurlijke commissies en sleutelfunctiehouders.	√	Een en ander is vastgelegd in de statuten, commissiereglementen, beleidsdocumenten betreffende de SFH's, het uitbestedingsbeleid en de contracten en SLA's met uitvoerders.
13	Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is het eerste aanspreekpunt en is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	√	Zie de statuten, DB-reglement en de rapportage over bestuurlijke evaluatie en boardroom dynamics.
14	Elk bestuurslid heeft stemrecht.	√	Zie statuten.
15	Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur rapporteert jaarlijks in zijn bestuursverslag in ieder geval over: -missie, visie, strategie -naleving deze code en interne gedragscode -evaluatie van het bestuurlijk functioneren -afhandeling van klachten en geschillen en de operationele follow-up daarvan	√	Zie in het bestuursverslag in hoofdstuk 1.2.2 en 2.

Normen		Naleving	Toelichting
16	Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Het bestuur zorgt ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is en dat er een noodprocedure beschikbaar is om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	√	Zie het integraal risicomanagementbeleid, het crisisplan en hoofdstuk 3.11 van het bestuursverslag.

Thema 3: Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren

Onder dit thema vallen normen over de wijze waarop het intern toezicht werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds. Ook zijn er normen opgenomen over de controle.

Normen		Naleving	Toelichting
17	Het intern toezicht legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. Deze visie omvat ten minste de volgende elementen: ◆ de doelstelling van het intern toezicht; ◆ de rol, rolinvulling en de werkwijze van het intern toezicht; ◆ de interactie tussen intern toezicht en bestuur; ◆ de interactie tussen intern toezicht en de diverse sleutelfunctiehouders; ◆ de interactie tussen intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of belanghebbenden- orgaan.	√	Zie het Toezichtplan en hoofdstuk 5 van het bestuursverslag: het verslag van de Raad van Toezicht.
18	Het intern toezicht legt vast hoe het intern toezicht het functioneren van het bestuur toetst, wat daarbij het normenkader is, wat het intern toezicht daarvoor nodig heeft, over welke onderwerpen het intern toezicht zich in een specifieke periode een oordeel wenst te vormen en waarover het in gesprek wil met bestuur en verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.	√	Zie het Toezichtplan van de Raad van Toezicht.
19	Het intern toezicht is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich ernaar.	√	Zie hoofdstuk 5 van het bestuursverslag: het verslag van de Raad van Toezicht.
20	Het intern toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	√	Zie hoofdstuk 5 van het bestuursverslag: het verslag van de Raad van Toezicht.

Normen		Naleving	Toelichting
21	Het intern toezicht stelt zich onafhankelijk op ten opzichte van andere toezichthouders, overige fondsorganen en van welk ander belang dan ook en kan kritisch opereren.	√	Zie het Toezichtplan van de Raad van Toezicht.
22	Het bestuur draagt de accountant en actuaris die controle uitvoert c.q. certificeert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle c.q. certificering. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit een zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	√	Zie de contracten met deze functionarissen en de jaarlijkse SIRA.
23	Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan van de uitkomst op de hoogte.	√	Zie het evaluatie-overzicht 2024: door de Financiële Commissie.

Thema 4: Verantwoording en inspraak organiseren

Onder dit thema vallen normen over de wijze waarop verantwoording, medezeggenschap en inspraak werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds.

Normen		Naleving	Toelichting
24	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het voor de toekomst maakt. Het bestuur maakt daarbij inzichtelijk hoe het de verschillende belangen heeft afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.	√	Zie de hoofdstukken 2 en 3 van het bestuursverslag.
25	Het bestuur gaat met het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan bij het afleggen van verantwoording in gesprek.	√	Het bestuur heeft jaarlijks frequente overleggen en evaluaties met het VO.
26	Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	√	Zie Toezichtplan RvT en hoofdstuk 5 van het bestuursverslag: het verslag van de Raad van Toezicht.

Normen		Naleving	Toelichting
27	Het intern toezicht is aanspreekbaar op de wijze waarop het toezicht houdt en is bereid in gesprek te gaan over de wijze waarop het toezicht is uitgevoerd en hoe daarover is gerapporteerd.	√	Zie Toezichtplan RvT 2024, Inleiding
28	Het verantwoordingsorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het verantwoordingsorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het verantwoordingsorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Het verantwoordingsorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	√	Zie statuten, reglement VO en hoofdstuk 6 van het bestuursverslag: het verslag van het VO.
29	Het verantwoordingsorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	√	Zie het verslag van het VO in het bestuursverslag.
30	Het belanghebbendenorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het belanghebbendenorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Ook oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende goedkeuringsrechten uit. Het belanghebbendenorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	nvt	nvt
31	Het belanghebbendenorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	nvt	nvt
32	Het bestuur organiseert en stimuleert zijn dialoog met belanghebbenden op een manier die past bij het pensioenfonds en zijn (diverse groepen van) belanghebbenden.	√	Frequent overleg met Sociale Partners/VO.

Thema 5: Effectief functioneren van fondsorganen

Onder dit thema vallen normen over de effectiviteit van het functioneren en deze zijn relevant voor alle organen van het pensioenfonds.

Normen		Naleving	Toelichting
33	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en inclusie, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid.	√	Zie Geschiktheidsbeleid en-plan, alsmede Diversiteitsbeleid; hoofdstuk 2.6 van het bestuursverslag.
34	Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder ten minste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.	√	Zie Geschiktheidsbeleid en-plan, alsmede Diversiteitsbeleid; hoofdstuk 2.6 van het bestuursverslag.
35	Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er ten minste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	X	De bestuurlijke bezetting voldoet; de VO-bezetting niet.
36	Het bestuur, het intern toezicht, het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan houden rekening met het diversiteits- en inclusiebeleid bij het opstellen van de eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen.	√	Zie de gebruikte functieprofielen, het geschiktheidsbeleid en de competentievisie voor het VO.

Normen		Naleving	Toelichting
37	De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht, het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds.	X	"Een lid van het bestuur treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af volgens een door het bestuur op te maken rooster van aftreden. De afgetreden bestuurders zijn herbenoembaar. Het bestuur kan de afgetreden bestuursleden maximaal twee keer herbenoemen. Indien daar gegronde redenen voor zijn, zulks ter beoordeling door het bestuur, kan een bestuurslid meer dan twee keer worden herbenoemd." Het bestuur wenst zich ten behoeve van de borging van continuïteit en de geschiktheid, zeker richting de Wtp-transitie, grotere bewegingsvrijheid voor te behouden dan de Code aangeeft. Van belang daarbij vindt het bestuur ook een ruime historische kennis van het fonds onder bestuursleden, alsmede kennis van de betrokken sectoren.
38	Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het pensioenfonds zijn geregeld in de statuten van het pensioenfonds waarbij – behoudens in het geval van beroepspensioenfonds – de procedure voor benoeming en ontslag als beschreven in bijlage 2 wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het belanghebbendenorgaan, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het pensioenfonds.	√	Zie de statuten.
39	Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voor de beloning van de leden van de organen van het pensioenfonds, aan commissies verbonden adviseurs en medebeleidsbepalers. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert.	√	Zie het Beloningsbeleid en hoofdstuk 3.6.4 van het bestuursverslag.
40	De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag.	√	Zie het Beloningsbeleid en hoofdstuk 3.6.4 van het bestuursverslag.

Normen		Naleving	Toelichting
41	Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning en zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het pensioenfonds.	√	Zie het Beloningsbeleid en hoofdstuk 3.6.4 van het bestuursverslag.
42	Het bestuur verstrekt bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of van een lid van het intern toezicht geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een andere medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	√	Zie het Beloningsbeleid en hoofdstuk 3.6.4 van het bestuursverslag.
43	Het bestuur spreekt zich uit over de gewenste cultuur en gedraagt zich daarnaar. Aspecten in de cultuur waar het bestuur zich rekenschap van geeft, zijn onder meer het openstaan voor kritiek, het leren van fouten en de mate van inclusie in besluitvorming en functioneren.	√	Zie het Geschiktheidsbeleid.
44	Tegenstrijdige belangen, reputatierisico's en nevenfuncties worden gemeld. De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	√	Zie (de naleving van) de Gedragscode.
45	Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	√	Zie de Klokkenluidersregeling.
46	De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het pensioenfonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring en gedragen zich daarnaar.	√	Zie (de naleving van) de Gedragscode.

Normen		Naleving	Toelichting
47	De voorzitter is samen met het bestuur verantwoordelijk om een open cultuur te bevorderen waarin sprake is van een lerende omgeving waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	√	Zie het geschiktheidsbeleid.
48	Het bestuur waarborgt dat de leden van de organen van het pensioenfonds en medebeleidsbepalers onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De organen hebben daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om het mogelijk te maken dat hun leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	√	
49	Het eigen functioneren is voor het bestuur, het intern toezicht, het belanghebbendenorgaan en het verantwoordingsorgaan een continu aandachtspunt. Deze organen evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken zij minstens één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij. De organen besteden daarbij in elk geval periodiek aandacht aan bestuursmodel, integriteit, geschiktheid, continuïteit, diversiteit en inclusie, de wijze van opereren en de mate waarin de individuele leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.	√	

Begrippenlijst

Abtn (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een Abtn. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Deposito

Tegoed bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal twee jaar) kan worden beschikt.

Derivaat

Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

IBNR

Dit is een reservering voor langdurig zieken die kans lopen om arbeidsongeschikt te raken.

Outperformance

Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.

Pensioenresultaat

Een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen: som van de verwachte uitkeringen conform het beleid van het pensioenfonds gedeeld door de som van de verwachte uitkeringen zonder korten en altijd indexeren.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad is de verhouding tussen de feitelijke premie en de actuariel benodigde koopsom voor de op te bouwen aanspraken (exclusief de component voor uitvoeringskosten). Bij een premiedekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad draagt de premie niet bij aan herstel en vice versa.

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Rentedekking

Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftekansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Underperformance

Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 724500E6TIZKOGXH0V91

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken . Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees (Pensioenfondsen VLEP) heeft de volgende ecologische en sociale kenmerken gepromoot:

1. Niet bijdragen aan controversieel gedrag en activiteiten door middel van uitsluitingen

Pensioenfondsen VLEP heeft bedrijven uitgesloten waar engagement op voorhand niet zinvol was, geen (positieve) respons op engagement activiteiten waarneembaar was en bedrijven die uitzonderlijk slecht scoren op MVB-gebied.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Dit heeft geleid tot uitsluitingen in een aantal productgroepen die niet bij Pensioenfonds VLEP passen, namelijk:

- Controversiële wapens (inclusief clustermunitie en landmijnen);
- Bedrijven die meer dan 5% van hun omzet behalen uit de productie of distributie van tabak;
- Bedrijven die meer dan 1% van hun omzet behalen uit kolen en teerzanden; en
- Zeer ernstige schenders van internationale standaarden zoals de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, VN Global Compact en VN Guiding Principles for Business and Human Rights.

Verder heeft Pensioenfonds VLEP niet belegd in staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie.

Welke entiteiten hieronder vallen is bepaald aan de hand van MSCI data.

De prestaties van Pensioenfonds VLEP ten aanzien van dit kenmerk zijn gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicator 1. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

2. Bedrijven stimuleren om een positieve bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling en in lijn te handelen met internationale verdragen en gedragscodes

Pensioenfonds VLEP wil invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het heeft belegd. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen (voting) en het aangaan van constructieve, kritische gesprekken met het bedrijf over wat voor Pensioenfonds VLEP belangrijk is (engagement). Daarbij wordt waar mogelijk samengewerkt met andere partijen en initiatieven.

Via actief aandeelhouderschap zijn ondernemingen aangespoord transparant te zijn en zich te houden aan internationale normen voor arbeidsomstandigheden en mensenrechten. Daarnaast zijn middels engagement vermogensbeheerders en ondernemingen aangespoord een beter klimaatbeleid te voeren.

Om deze positieve bijdrage meetbaar en inzichtelijk te maken, zoekt Pensioenfonds VLEP aansluiting bij het breed gedragen raamwerk van de “Sustainable Development Goals” (SDG’s) van de Verenigde Naties. Pensioenfonds VLEP bespreekt met zijn fiduciair, die ook de engagement uitvoert, hoe de (netto) positieve impact van engagement inzichtelijk gemaakt kan worden op alle relevante SDG’s, waarbij een nadruk gelegd wordt op SDG’s die betrekking hebben op de focusgebieden van Pensioenfonds VLEP. Dat zijn de volgende SDG’s:

- SDG 8 (waardig werk en economische groei);
- SDG 12 (verantwoorde consumptie en productie); en
- SDG 13 (klimaatactie).

Actief aandeelhouderschap is uitbesteed aan Columbia Threadneedle Investments (CTI). CTI selecteert bedrijven die in aanmerkingen komen voor engagement op basis van een ESG-beoordeling.

De prestaties van Pensioenfonds VLEP ten aanzien van dit kenmerk zijn gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicatoren 2 en 3. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

3. Het meenemen van MVB criteria (Maatschappelijk Verantwoord Beleggen criteria)

Pensioenfonds VLEP verlangt van de fiduciair vermogensbeheerder dat hij MVB-criteria meeneemt bij de advisering en dat de onderliggende vermogensbeheerders MVB-criteria meenemen in de beleggingsbeslissingen. Pensioenfonds VLEP heeft bij het vaststellen van de prioriteiten voor het MVB-beleid gekeken naar de relevantie en urgentie voor zowel de portefeuille als de maatschappij.

Belangrijke randvoorwaarde hierbij waren dat ondernemingen waarin Pensioenfonds VLEP heeft belegd niet structureel betrokken waren bij bijvoorbeeld ernstige milieuvervuiling, corruptie of mensenrechtenschendingen. Daarnaast is het onderwerp ‘arbeidsomstandigheden’ aangemerkt als een van de speerpunten in het MVB-beleid.

Voor de belegging in hypotheek en vastgoed ligt de nadruk op de keuze voor een manager. Pensioenfonds VLEP beoordeelt beleid, proces en resultaten van de manager ten aanzien van MVB. Dit verschilt per vermogensbeheerder. De criteria voor het selecteren van de vermogensbeheerders zijn o.a. het hanteren van en de resultaten uit de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) en de SFDR-productclassificaties.

De prestaties van Pensioenfonds VLEP ten aanzien van dit kenmerk zijn gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicatoren 4 en 5. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

4. Mitigatie van klimaatverandering

Vanuit meerdere perspectieven is klimaatverandering één van de belangrijkste aandachtsgebieden voor Pensioenfonds VLEP. De gevolgen van klimaatverandering zijn nu reeds waar te nemen en nemen volgens de klimaatwetenschap alleen maar verder toe. Daarom is in 2015 het Akkoord van Parijs opgesteld, waarin landen zich hebben gecommitteerd de opwarming van de aarde onder de 2 graden Celsius te houden, met als ambitie 1,5 graden. Om dit te realiseren is het nodig dat de netto CO₂-uitstoot in 2050 nul is ('net zero'). De ambitie om een net-zero portefeuille te verwezenlijken wordt vooralsnog alleen op aandelen van bedrijven in ontwikkelde markten toegepast, maar ook andere allocaties kennen ambitieuze klimaatdoelstellingen:.

- Aandelen van bedrijven in ontwikkelde markten: een initiële CO₂e-reductie van 30% , gevolgd door 7% reductie op jaarbasis om in 2050 op netto nul uit te komen;
- Hoogrentende bedrijfsobligatie portefeuille: een 30% lagere carbon footprint dan de benchmark;
- Bedrijfsobligatieportefeuille: een streefallocatie van 25% naar het totaal van green, social en sustainable bonds;
- Staatsobligatieportefeuille: een streefallocatie van 10% naar green, social en sustainable bonds.

De prestaties van Pensioenfonds VLEP ten aanzien van dit kenmerk zijn gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicatoren 6, 7, 8 en 9. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

● Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

1. Aantal beleggingen in uitgesloten bedrijven en landen	0 Per 31/12/2024. Alleen voor discretionaire mandaten.
2. Aantal bedrijven waarmee de vermogensbeheerders in een engagementtraject zitten	193
3. Verdeling engagement activiteiten naar onderliggende SDG doelstellingen	SDG 1 – Geen armoede: 0% SDG 2 – Geen honger: 0% SDG 3 – Goede gezondheid en welzijn: 3% SDG 4 – Kwaliteitsonderwijs: 0% SDG 5 – Gendergelijkheid: 3% SDG 6 – Schoon water en sanitair: 6%

	SDG 7 – Betaalbare en duurzame energie: 0% SDG 8 – Eerlijk werk en economische groei: 10% SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur: 1% SDG 10 – Ongelijkheid verminderen: 3% SDG 11 – Duurzame steden en gemeenschappen: 1% SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie: 12% SDG 13 – Klimaatactie: 36% SDG 14 – Leven in het water: 2% SDG 15 – Leven op het land: 9% SDG 16 – Vrede, justitie en sterke publieke diensten: 1% SDG 17 – Partnerschap om doelstellingen te bereiken: 0% Geen SDG – 13%
4. GRESB score van vastgoedfondsen waarin VLEP belegt	- Achmea Dutch Residential Fund: GRESB-score van 91 sterren;
5. Percentage hypotheekfondsen waarin VLEP belegt die ecologische en/of sociale kenmerken promoot	100% • PVF Particuliere Hypothekenfondsen: art. 8 SFDR • AeAM Dutch Mortgage Fund (1 en 2): art. 8 SFDR
6. CO ₂ e-intensiteit van de aandelenportefeuille in ontwikkelde markten (weighted average carbon intensity)	Portefeuille: 93 Benchmark: 92 Per 31/12/2024.
7. Carbon footprint van de hoogrentende bedrijfsobligatie portefeuille vergeleken met de benchmark	Portefeuille: 194 Benchmark: 292 Per 31/12/2024.
8. Percentage van de bedrijfsobligatieportefeuille belegd in green, social en sustainable bonds	Portefeuille: 24,1% Streefpercentage: 25%
9. Percentage van de staatsobligatieportefeuille belegd in green, social en sustainable bonds	Portefeuille: 7,8% Streefpercentage: 10%

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

De duurzaamheidsindicatoren hebben zich als volgt ontwikkeld.

Duurzaamheidsindicator	2023	2024
1	0	0
2	412	193
4	93	91
5	100%	100%
6	68 / 105	93 / 92
7	215 / 315	194 / 292
8	24,1% / 25%	24,1% / 25%

9	7,8% / 10%	7,8% / 10%

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

**Hoe
is in**

dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Pensioenfonds VLEP heeft niet alle belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking genomen. Deze zijn gedefinieerd in de wet en kunnen door pensioenfondsen zelf worden aangevuld. Pensioenfonds VLEP heeft de volgende ongunstige effecten wel meegenomen, tussen haakjes is opgenomen hoe Pensioenfonds VLEP het ongunstige effect heeft meegenomen en de toelichting staat onder de eerste vraag:

- Broeikasgas emissies bedrijven (reductiedoelstelling bepaalde activaklassen en actief aandeelhouderschap);
- CO₂-voetafdruk bedrijven (reductiedoelstelling bepaalde activaklassen en actief aandeelhouderschap);
- Broeikasgasintensiteit bedrijven (reductiedoelstelling bepaalde activaklassen en actief aandeelhouderschap);
- Blootstelling aan bedrijven actief in de fossiele brandstofsector (uitsluitingsbeleid);
- Aandeel in verbruik en productie van niet-hernieuwbare energie (actief aandeelhouderschap);
- Intensiteit energieverbruik per klimaatsector met hoge impact (reductiedoelstelling bepaalde activaklassen en actief aandeelhouderschap);
- Schendingen van UN Global Compact-principes (uitsluitingenbeleid en actief aandeelhouderschap);
- Gebrek aan processen en nalevingsmechanismen om de compliance van de UN Global Compact principes en de OESO-richtlijnen voor multinationale bedrijven te controleren (uitsluitingenbeleid);
- Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunities, chemische wapens en biologische wapens) (uitsluitingenbeleid).

5

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% activa	Land
<i>PVF Particuliere Hypotheken Fonds</i>	<i>Overige</i>	<i>5,22%</i>	<i>Nederland</i>
<i>Achmea Dutch Residential Fund</i>	<i>Overige</i>	<i>4,24%</i>	<i>Nederland</i>
<i>Aegon AM Dutch Mortgage Fund 2</i>	<i>Overige</i>	<i>3,64%</i>	<i>Nederland</i>
<i>KfW 2.875 29MAY26</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,94%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Nederlandse Staat 2.74 15JAN47</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,71%</i>	<i>Nederland</i>
<i>NVIDIA CORP</i>	<i>IT</i>	<i>1,60%</i>	<i>Verenigde Staten</i>
<i>Duitse Staat 17SEP25</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,54%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Duitse Staat 19MAR25</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,51%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Apple Inc</i>	<i>IT</i>	<i>1,47%</i>	<i>Verenigde Staten</i>
<i>Duitse Staat 15AUG52</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,46%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Nederlandse Staat 3.75 42</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,40%</i>	<i>Nederland</i>
<i>Duitse Staat 15AUG50</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,27%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Microsoft</i>	<i>IT</i>	<i>1,27%</i>	<i>Verenigde Staten</i>
<i>Duitse Staat 18JUN25</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,25%</i>	<i>Duitsland</i>
<i>Duitse Staat 15AUG54</i>	<i>Overheid</i>	<i>1,00%</i>	<i>Duitsland</i>

De

percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2024 en gebaseerd op de totale portefeuille van Pensioenfonds VLEP. Derivaten en contanten zijn niet opgenomen in de tabel. Er is niet doorgekeken in beleggingsfondsen.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Pensioenfonds VLEP promootte ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling nastreeft. Pensioenfonds VLEP heeft geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen gemaakt in de zin van SFDR of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomie-Verordening. Het overgrote deel van de beleggingen van Pensioenfonds VLEP was afgestemd op de ecologische en of sociale kenmerken. Deze beleggingen hadden betrekking op aandelen, bedrijfsobligaties, beleggingen in vastgoed, hypotheken en staatsobligaties en is inclusief de LDI-portefeuille. De overige beleggingen waren niet afgestemd op deze kenmerken en gingen naar hoogrentende obligaties, derivaten of liquide middelen. Daarvoor waren geen ecologische of sociale minimumwaarborgen van toepassing.

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: **01-01-2023 tot 31-12-2023**

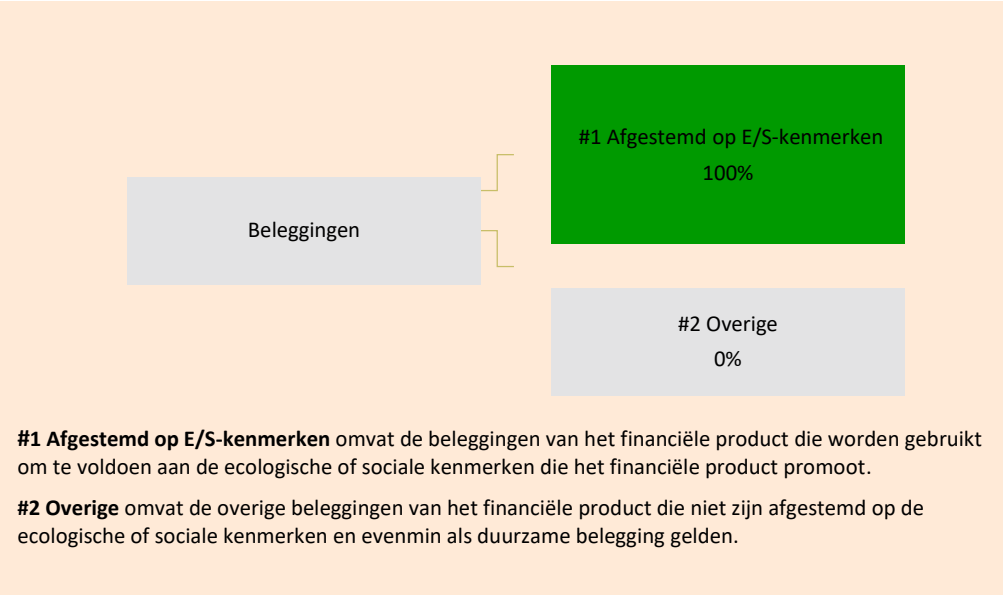
beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Economische Sector	Som marktwaarde (%)
Overheid	24,84%
Overige	16,64%
Financiële Sector	12,93%
Technologie	10,58%
Consumptiegoederen discretionair	5,76%
Communicatie	5,64%
Industrie	5,34%
Gezondheidszorg	5,07%
Nutsbedrijven	4,70%
Basisconsumptiegoederen	3,73%
Energie	1,95%
Materialen	1,89%
Vastgoed	0,94%

De percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2024. De sectorverdeling is gemaakt op basis van doorkijk in onderliggende beleggingsfondsen voorzover er data hierover beschikbaar was (hetgeen doorgaans voor alle liquide beleggingen het geval is).

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

0%.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☐ Ja:

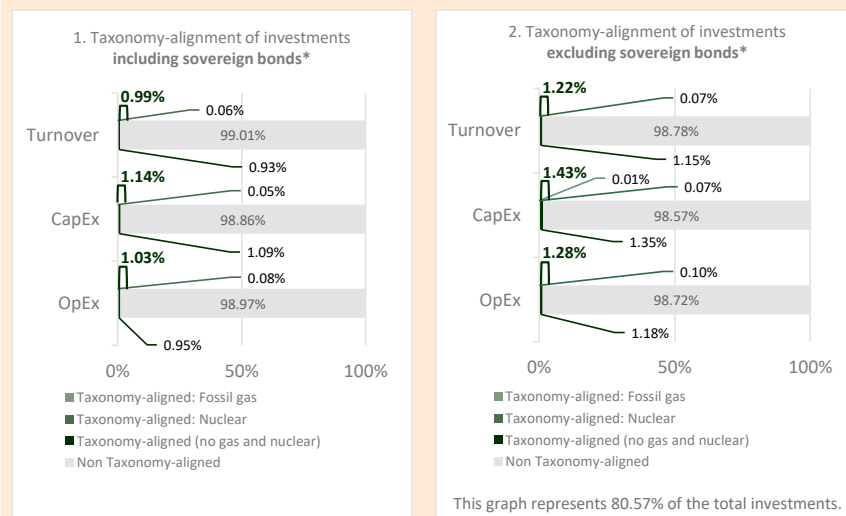
☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

The graphs below show in green the percentage of investments that were aligned with the EU Taxonomy. As there is no appropriate methodology to determine the taxonomy-alignment of sovereign bonds*, the first graph shows the Taxonomy alignment in relation to all the investments of the financial product including sovereign bonds, while the second graph shows the Taxonomy alignment only in relation to the investments of the financial product other than sovereign bonds.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

0,05% was het aandeel van de beleggingen in transitieactiviteiten

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

0,56% was het aandeel van de beleggingen in faciliterende activiteiten

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen was per eind 2024 0,99% en per eind 2023 0%.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

6,69% van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was niet op de EU-taxonomie afgestemd.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

23,95% van de duurzame beleggingen had een sociale doelstelling.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die zijn opgenomen in #2 Overige waren de belegging in hoogrentende obligaties, derivaten en liquide middelen. Daarvoor waren geen ecologische of sociale minimumwaarborgen van toepassing. Derivaten worden gebruikt om grote financiële risico's mee af te dekken. Liquide middelen worden gebruikt om te kunnen voldoen aan korte-termijn verplichtingen, zoals onderpandverplichtingen en pensioenuitkeringen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Pensioenfonds VLEP heeft de volgende maatregelen getroffen:

- In opdracht van Pensioenfonds VLEP heeft een externe partij een lijst opgesteld waarin niet belegd mag worden op basis van de uitsluitingscriteria. Deze lijst werd ter uitvoering aan alle onderliggende vermogensbeheerders gecommuniceerd en tweemaal geactualiseerd. Eventuele overschrijdingen zijn door de externe vermogensbeheerders gemeld aan Pensioenfonds VLEP en de fiduciaire vermogensbeheerder van Pensioenfonds VLEP. De fiduciaire vermogensbeheerder van Pensioenfonds VLEP heeft periodiek gecontroleerd of er niet in deze beleggingen belegd is.
- Pensioenfonds VLEP is periodiek geïnformeerd over de GRESB-score van de vastgoedfondsen waarin ze heeft belegd en heeft op basis daarvan waar nodig bijgestuurd.
- Pensioenfonds VLEP heeft periodiek beleid, proces en resultaten van de vermogensbeheerders ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen beoordeeld.

- Pensioenfonds VLEP heeft de afgesproken vereisten ten aanzien van reductie van gefinancierde emissies meegegeven aan de externe vermogensbeheerders als beleggingsrestricties. Er is gekozen voor MSCI benchmarks die voldoen aan de Europese eisen voor EU *Climate Transition Benchmarks* voor de aandelenportefeuille en de bedrijfsobligatieportefeuille. Pensioenfonds VLEP is periodiek geïnformeerd over de uitvoering van het beleggingsbeleid en of de portefeuilles nog binnen de afgesproken kaders zijn beheerd. De broeikasgasemissies van de betreffende beleggingsportefeuilles werden tweemaal gerapporteerd als onderdeel van de ESG-risico-rapportage.
- Pensioenfonds VLEP heeft de doelallocatie meegegeven aan de externe vermogensbeheerder en is periodiek geïnformeerd over de daadwerkelijke allocatie.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Pensioenfonds VLEP heeft geen referentiebenchmark om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken voor de gehele pensioenregeling.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

- ***Waarom verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?***
Niet van toepassing.
- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?***
Niet van toepassing.
- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?***
Niet van toepassing.
- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?***
Niet van toepassing.